WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

2 ЛЮТАГА 2011 г.
СЕРАДА
№ 20 (26884)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ЗАСЛУХАЎ ДАКЛАД СЯМЁНА ШАПІРЫ АБ ВЫНІКАХ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ ГРОДЗЕНСКАЙ ВОБЛАСЦІ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка 1 лютага прыняў з дакладам старшыню Гродзенскага абласнога выканаўчага камітэта Сямёна Шапіру.

Губернатар далажыў кіраўніку дзяржавы аб выніках сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёна ў 2010 годзе і ў цэлым за мінулае пяцігоддзе. Таксама Прэзідэнту было далажана аб тых падыходах, якія сфарміраваны ў Гродзенскім аблвыканкаме па рэалізацыі намечаных планаў на будучае пяцігоддзе. У адпаведнасці з даручэннямі кіраўніка дзяржавы, дадзенымі на нарадзе з актывам вобласці ў маі 2010 года, рэгіён істотна прыбавіў па тэмпах росту прамысловай вытворчасці.

У прыватнасці, у ходзе даклада была закранута тэма падрыхтоўкі сельскагаспадарчых прадпрыемстваў вобласці да правядзення вясеннепалявых работ. Сёння для правядзення сяўбы ўжо маецца 70 працэнтаў ад неабходнай колькасці ўгнаенняў, у тым ліку назапашана значная колькасць фосфарных і азотных угнаенняў. Таксама вырашаюцца пытанні кадравага забеспячэння і тэхнічнай дапамогі.

Усяго было разгледжана каля 20 пытанняў, сярод якіх і будаўніцтва буйных інвестыцыйных аб'ектаў. Кіраўнік дзяржавы даў даручэнне па стварэнні больш спрыяльнай транспартнай інфраструктуры ў горадзе Гродне.

З улікам таго, што па выніках 2010 года Гродзенская вобласць не ў поўнай меры выканала прагноз сацыяльна-эканамічнага развіцця ў сферы сельскай гаспадаркі і жыллёвага будаўніцтва, Прэзідэнту было далажана аб прымаемых мерах па выпраўленні сітуацыі. У цэлым Аляксандр Лукашэнка падтрымаў тыя ініцыятывы, якія рэалізуе аблвыканкам.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

БЕЛАРУСЬ ПРЫМЕ АДЭКВАТНЫЯ МЕРЫ Ў АДКАЗ НА РАШЭННІ САВЕТА ЕС

Рашэнні Савета ЕС вымушаюць Беларусь пайсці на прапарцыянальныя і адэкватныя па зместу меры, якія будуць накіраваны на ўмацаванне суверэнітэту Беларусі, захаванне стабільнасці і кансалідацыі грамадства. Аб гэтым гаворыцца ў заяве МЗС Беларусі ў сувязі з прыняццем Саветам ЕС заключэнняў па Беларусі. Заяву агучыў 31 студзеня журналістам начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-сакратар МЗС Андрэй Савіных, перадае БЕЛТА.

«Міністэрства замежных спраў Беларусі выказвае глыбокае шкадаванне ў сувязі з заключэннямі Савета ЕС ад 31 студзеня 2011 года, — падкрэсліў Андрэй Савіных. — Гэта рашэнне будуецца на яўным замоўчванні ініцыятыўных агрэсіўных дзеянняў і насілля з боку дэманстрантаў, якія праявіліся ў спробе захопу будынка ўрада і парламента Беларусі 19 снежня 2010 года пасля прэзідэнцкіх выбараў. Селектыўнае і прадузятае тлумачэнне ў заключэннях ЕС вынікаў міжнароднага назірання за выбарамі ў Беларусі накіравана на ігнараванне волевыяўлення беларускага народа. Ні адно, ні другое не могуць змяніць фактаў рэчаіснасці. Такі падыход не можа прывесці да правільных вывадаў».

«Закладзеная ў заключэннях Еўрапейскага саюза логіка падштурхоўвае яго да прамога ўмяшання ў справы суверэннай дзяржавы», — адзначыў Андрэй Савіных. «Яна падрывае давер і непазбежна вядзе да дзеянняў, якія разбураюць перспектыву агульнай для ўсходу і захаду нашага кантынента мэты — фарміраванне Еўропы без раздзяляльных ліній, — адзначыў прэс-сакратар МЗС. — Ствараючы штучныя перашкоды на ўзроўні міждзяржаўнага ўзаемадзеяння, Еўрасаюз пазбаўляе сябе магчымасці садзейнічаць у канструктыўным ключы сацыяльна-грамадскім пераўтварэнням у Беларусі. Непрыкрытае імкненне апраўдаць небяспечныя для грамадства парушэнні часткай апазіцыйных сіл закона на справе ўспрымаецца як падтрымка збоку беззаконнасці і экстрэмізму. Гэта практыка перашкаджае фарміраванню ў грамадскіх арганізацый адказнай грамадзянскай пазіцыі, што зыходзіць з інтарэсаў краіны. Наўрад ці гэта адпавядае мэтам, якія афіцыйна абвяшчаюцца ЕС».

Паводле слоў Андрэя Савіных, «асаблівае непрыманне выклікае абсалютна несупастаўная рэакцыя ЕС на значна больш жорсткія дзеянні ўрадаў у некаторых іншых дзяржавах еўрапейскага рэгіёна». Такія ашаламляльныя двайныя стандарты пазбаўляюць сэнсу рыторыку ЕС аб еўрапейскіх каштоўнасцях.

«Напружанасць у адносінах з Еўрапейскім саюзам — гэта не наш выбар. Аднак рашэнні Савета ЕС вымушаюць Рэспубліку Беларусь пайсці на прапарцыянальныя і адэкватныя па зместу меры, якія будуць накіраваны на ўмацаванне суверэнітэту Беларусі, захаванне стабільнасці і кансалідацыі беларускага грамадства», — падкрэсліў афіцыйны прадстаўнік беларускага МЗС.

Ён адзначыў, што Беларусь заклікае Еўрапейскі саюз адысці ад логікі процістаяння і неабдуманых спроб разбурыць выбудаваныя нялёгкімі сумеснымі намаганнямі канструктыўныя ўзаемаадносіны.

Беларусь захавае свой паслядоўны курс на паступальную мадэрнізацыю і рэфармаванне дзяржаўных інстытутаў, развіццё грамадскага дыялога і грамадзянскай супольнасці, якія адпавядаюць патрэбнасцям краіны.

«Націск на Рэспубліку Беларусь не мае перспектывы, — адзначыў прэс-сакратар МЗС. — Сумеснае пераадоленне цяжкасцяў у адносінах з ЕС, што ўзніклі не па віне ўладаў Беларусі, адпавядае ўзаемным інтарэсам і справе агульнаеўрапейскага адзінства перад новымі выклікамі і пагрозамі. Мы — за ўмацаванне партнёрскіх адносін з Еўрапейскім саюзам. За адкрыты, сумленны і паважлівы дыялог і раўнапраўнае супрацоўніцтва, без дыскрымінацыі і двайных стандартаў.

РАШЭННЕ ЗША АБ УВЯДЗЕННІ АБМЕЖАВАЛЬНЫХ МЕР АДНОСНА БЕЛАРУСІ З'ЯЎЛЯЕЦЦА НЕПРАВАМЕРНЫМ КРОКАМ

Беларускі бок лічыць рашэнне ўрада ЗША аб увядзенні абмежавальных мер адносна Беларусі неабгрунтаваным і неправамерным крокам. Аб гэтым гаворыцца ў заяве МЗС Беларусі ў сувязі з увядзеннем Злучанымі Штатамі Амерыкі абмежавальных мер адносна Беларусі, паведамілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага знешнепалітычнага ведамства.

«Гэта рашэнне вяртае ў двухбаковыя адносіны фактар напружанасці і недаверу. Рашэнне Вашынгтона парушае абавязацельствы ЗША не прымяняць адносна Рэспублікі Беларусь меры эканамічнага прымусу, якое было зафіксавана ў дзеючым Будапешцкім мемарандуме 1994 года», — гаворыцца ў заяве. У ёй таксама адзначаецца, што «метады націску і прымусу з'яўляюцца абсалютна бесперспектыўнымі». «Мы надаем з сабой права на крокі ў адказ прапарцыянальнага характару. Беларусі бок мае падрыхтаванасць і праблемы зацікаўленасць у падтрыманні канструктыўных адносін з ЗША, якія адпавядаюць інтарэсам як Беларусі, так і саміх Злучаных Штатаў», — адзначаецца ў заяве.

ДЗЯТЛАВІЦКІ ВЭЛЮМ

Культработнікі вёскі Дзятлавічы Лунінецкага раёна Алена ЯСКЕВІЧ і Галіна ХАРЫТАНОВІЧ спрабуюць аднавіць вясельны жаночы строй сярэдзіны мінулага стагоддзя.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Ва Урадзе

СЯРЭДНЯЯ ЗАРПЛАТА Ў БЕЛАРУСІ ДА 2015 ГОДА БУДЗЕ СКЛАДАЦЬ НЕ МЕНШ ЗА 80 ПРАЦЭНТАЎ АД СЯРЭДНЯЙ ЗАРПЛАТЫ Ў СУМЕЖНЫХ ЕЎРАПЕЙСКІХ КРАІНАХ

Менавіта рост дабрабыту і паляпшэнне ўмоў жыцця жыхароў рэспублікі стануць галоўнымі вынікамі праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны, якая будзе рэалізавана ў гэтай пяцігодцы. «Усе мерапрыемствы, закладзеныя ў праграму, павінны забяспечыць выхад Беларусі па ўзроўні і якасці жыцця насельніцтва на сярэдні еўрапейскі паказчык», — заявіў учора на пасяджэнні Савета Міністраў, на якім разглядаліся праекты праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця на 2011—2015 гады і праграмы дзейнасці ўрада на пяцігодку прэм'ер-міністр Міхаіл Мясніковіч. Выкананне гэтых праграм, усе лічбы і працэнты павінны ў выніку даць гэты вынік. На жаль, зазначыў кіраўнік урада, пакуль па гэтых паказчыках наша рэспубліка саступае іншым краінам амаль у два разы.

Вызначаныя мэты, задачы і прыярытэты развіцця нацыянальнай эканомікі добра вядомыя — яны адобраны чацвёртым Усебеларускім народным сходам і зацверджаны Прэзідэнтам. Як заўважыў прэм'ер, зрабіць трэба шмат, таму што пастаўлены звышнапружаныя задачы. Адна з іх — прыток буйных замежных інвестыцый. «Для гэтага ў нас ёсць прававая база, яна абазначана ў Дырэктыве № 4, — падкрэсліў Міхаіл Мясніковіч. — Зразумела, неабходна зрабіць шэраг, магчыма, і нестандартных захадаў і рашэнняў па дэбюракратызацыі эканомікі». Згадваючы задачы, пастаўленыя кіраўніком краіны падчас выступлення ў Палацы Рэспублікі 27 студзеня, прэм'ер акцэнтаваў увагу прысутных, у прыватнасці, на неабходнасці эканамічнай эфектыўнасці дзейнасці як суб'ектаў гаспадарання і галін, так і ўсёй эканомікі ў цэлым. «А для гэтага, — лічыць Міхаіл Мясніковіч, — трэба забяспечыць вельмі рэзкі прырост прадукцыйнасці працы і канкурэнтаздольнасці прадукцыі. Я звяртаю ўвагу на неабходнасці нарошчвання экспарту як лепшага паказчыка канкурэнтаздольнасці эканомікі».

Паводле слоў прэм'ера, у 2014 годзе Беларусі неабходна выйсці на нулявое сальда гандлю таварамі і паслугамі, а ў 2015-м — забяспечыць станоўчае. Улічваючы, што стартавалі краіне прыходзіцца далёка не з лепшых пазіцый (летась эканоміка прадэманстравала самае горшае за ўсе гады адмоўнае сальда знешняга гандлю), трэба сітуацыю пераламаць. Прадугледжваецца нарасціць аб'ёмы экспарту тавараў за пяцігодку мінімум у 2,2 раза і паслуг — у 3. У гэтай сувязі Міхаіл Мясніковіч, звяртаючыся да міністраў і губернатараў, паставіў задачу зрабіць сур'ёзны ўпор на пад'ём вытворчасці экспартаарыентаванай прадукцыі і, у першую чаргу, на мясцовай сыравіне. У якасці прыкладу ён прывёў лясныя рэсурсы, якія краіна мае шмат. Сапраўды, падкрэсліў прэм'ер, у лясной галіне будуецца вялікія прадпрыемствы, і будуецца іх шмат, але за кошт айчынных інвестыцый і з вялікімі дзяржаўнымі прэферэнцыямі. «А дзе замежныя інвестары, дзе прыватны бізнес? — запытаўся кіраўнік урада. — На жаль, хваліцца пакуль няма чым, тут шмат цаліны». Таму Міхаіл Мясніковіч запатрабаваў у месячны тэрмін разгледзець усе нявыкарыстаныя інвестпраекты і прыняць па іх рашэнні. «21 працэнт у партфелі інвестыцый у асноўны капітал павінен быць забяспечаны за кошт замежных крыніц, гэтая задача ўжо на 2011 год, — нагадаў прэм'ер. — Зразумела, замежны інвестар хоча зарабіць больш прыбытку для сябе. Неабходна прапрацоўваць варыянты і шукаць кампрамісы, але гэты працэс не можа быць бясконцым. Самае дрэннае мне бачыцца ў тым, што многія кадры не хочуць прымаць рашэнні: хтосьці страхуецца, нехта баіцца, а іншыя проста займаюцца цяганінай. Такога, у прынцыпе, не павінна быць».

Сёлета, паведаміў кіраўнік урада, пачнецца практычная работа па выкарыстанні нетраў. Так, ужо праз тыдзень на спецыяльных сайтах будзе размешчана інфармацыя пра ўмовы правядзення адкрытых міжнародных конкурсаў па распрацоўцы энергетычнага вугалю Лельчыцкага радовішча і будаўніцтве на гэтым паліве магутнай электрастанцыі. Акрамя таго, будуць прапанаваны праекты па гранітных і жалезарудзістых радовішчах — па будаўніцтве пяці камбінатаў. Мэта ўсіх праектаў — атрымліваць не толькі сыравіну, а канчатковую прадукцыю з высокай дабаўленым коштам.

Закранаючы прынцыповы новыя напрамкі развіцця айчыннай эканомікі, Міхаіл Мясніковіч, у прыватнасці, распавёў, што ў сектары біятэхналогій за гэтую пяцігодку плануецца стварыць сістэмна мадэрнізаваць каля 20 вытворчасцяў, каб вывесці іх аб'ёмы экспарту каля 200 мільёнаў долараў. «Задача цяжкая, — зазначыў ён, — у многім новая, але яна вырашальная». Па лазерна-аптычнай прадукцыі рэальнае павелічэнне аб'ёмаў вытворчасці высокаліквіднай прадукцыі як мінімум у два разы з уздымам вагой экспарту каля 80 працэнтаў: гэта ячэа 300 мільёнаў долараў.

На думку прэм'ера, не трэба ўпускаць і магчымасці па нарошчванні ў краіне вытворчасці і рэалізацыі малака і малочнай прадукцыі. Гэта выгадны бізнес, аднак, на думку кіраўніка ўрада, у гэтым напрамку робіцца недастаткова намаганняў. «Да 2015 года неабходна выйсці на 10 мільёнаў тон вытворчасці малака пры сёняшніх 6 мільёнах, — сказаў прэм'ер. — Прайшло ўжо паўгода з таго часу, як было прынята рашэнне аб выхадзе на такія паказчыкі, аднак ні Мінсельгасхарч, ні аблвыканкамы, акрамя Мінскага, нічога ў гэтым напрамку канкрэтнага не зрабілі». Каб павялічыць у два разы экспарт, неабходныя магутныя партнёры з сусветнымі брэндамі, крайняя стратэгія. Аднак, канстатаваў Міхаіл Мясніковіч, акрамя размоў, практычных спраў пакуль няма. Для таго ж, каб трымаць 10 працэнтаў сусветнага рынку малочнай прадукцыі, проста эпізадычных паставак недастаткова. Для гэтага, падкрэсліў кіраўнік урада, неабходная магутная індустрыя са сваёй лагістыкай, выверанай эканомікай і доўгатэрміновай стратэгіяй. «Не трэба ўпускаць і нацыянальныя інтарэсы, асабліва ў пытаннях цэнаўтварэння як на сыравіну, так і гатовую прадукцыю, — лічыць ён. — Трэба працаваць гібка, рэагаваць на сусветную кан'юнктуру, баланс попыту і прапановы».

СТАР. 2

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

«БЕЛНАФТАХІМ» НЕ ПЛАНУЕ Ў БЛІЖЭЙШЫ ЧАС ПАВЫШАЦЬ РОЗНІЧНЫЯ ЦЭНЫ НА БЕНЗІН І ДЫЗЕЛЬНАЕ ПАЛІВА

Пра гэта паведаміла карэспандэнту БЕЛТА прэс-сакратар канцэрна Марына Касцючэнка.

Яна растлумачыла, што з 1 лютага 2011 года «Белнафтахім» на 10 працэнтаў павысіў аптовыя цэны на асобныя віды нафтапрадуктаў, у прыватнасці на паліва пячное, асвятляльную газу, мазут топачны, гудрон і нафтабітумы. «Павышэнне цэн звязана з ростам сусветных кацировак на нафту. Папярэдняе змяненне аптовых цэн на вышэйпералічаныя нафтапрадукты адбылося ў маі 2010 года», — адзначыла Марына Касцючэнка. Разам з тым кошт бензіну і дызельнага паліва на аўтазапраўачных станцыях Беларусі, якія належаць канцэрну, у бліжэйшай перспектыве застанецца ранейшым, падкрэсліла прэс-сакратар.

ПАСВЕДЧАННЕ НОВАГА ЎЗОРУ

могуць атрымаць кіроўцы, у якіх скончыўся тэрмін іх дзеяння, паведамляюць у Дзяржаўтаінспекцыі горада Мінска.

Выдачу вадзіцельскіх пасведчанняў новага ўзору з 1 лютага пачаў Міжраённы экзаменацыйны аддзел ДАІ ГУУС Мінгарвыканкама. Пасведчанні будуць выдавацца па адрасах: праспект Дзяржынскага, 3, каб. 211 і вуліца Ціміразева, 114. У Дзяржаўтаінспекцыі, каб пазбегнуць страты асабістага часу, рэкамендуюць звяртацца для абмену пасведчанняў тым вадзіцелям, у якіх тэрмін іх дзеяння скончыўся. Справа ў тым, што вадзіцельскія пасведчанні старога ўзору прызнаюцца сапраўднымі да заканчэння тэрміну, які ўказаны ў графе «Сапраўдна да» як на тэрыторыі нашай краіны, так і за яе межамі.

Ігар ГРЫШЫН.

ПОНІ НЕ ДЛЯ ПАГОНІ

У СВК «Віхра» Мсціслаўскага раёна некалькі дзён таму нарадзіўся міні-поні. Яго назвалі Лаўрушкам і ўвесну мяркуюць пазнаёміць з гараджанамі альбо прадаць у добрыя рукі.

У племяннай стайні «Віхры» гэта ўжо дзесяты міні-поні. Яго бацькі трапілі сюды з Польшчы некалькі гадоў таму. Спецыялісты гавораць, што, нягледзячы на цацачны знешні выгляд, міні-поні маюць больш складаны характар, чым звычайныя коні: маўляў, патрабуюць да сябе ўвагі і павагі. Араць і сеяць на такім мініяцюрным коніку нельга, але пасля навучання на ім можна катаць дзяцей для забавы. Увесну Лаўрушка выйдзе «ў народ» і, магчыма, знойдзе новых гаспадароў. Кошт аднаго міні-поні можа дасягаць 3 тысяч еўра.

Ілона ІВАНОВА.

НА КАЗУЛЮ — З ДВАРНЯКОМ

Работнікі Верхнядзвінскай міжрайінспекцыі затрымалі вадзіцеля ПАСП-16 Верхнядзвінскага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях, які ў мяху пераносіў тушу казулі, незаконна здабытай з выкарыстаннем беспароднага сабакі.

Пры вобыску супрацоўнікамі міліцыі ў двары дома была знойдзена шкура яшчэ адной незаконна здабытай жывёлы казулі, а ў хляве і ў доме — дзве незарэгістраваныя паляўнічыя стрэльбы з боепрыпасамі, чатыры патроны да нарезной зброі калібр 7,62 міліметра, а таксама — мяса раней здабытай казулі. Нашкодзіў парушальнік на 4,2 мільёна рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Навіны Беларусі і замежжа ў рэжыме on-line на сайце «Звязды» — www.zviazda.by

АУКЦИОНЫ ПО ПРОДАЖЕ КОММЕРЧЕСКОЙ НЕДВИЖИМОСТИ

WWW.RLT.BY

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «СлуцкОблГарант» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже **одноэтажного кирпичного здания РТМ** (инв. № 602/С-2213), об. пл. 267,2 кв.м, расположенного по адресу: **Минская обл., Пуховичский р-н, г. Марьина Горка, ул. Ленинская, д. 19.**

Начальная цена с НДС (снижена на 20 %) – 176 445 340 бел. руб.

Задаток – 20 000 000 бел. руб.

Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 15.12.2010.

Аукцион состоится **15.02.2011** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **14.02.2011** до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, 500 47 12.

Наблюдательный совет ОАО «Мехколонна № 93»

ставит в известность, что 03.03.2011 г. в 11.00 в помещении ОАО «Мехколонна № 93» (3 этаж) по адресу: г. Минск, ул. Бабушкина, 13

СОСТОИТСЯ ОТЧЕТНО-ВЫБОРНОЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ПО РЕЗУЛЬТАТАМ РАБОТЫ ЗА 2010 ГОД

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет о работе Наблюдательного совета ОАО «Мехколонна № 93» за 2010 г.
Докладчик — Председатель Наблюдательного совета Михальков Н.Я.
2. Отчет дирекции о производственно-финансовой деятельности по использованию сметы ФЭС за 2010 год и утверждение плана социально-экономического развития и сметы ФЭС общества «Мехколонна № 93» по направлению на 2011 год.
Докладчик — директор Сосновский В.М.
3. Отчет Ревизионной комиссии ОАО «Мехколонна № 93» о работе за 2010 год и утверждение акта аудиторской проверки финансовой деятельности ОАО «Мехколонна № 93» за 2010 год.
Докладчик — Афанасьев А.П.
4. Утверждение годового баланса ОАО «Мехколонна № 93» за 2010 год.
Докладчик — гл. бухгалтер.
5. Определение порядка выплаты дивидендов на 2011 г.
Докладчик — Сосновский В.М.
6. Изменение и дополнение Устава ОАО «Мехколонна № 93».
Докладчик — Михальков Н.Я.
7. Вопрос об отчуждении имущества ОАО «Мехколонна № 93».
Докладчик — Михальков Н.Я.
8. Избрание членов Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии по ОАО «Мехколонна № 93».
Докладчик — Сосновский В.М.
9. Определение размера вознаграждения членам Наблюдательного совета, Ревизионной комиссии.
Докладчик — Сосновский В.М.

УНП 100003019

Председатель Наблюдательного совета **Н.Я. Михальков**

БРАКАНЬЕРЫ ВЯРНУЛІСЯ ЗА ПАДРАНКАМ

У паляўнічых угоддзях Слаўгарадскай раённай структуры «Беларускага таварыства паляўнічых і рыбаловаў» работнікі Быхаўскай міжрайінспекцыі знайшлі месца незаконнай здабычы дзікоў. Было ўстаноўлена, што адна з жывёл сышла параненай.

Наступным днём з удзелам міліцыянераў былі затрыманыя два непрацуючыя грамадзяніны з г. Калінкавічы. Адзін — паляўнічы са стажам, а з ім грамадзянін Расіі. Яны і падабралі згаданага падранка. У аднаго з браканьераў канфіскаваная паляўнічая стрэльба замежнай вытворчасці. Пры вобыску ў яго ж знойдзены свежыя тушы двух дзікоў і казулі. Заведзена крымінальная справа. Шкода ацэненая ў 8,4 мільёна рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ISSN 1990 - 763X

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Колькасць пратэстантаў у Каіры вырасла да двух мільёнаў

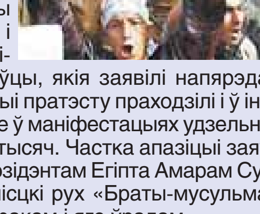

Да двух мільёнаў чалавек вырасла колькасць дэманстрантаў на плошчы Тахрыр у Каіры і прылеглых раёнах.

1 лютага ў сталіцы праводзіўся апазіцыйны «Марш мільёна», удзельнікі якога патрабавалі адстаўкі прэзідэнта краіны Хосні Мубарака. Доступ на плошчу, як і магчымы шлях дэманстрантаў да прэзідэнцкага палаца, кантралявалі вайскоўцы, якія заявілі напярэдадні, што не будуць выкарыстоўваць сілу. Акцыі пратэсту праходзілі і ў іншых частках краіны. На Сінайскім паўвостраве ў маніфестацыях удзельнічалі 250 тысяч чалавек, у Александрыі — 50 тысяч. Частка апазіцыі заяўляе пра гатоўнасць весці перамовы з віцэ-прэзідэнтам Егіпта Амарам Сулейманам. Разам з тым, забаронены ісламісцкі рух «Браты-мусульмане» адмаўляецца ад любых перамоў з Мубаракам і яго ўрадам.

Чай абараняе ад пухлін, інсультаў і дапамагае лепш думаць

Тры кубкі чаю ў дзень дапамогуць абараніць і захаваць здароўе, запэўнівае Сімон Гібанс, прафесар фітахіміі ў Школе фармакалогіі пры Універсітэце Лондана. Паводле даследаванняў, людзі, якія рэгулярна п'юць чай, радзей маюць пухліны мозгу ці інсульт, а таксама лепш пераносяць інфекцыі.

15-гадовае даследаванне ў Нідэрландах паказала цесную сувязь паміж рэгулярным спажываннем чорнага чаю без малака і зніжэннем рызыкі інсульту. Даследчыкі прыйшлі да высновы, што флаваноіды (пажыўныя рэчывы з антыаксідантнымі ўласцівасцямі), знойдзеныя ў чорным чаі, спрыялі скарачэнню вытворчасці «дрэннага» халестэрыну, які можа прывесці да звужэння артэрый, павялічваючы верагоднасць інсульту ці сардэчнага прыступу. Флаваноіды таксама паляпшаюць працу крывяносных цельцаў. Чорны чай таксама добры з пункту гледжання паляпшэння канцэнтрацыі. Плюс ён насычаны поліфенoламі, якія тармозяць рост клетак раку. Але асабліва багаты поліфеноламі зялёны чай. Яшчэ ён дапамагае страўнікавай сістэме, стымулюючы скарачэнне мышц кішэчніка, паляпшаючы стан пры запорах, уздуцці жывата, коліках, і спрыяе зніжэнню вагі.

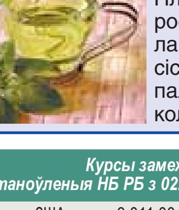

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 02.02.2011 г. (для б/н разлікаў)

▼ 1 долар ЗША	3 011,00	1 чэшская крона	170,87
▲ 1 еўра	4 128,98	1 польскі злоты	1 054,49
1 латвійскі лат	5 876,84	▲ 1 расійскі рубель	101,53
1 літоўскі літ	1 195,74	1 украінская грыўня	378,53

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ

USD	29,6548
10 UAH	37,2782
1000 BYR	9,8325
EUR	40,7368

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Аукцион состоится 14.02.2011 г. в 10.00 по адресу: 210600, г. Витебск, пр-т Черняховского, 19, конференц-зал. Организатором аукциона является РУП «Белтелеком» в лице Витебского филиала РУП «Белтелеком», находящегося по адресу: г. Витебск, пр-т Черняховского, 19.

На аукционе выставляется право заключения договора аренды недвижимого имущества:

Лот 1. Изолированное помещение цокольного этажа здания, расположенного по адресу: г. Новополоцк, ул. Молодежная, 30, пом. 1, удовлетворительного состояния общей площадью 67,7 кв.м, срок аренды – не менее 3-х лет; начальная цена продажи – 592 375 рублей; размер задатка – 59 240 рублей; целевое использование – для производственных площадей (за исключением вредных производств), размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, осуществления розничной торговли, коэффициент (п.9.2 Указа № 518) составляет 2,5 (при наличии двух и более участников коэффициент увеличивается на 0,5).

Лот 2. Три смежные комнаты 1-го этажа здания, расположенного по адресу: г. Новополоцк, ул. Якуба Коласа, 14; удовлетворительного состояния общей площадью 66,3 кв.м, срок аренды – не менее 3-х лет; начальная цена продажи – 580 125 рублей; размер задатка – 58 010 рублей; целевое использование – для производственных площадей (за исключением вредных производств), размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, осуществления розничной торговли, коэффициент (п.9.2 Указа № 518) составляет 2,5 (при наличии двух и более участников коэффициент увеличивается на 0,5).

Лот 3. Помещения 2-го этажа здания, расположенного по адресу: г. Витебск, ул. 14-я Полоцкая, 35а, удовлетворительного состояния общей площадью 66,6 кв.м, (отдельные помещения: 11,5 кв.м, 21,5 кв.м, 14,0 кв.м, вспомогательное помещение – коридор – 19,6 кв.м), срок аренды – не менее 3-х лет; начальная цена продажи – 582 750 рублей; размер задатка – 58 275 рублей; целевое использование – для производственных площадей (за исключением вредных производств), размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, осуществления розничной торговли, коэффициент (п.9.2 Указа № 518) составляет 2,0 (при наличии двух и более участников коэффициент увеличивается на 0,5).

Документы на участие в аукционе принимаются **с 2.02.2011 г. по 11.02.2011 г.** в рабочее время (с 9.00 до 16.00) по адресу: г. Витебск, пр-т Черняховского, 19, каб. 509-п. Документы, поданные после 16.00 11.02.2011 г., не рассматриваются. Заключительная регистрация участников аукциона в день проведения аукциона с 9.00 до 10.00 по адресу: г. Витебск, пр-т Черняховского, 19, каб. 509-п.

Порядок оформления участия в аукционе, а также порядок проведения аукциона определены Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды зданий, сооружений и помещений, находящихся в республиканской собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 № 1049.

Для участия в аукционе участник в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе:

- перечисляет задаток на с/с № 3012072841543 в филиале № 200 – Витебском областном управлении ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО 150801635, УНП 300977657 Витебский филиал РУП «Белтелеком»;
- подает заявление на участие в аукционе;
- заключает соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона;
- предоставляет копию платежного документа о перечислении задатка.

Помимо указанных документов:

- физическое лицо предъявляет документ, удостоверяющий личность;
- индивидуальный предприниматель – копию свидетельства о государственной регистрации;
- юридическое лицо (резидент Республики Беларусь) – копию документа, подтверждающего государственную регистрацию; нерезидент – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения.

Представитель физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица предъявляет доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность данного представителя.

Копии документов предоставляются без нотариального засвидетельствования.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наивысшую цену за предмет аукциона. Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) в течение 3 рабочих дней со дня его проведения обязан в установленном порядке перечислить на субсчет арендодателя сумму, за которую продан предмет аукциона, за вычетом внесенной им суммы задатка, а также возместить организатору аукциона затраты на его организацию и проведение, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о затратах на организацию и проведение аукциона, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом аукциона под роспись.

Срок заключения договора аренды: в соответствии с законодательством.

Телефоны для справок: (0212) 27 29 45, 27 11 58, факс (0212) 27 18 81.

Первоначально извещение о проведении открытого аукциона опубликовано в газете «Звязда» № 212 от 29.10.2010 г.

НА ВЫКАНАННЕ ДЗЯРЖПРАГРАМЫ ІНАВАЦЫЙНАГА РАЗВІЦЦЯ БЕЛАРУСІ Ў 2011—2015 ГАДАХ ПЛАНУЕЦЦА НАКІРАВАЦЬ КАЛЯ BR100 ТРЛН

Пра гэта паведаміў старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Ігар Войтаў на пасяджэнні Прэзідыума Савета Міністраў Беларусі, дзе разглядаўся праект Дзяржаўнай праграмы інавацыйнага развіцця Беларусі на 2011—2015 гады, перадае БЕЛТА.

Сродкі банкаў складуць 30,6 працэнта, уласныя сродкі арганізацый — 13,4 працэнта, замежныя інвестыцыі — 46,9 працэнта, сродкі рэспубліканскага бюджэту — 8,6 працэнта, сродкі мясцовых бюджэтаў — 0,4 працэнта.

Адкрываючы пасяджэнне Прэзідыума Савета Міністраў, прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Мясніковіч адзначыў: «Праграма інавацыйнага развіцця Беларусі на 2011—2015 гады — гэта тая сума ідэй і прапаноў, якія дадуць магчымасць сапраўды нашай эканоміцы быць інавацыйнай».

Паводле слоў Ігара Войтава, асноўнай мэтай гэтай праграмы з'яўляецца стварэнне канкурэнтаздольнай на сусветным рынку высокатэхналагічнай эканомікі.

Рэалізацыя праграмы павінна забяспечыць перавод нацыянальнай эканомікі ў рэжым інтэнсіўнага развіцця, вырашэнне важнейшых для краіны задач па збалансаванасці эканомікі, значны рост экспарту (у 2,2 раза), трохразовы рост экспарту высокатэхналагічнай прадукцыі, вырашэнне пытанняў імпартазамяшчэння.

У рэспубліцы прапануецца стварыць эфектыўную сістэму кіравання ў сферы інавацыйнай дзейнасці з мэтай інтэгравання сектара навуковых праектных канструктарскіх інжынірынгавых даследаванняў і распрацовак з айчынным галіновым сектарам.

У сувязі з гэтым важнейшымі задачамі інавацыйнага развіцця Беларусі на бліжэйшыя 5 гадоў з'яўляюцца: стварэнне новых сектараў эканомікі, новых вытворчасцяў, рэканструкцыя і мадэрнізацыя дзейных вытворчасцяў, а таксама стварэнне новых шматпрофільных холдынгаў, кластарных структур і паскарэнне інавацыйнага развіцця рэгіёнаў. У цэлым праграма накіравана на дасягненне да канца 2015 года ўдзельнай вагі інавацыйнай прадукцыі ў агульным аб'ёме адгружанай прадукцыі на ўзроўні 20-21 працэнта, долі інавацыйна актыўных арганізацый у агульнай колькасці арганізацый — 40 працэнтаў. Унутраныя затраты на навуковыя даследаванні і распрацоўкі павінны павялічыцца да 2,9 працэнта ВУП, аб'ём экспарту навукаёмістай і высокатэхналагічнай прадукцыі — з $3,1 млрд да $6,4 млрд.

Усяго праграмай намячаецца выкананне 877 праектаў па стварэнні новых прадпрыемстваў, вытворчасцяў і мадэрнізацыі дзейных вытворчасцяў. Праграма будзе складацца з праектаў пяці ўзроўняў. Пры гэтым прыярытэтнымі будуць праекты ў галіне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій і космасу, фармацэўтычнай прамысловасці, медыцыны, хімічнай і нафтахімічнай прамысловасці, энергетыкі, машынабудавання і металургіі, будаўніцтва і прамысловасці будматэрыялаў. У гэтых сферах будуць рэалізаваны буйныя структураўтваральныя інавацыйныя праекты.

СЯРЭДНЯЯ ЗАРПЛАТА Ў БЕЛАРУСІ ДА 2015 ГОДА БУДЗЕ СКЛАДАЦЬ НЕ МЕНШ ЗА 80 ПРАЦЭНТАЎ АД СЯРЭДНЯЙ ЗАРПЛАТЫ Ў СУМЕЖНЫХ ЕЎРАПЕЙСКІХ КРАІНАХ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Як адзначалася на пасяджэнні, сярэдняя зарплата ў Беларусі да 2015 года будзе складаць не менш за 80 працэнтаў ад сярэдняй зарплаты ў сумежных еўрапейскіх краінах. Аднак, заўважыў прэм'ер-міністр, яе рост у гэтыя пяць гадоў павінен абавязкова быць падмацаваны іншай важнай складовай — ростам прадукцыйнасці працы. «Зарплата — гэта вытворная ад прадукцыйнасці працы, — падкрэсліў Міхаіл Мясніковіч. — Таму яна павінна быць заробленай». Трэба мець на ўвазе і тое, што частка зарплаты будзе ісці, у прыватнасці, на павелічэнне аб'ёму аплаты жыллёва-камунальных паслуг, якія датуюцца дзяржавай. Мяркуецца, што да канца пяцігодкі насельніцтва будзе аплачваць паслугі ЖКГ на 60 працэнтаў, а электрычнасць і газ — на 100 працэнтаў.

Паводле звестак міністра эканомікі Мікалая Снапкова, за наступныя пяць гадоў прадугледжваецца рост рэальнай зарплаты ў 1,85-1,93 раза, рост яе мінімальнага ўзроўню — не менш адной трэці ад сярэдняй зарплаты па краіне. Істотна павялічацца ў краіне і аб'ёмы будаўніцтва жылля: у 2011—2015 гадах у эксплуатацыю запланавана ўвесці не менш за 42 мільёны квадратных метраў, што на 60 працэнтаў больш, чым у папярэдняй пяцігодцы. Прычым з-за зніжэння ўзроўню затрат на будаўніцтва жылля кошт аднаго квадратнага метра да 2015 года будзе адпавядаць памеру сярэднямесячнай зарплаты ў рэспубліцы.

Каб запланаванае было рэалізавана, паводле меркавання старшыні праўлення Нацыянальнага банка Пятра Пракаповіча, краіне вельмі важна выйсці на станоўчае сальда знешняга гандлю. «У гэтай пяцігодцы самым важным і ключавым з'яўляецца выхад у 2015 годзе на станоўчае сальда. Калі гэты паказчык не будзе дасягнуты, то пад пагрозай могуць апынуцца ўсе астатнія планы». Ён прапанаваў устанавіць для прадпрыемстваў жорсткае патрабаванне, згодна з якім прырост экспарту павінен апераджаць прырост імпарту не менш чым на 10 працэнтаў. Калі ж яно не будзе забяспечвацца, то, паводле прапановы галоўнага банкіра, неабходна прымаць да прадпрыемства жорсткія захады. Наогул жа, Пётр Пракаповіч лічыць, што сёння склалася спрыяльная сітуацыя для развіцця эканомікі. Ён патлумачыў, што ў свеце цяпер хапае фінансавых рэсурсаў, якімі рэспубліка можа скарыстацца, зняўшы ўсе пытанні па закупцы абсталявання — дзейнічаюць крэдыты на гэтыя мэты, пераважна на льготных умовах. «Любое прадпрыемства, любая галіна можа стаць канкурэнтаздольнай за 2-3 гады, калі да гэтага адносіцца з поўнай адказнасцю», — зазначыў Пётр Пракаповіч.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

ВОЛЬНЫ ЧАС У АГНІ

У Бялынічах 31 студзеня эвакуіравалі дзяцей і дарослых з раённага Цэнтра творчасці і вольнага часу навучэнцаў, таму што ў падвале бавілі час мужчыны з алкаголем і цыгарэтамі.

У будынку спрацавала аўтаматычная пажарная сігналізацыя «Маланка», калі на першы паверх з падвала папоўз дым. Выратавальнікі МНС вывелі з памяшканняў 56 дзяцей і 18 супрацоўнікаў розных арганізацыяў.

У час тушэння пажару ў падвале, паведаміла прэс-служба Магілёўскага абласнога УМНС, быў знойдзены труп зваршчыка. Напярэдадні 41-гадовы мужчына рамантаваў сістэму ацяплення ў суседнім будынку, а потым з калегам уладкаваўся ў падвале Цэнтра творчасці, каб выпіць і закусіць. Цяпер спецыялісты высвятляюць усе абставіны здарэння, але верагоднай прычынай пажару называюць неасцярожнасць пры курэнні нецвярозага чалавека.

Ілона ІВАНОВА.

Абзац

◢ Возера Секлы ў Браслаўскім раёне выстаўлена на таргі ў форме аўкцыёну для заключэння дагавора арэнды. Возера знаходзіцца на паўднёвым захадзе раёна ў 34 км ад райцэнтра і ў 2 км ад пасёлка Відзы. Плошча воднай паверхні складае 98 га. Тут водзяцца ляшчы, шчупакі, плоткі. Па ўмове таргоў возера будзе перададзенае ў арэнду на 10 гадоў з правам вядзення прамысловага рыбалоўства і арганізацыі платнай аматарскай лоўлі. Пачатковая цана ўстаноўлена ў Br196 тыс. Зараз у раёне арандуецца 15 рыбалоўных угоддзяў. Па Віцебскай вобласці гэтая лічба складае 180 водных аб'ектаў, якія здадзеныя 80 арандатарам. Усяго ў вобласці больш за 800 натуральных вадаёмаў.

◢ **Аматар начных аўтапрагулак разбіў чужую машыну і непрыметна вярнуў ключы ад яе гаспадару. Кампанія сяброў адзначала суботні вечар у сталічнай кватэры. 17-гадовы навучэнец мінскага ПТВ заўважыў, што гаспадар кватэры паклаў ключы ад сваіх «Жыгулёў» у кішэню штаноў. Пасля таго, як гаспадар заснуў, хлопец сцягнуў ключы і паехаў катацца па начной сталіцы. Праз 500 м ён урэзаўся ў паркан. Ён вырашыў пра інцыдэнт прамаўчаць, а ключы вярнуць на месца. Выявіўшы пашкоджаную машыну, гаспадар звярнуўся ў міліцыю. Праваахоўнікі хутка «вылічылі» вінаватага па адной дэталі, на якую не звярнуў увагі нават пацярпелы, — вінаваты пераблытаў кішэню, у якую клаў ключы.**

◢ У ноч з пятніцы на суботу недалёка ад камвольнага камбіната дзве іншамаркі засталіся без колаў. Спачатку пра крадзеж усіх чатырох колаў у міліцыю паведаміла гаспадыня аўтамашыны «Хонда-Цывік», крыху пазней з падобнай заявай у міліцыю звярнуўся ўладальнік «Аўдзі». У першым выпадку страты ацэненыя ў 1,5 мільёна рублёў, у другім — у 5 мільёнаў. Аддзелам дазнання папярэдняга расследавання Ленінскага РУУС па гэтых фактах распачатыя крымінальныя справы.

Поўны абзац

◢ **У Днепрапятроўскім цырку ў праграме «Зоркі свету» выступае хор кракадзілаў. Правесці эксперымент з першымі ў свеце кракадзіламі, якія спяваюць, кіраўніцтва незвычайнай цыркавой праграмы вырашыла яшчэ ў 2004 годзе. Вучыць кракадзілаў даводзілася інстынктыўна. Дэманстраваць свой тэмбр алігатары пачыналі так: некалькі хвілін гучала дастаткова цяжкая музыка, у якой можна было пачуць голас кракадзіла. Далей, злавіўшы гук, адна жывёла пачынала пець, пасля чаго астатнія падхоплівалі. У канцы музыка зусім выключалася, і можна было пачуць гучнае і звонкае рыканне. У хоры 5 місісіпскіх алігатараў, сярод якіх ёсць асобіны як мужчынскага, так і жаночага полу. Спевакам у хоры ад 30 да 35 гадоў. У сярэднім гэтыя рэптыліі жывуць да ста гадоў і больш. Рэпетыцыі праходзяць штодня. У будучыні дрэсіроўшчыкі плануюць навучыць кракадзілаў, якія пяюць, яшчэ і танцаваць.**

◢ 68-гадовы Дэвід Гор з Мельбурна стаў пераможцам чэмпіянату па гульні ў покер Crown Aussie Millions Main Event 2011 і выйграў прыз у памеры 2 млн долараў. Таксама яму дастаўся інкруставаны брыльянтамі бранзалет. Гор перамог у адным з буйнейшых картачным спаборніцтве 721 суперніка, сярод якіх былі і тытулаваныя ігракі сусветнага ўзроўню. У інтэрв'ю ён расказаў, што пачаў гуляць у покер у 40-х гадах мінулага стагоддзя, калі быў дзіцем. Гор, камп'ютарны тэхнік па адукацыі, працуе ў буйной страхавой кампаніі. Нягледзячы на тое, што ўвесь мінулы тыдзень ён гуляў у карты па 12 гадзін у дзень, ніводнага працоўнага дня пажылы аўстраліец не прапусціў. Вялізны выйгрыш ён мае намер патраціць на сваіх пяцярых унукаў.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

ЭКЗАМЕНЫ Ў ГІМНАЗІІ СТАНУЦЬ БОЛЬШ АБ'ЕКТЫЎНЫМІ І ПРАЗРЫСТЫМІ

НЕ сакрэт, што многія з бацькоў лічаць паступленне свайго дзіцяці ў гімназію залогам яго паспяховай будучыні. І хоць непасрэдна гімназічная адукацыя пачынаецца толькі з пятага класа, тым не менш бацькі спрабуюць уладкаваць сваё дзіця ў першы клас абавязкова пры гімназіі: маўляў, так праз чатыры гады яму прасцей будзе стаць гімназістам. Не выключана, што раней такія захады з боку бацькоў не былі пазбаўлены сэнсу, ва ўсялякім разе ў 2010 годзе конкурс у асобныя гімназіі ў нашай краіне складаў усяго 1—1,1 чалавека на месца. Ці варта казаць, што пры такім «раскладзе» працэдура ўступных іспытаў ператваралася фактычна ва ўмоўнасць. А сярод новаспечаных гімназістаў абсалютная большасць з'яўляліся выпускнікамі пачатковай школы пры той жа навучальнай установе.

Дарэчы, у мінулым годзе Адміністрацыяй Прэзідэнта праводзіўся маніторынг уступных выпрабаванняў у некаторых сталічных гімназіях, падчас якога было выяўлена мноства праблемных момантаў, характэрных не толькі для Мінска. Была таксама створана камісія пад кіраўніцтвам старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, акадэміка Анатоля Рубінава, галоўная місія якой заключалася ў вывучэнні ўсіх бакоў функцыянавання гімназій на працягу навучальнага года. Падкрэслівалася, што эфектыўнасць дзейнасці гімназій залежыць ад многіх фактараў: ад арганізацыі ўступных іспытаў, парадку зацвярджэння кантрольных лічбаў прыёму, захавання канфідэнцыяльнасці экзаменацыйных матэрыялаў, аб'ектыўнасці і празрыстасці пры арганізацыі саміх выпрабаванняў, захавання адзінага падыходу да ацэньвання работ на ўступных іспытах...

А нядаўна стала вядома, што ўмовы паступлення ў гімназіі былі зменены. У прыватнасці, пачынаючы з гэтага года, прыём у гімназію будзе ажыццяўляцца як на аснове вынікаў уступных іспытаў, так і з улікам гадавых адзнак за чацвёрты клас па тых вучэбных прадметах, па якіх праводзяцца экзамены. Будучым гімназістам прыйдзецца выконваць кантрольную работу па матэматыцы і пісаць дыктоўку па беларускай і рускай мовах. Такім чынам максімальная сума балаў, якую зможа набраць вучань пры паступленні, складае 60. У Міністэрстве адукацыі ўпэўненыя, што залічэнне ў гімназію з улікам гадавых адзнак узмоцніць увагу да ўсяго адукацыйнага працэсу, а не толькі да саміх уступных выпрабаванняў. Да таго ж, чым большая колькасць адзнак, тым меншая верагоднасць у прэтэндэнтаў на званне гімназіста набраць аднолькавую колькасць балаў. Нагадаем, што раней залічэнне ў гімназіі ажыццяўлялася толькі па выніках экзаменацыйных адзнак.

Ёсць і яшчэ адно істотнае дапаўненне. Калі раней заданні для ўступных іспытаў рыхтаваліся спецыялістамі ўпраўленняў адукацыі і Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама, то цяпер усё пройдзе цэнтралізавана пад кіраўніцтвам Міністэрства адукацыі. Зборнікі дыктовак па рускай і беларускай мове і зборнік кантрольных работ па матэматыцы будуць выдадзены і дастаўлены ва ўстановы адукацыі ўжо ў сакавіку. З гэтых зборнікаў і будуць падбірацца тэксты па мовах, а таксама заданні па матэматыцы. А на ўпраўленні і раённыя аддзелы адукацыі будзе ўскладзена задача па захаванні канфідэнцыяльнасці заданняў пры захоўванні і дастаўцы пакетаў з варыянтамі заданняў.

Кантрольныя лічбы прыёму ў гімназіі будуць зацвярджацца на пасяджэннях выканкамаў да 10 красавіка, прычым па кожнай канкрэтнай гімназіі, і змяняць іх падчас уступных іспытаў будзе забаронена. Трэба мець на ўвазе, што, згодна з Кодэксам аб адукацыі Рэспублікі Беларусь, напаўняльнасць у 5—11-х класах гімназій, гімназій-інтэрнатаў, гімназій-каледжаў мастацтваў не павінна перавышаць 20 навучэнцаў .

Міністэрства адукацыі накіравала ва ўпраўленні адукацыі аблвыканкамаў і Камітэт па адукацыі Мінгарвыканкама ліст, у якім указала на недапушчэнне ўключэння ў прыёмныя камісіі настаўнікаў, якія працуюць у платных гуртках ці групах па падрыхтоўцы да паступлення ў гімназіі, а таксама настаўнікаў, якія працуюць у чацвёртых класах. Да таго ж Міністэрства адукацыі не рэкамендуе стварэнне спецыяльных курсаў для падрыхтоўкі дзяцей да паступлення ў гімназію. «Так званыя «школы падрыхтоўкі да паступлення ў гімназію» прыводзяць да неабгрунтаванага ажыятажу сярод бацькоў, а вучыць дзяцей трэба якасна перш за ўсё на ўроках», — упэўнены намеснік міністра адукацыі Казімір Фарыно.

У Міністэрстве адукацыі запэўніваюць, што ўсе навучэнцы пачатковых школ навучаюцца па Адзіным тыпавым вучэбным плане, адзіных вучэбны праграмах, у тым ліку і на факультатыўных занятках. Такім чынам да заканчэння чацвёртага класа навучэнцы пачатковых класаў, якія функцыянуюць як пры школах, так і пры гімназіях, атрымліваюць аднолькавы ўзровень падрыхтоўкі. А гэта азначае, што ў іх ва ўсіх — аднолькавыя стартавыя магчымасці пры паступленні ў гімназію.

Застаецца дадаць, што на сёння ў Беларусі функцыянуюць 212 гімназій (гэта 6 працэнтаў ад агульнай колькасці агульнаадукацыйных устаноў): 24 гімназіі — у Брэсцкай вобласці, 25 — у Віцебскай, 31 — у Гомельскай, 35 — у Гродзенскай, 36 — у Мінскай, 20 — у Магілёўскай і 41 — у Мінску.

Надзея НІКАЛАЕВА.

«БУДЗЕМ ПРАЦЯГВАЦЬ ПАДТРЫМЛІВАЦЬ ЛЕГАЛЬНЫХ ПАСТАЎШЧЫКОЎ МАБІЛЬНІКАЎ»

ЗА мінулы год, у параўнанні з 2007 годам, было скрадзена ў два разы менш мабільных тэлефонаў. Як за такі адносна непрацяглы час атрымалася дасягнуць такіх істотных вынікаў? Аб гэтым распавёў «Звяздзе» начальнік аддзела па наглядзе за дазнаннем у органах унутраных спраў Генеральнай пракуратуры Салаўдзі МАГАМАДАЎ.

— Скажыце, калі ласка, чыя заслуга ў тым, што колькасць крадзяжоў тэлефонаў за чатыры гады зменшылася з 32 тысяч да 15 тысяч?

— Па-першае, вялікую дапамогу праваахоўным органам аказалі сродкі масавай інфармацыі. Мы з экранаў тэлевізараў і са старонак газет прасілі людзей пільна сачыць за сваёй маёмасцю, асабліва ў транспарце, супермаркетах. Акрамя таго, павысілася якасць папярэдняга расследавання і, адпаведна, працэнт раскрыцця злачынстваў, звязаных з крадзяжамі мабільных тэлефонаў. Так, калі ў 2008 годзе за перапрашыўку тэлефонаў да крымінальнай адказнасці былі прыцягнуты два «народныя ўмельцы», то летась на лаве падсудных іх было ўжо 12. І ніводзін з іх не пазбегнуў пакарання. Напрыклад, віцябчаніну прысудзілі штраф у памеры 60 базавых велічынь, жыхара ж Мастоўскага раёна пазбавілі волі тэрмінам на два гады. Больш за тое, новыя тэлефоны, у прыватнасці смартфоны, якія сёння складаюць на рынку працэнтаў 20 ад усіх мабільных тэлефонаў, ужо не так проста паддаюцца перапраграмаванню. І па ацэнках спецыялістаў, у бліжэйшыя два-тры гады іх перапрашыўка наогул стане немагчымай.

— А ці атрымалася дамовіцца з аператарамі мабільнай сувязі аб укараненні за іх кошт абсталявання, якое б вызначала ў сябе ў сетцы і адключала перапрашытыя і «шэрыя» (нелегальна ўвезеныя ў краіну) тэлефоны?

— Міністэрства ўнутраных спраў цесна ўзаемадзейнічае з аператарамі сотавай сувязі. Ужо не першы год на тэрыторыі нашай краіны дзейнічае адзіная аўтаматызаваная база ўліку звестак аб скрадзеных і страчаных тэлефонах. Яе сутнасць у тым, што органы ўнутраных спраў у аўтаматычным рэжыме адсылаюць інфармацыю аб такіх тэлефонах аператарам сотавай сувязі. Тыя ж, у сваю чаргу, калі знаходзяць у сябе ў сетках такія тэлефоны па IMEI-нумарах, сігналізуюць аб гэтым. Генпракуратура, як вы правільна заўважылі, прапаноўвала аператарам закупіць, як гэта робіцца ў некаторых еўрапейскіх краінах, спецыяльнае абсталяванне, якое дазваляе аўтаматычна ідэнтыфікаваць у сетцы нелегальныя тэлефоны і аўтаматычна іх блакіраваць. Але пакуль што, у сувязі з уступленнем нашай краіны ў Мытны саюз з Расіяй і Казахстанам, разгляд гэтага пытання крыху прыпынены. Справа ў тым, што паступіла прапанова разгледзець пытанне аб урэгуляванні абароту тэлефонаў на тэрыторыі краін-саюзніц і па-за іх межамі на камісіі Мытнага саюза. Пачакаем, якое рашэнне прымуць там.

— А можна сказаць, колькі нелегальных тэлефонаў сёння выкарыстоўваецца абанентамі беларускіх аператараў сотавай сувязі?

— Калі 2-3 гады таму доля «шэрых» тэлефонаў, якія набывала наша насельніцтва, складала 85-90 %, то зараз яна складае не больш за 40 %. «Абяляцца» рынак мабільных тэлефонаў пачаў пасля таго, як Генпракуратура прапанавала аператарам сотавай сувязі павялічыць легальны ўвоз мабільных тэлефонаў і прадаваць іх з прымяненнем розных схем, у тым ліку з адтэрміноўкай плацяжу. Толькі ў 2010-м, у параўнанні з 2009 годам, паводле інфармацыі Дзяржаўнага мытнага камітэта, у рэспубліку ўвезена ў 2,2 раза больш афіцыйна зарэгістраваных тэлефонаў. А калі параўнаць з 2006 годам, то колькасць легальна ўвезеных тэлефонаў павялічылася ажно ў 4 разы. Гэта вельмі сур'ёзна ўдарыла па рынку «шэрых» тэлефонаў. Больш за тое, каб стварыць для законапаслухмяных пастаўшчыкоў тэлефонаў найбольш камфортныя ўмовы, мы прапанавалі шэраг мерапрыемстваў, накіраваных на лібералізацыю абароту гэтых тэлефонаў. Сярод іх — укараненне сучасных прынцыпаў мытнага адміністравання. Сёння амаль 90 % экспарту сотавых тэлефонаў ажыццяўляецца шляхам электроннага дэкларавання. Гэта скарачае час іх паступлення ў абарот. Таму цяпер легальныя пастаўшчыкі фактычна знаходзяцца ў роўных умовах па часе з тымі, хто увозіць мабільнікі нелегальна.

Не так даўно ў Генпракуратуру прыйшла скарга ад грамадзяніна, які вось ужо паўгода не можа знайсці махляра, у якога праз інтэрнэт набыў свой тэлефон за 700 долараў. Я не скажу, што такіх скаргаў паступае шмат, але тым не менш яны ёсць.

— Але большасць «шэрых» тэлефонаў нічым не адрозніваецца ад «белых», акрамя таго, што «шэрыя» былі ўвезены без выплаты пошлін і падаткаў...

— Я не кажу аб усіх «шэрых» тэлефонах. Але, мяркуйце самі, калі чалавек набыў тэлефон у афіцыйнага пастаўшчыка, то ў выпадку няспраўнасці можна прыйсці і прад'явіць свае прэтэнзіі. Усё празрыста. «Шэрыя» сотавыя тэлефоны да нас паступалі, у асноўным, з Расіі і Украіны. Туды ж яны трапляюць, як правіла, у выглядзе запчастак. Таму зразумела, што львіная доля «шэрых» тэлефонаў выраблена не ў заводскіх умовах. А дзе гарантыя таго, што гэты тэлефон будзе служыць доўга і якасна?.. У прыватнасці, не так даўно ў Генпракуратуру прыйшла скарга ад грамадзяніна, які вось ужо паўгода не можа знайсці махляра, у якога праз інтэрнэт набыў свой тэлефон за 700 долараў. Я не скажу, што такіх скаргаў паступае шмат, але тым не менш яны ёсць.

— Можаце зрабіць нейкі прагноз, калі, нарэшце, беларускі рынак будзе пазбаўлены ад «шэрых» мабільнікаў, частку якіх, як мы ўжо казалі, папаўняюць скрадзеныя і перапраграмаваныя тэлефоны?

— Намаганнямі толькі праваахоўных органаў альбо аператараў сотавай сувязі праблемы не вырашыць. Тут патрэбны комплексны падыход. Многае залежыць і ад саміх грамадзян. У чарговы раз заклікаем людзей не набываць тэлефоны «з рук». Бо хто гарантуе, што ён не апынецца ў спісе тых, якія шукаюцца, прычым нават не па крадзяжы, а па нейкім больш сур'ёзным злачынстве. Навошта вам гэтыя непрыемнасці?..

Надзея ДРЫЛА, фота аўтара.

Сёння — Сусветны дзень водна-балотных угоддзяў

БЕЛАРУСЬ РАТУЕ СВЕТ

Аднаўленне балот спыняе змяненне клімату

Вядома, што балоты на планеце — самыя важныя доўгатэрміновыя сховішчы вугляроду на Зямлі. На думку сусветных экспертаў, у Еўропе меліяраваныя балоты сталі цяпер галоўнай крыніцай выкідаў у паветра вуглякіслага газу. У 1960-70 гадах тысячы гектараў беларускіх балот былі асушаныя для выкарыстання ў лясной і сельскай гаспадарцы. Гэта павялічыла выкіды дыяксіду вугляроду і страты месцаў жыхарства для многіх відаў жывёл і раслін.

Прыкладна палова тарфянікаў нашай краіны (1,5 млн га з 3 млн га) была асушана для здабычы торфу і для выкарыстання ў сельскай гаспадарцы. Выкіды вуглякіслага газу з гэтых тарфянікаў складаюць каля 15 мільёнаў тон штогод. Для памяншэння выкідаў парніковых газаў, захавання біялагічнай разнастайнасці і стварэння лепшых эканамічных умоў для мясцовых жыхароў у Беларусі ў верасні 2008 года стартаваў праект па аднаўленні тарфянікаў. Узнаўляецца звыш 14 тысяч гектараў дэградаваных тарфяных балот. У Беларусі агульная плошча парушаных балот складае каля 520 тысяч гектараў, што ў два разы больш за плошчу Люксембурга.

Даведка «Звязды»:

Калі падлічыць, колькі вугляроду знаходзіцца ва ўсіх балотах свету, то атрымаецца вельмі вялікая лічба — каля 550 гігатон. Гэта 75 працэнтаў усяго вугляроду, які ёсць у атмасферы, што ў два разы больш, чым ва ўсіх лясах планеты. Выкід усяго гэтага сусветнага вугляроду з балот у паветра павялічыў бы канцэнтрацыю двувокісу вугляроду ў атмасферы амаль у два разы. Гэта можа выклікаць кліматычную катастрофу. Ужо зараз навукоўцы ўпэўнены, што асушаныя балоты адказваюць за 10 працэнтаў усіх выкідаў двувокісу вугляроду ў атмасферу. Пасля аднаўлення балот Беларусі тарфянікі перастаюць выкідваць у паветра вуглякіслы газ, а робяцца сапраўды лёгкімі Еўропы.

Сяргей КУРКАЧ.

СПІЛАВАНАЕ ДРЭВА ЎПАЛА НА ЧАЛАВЕКА

Жыхар вёскі Кісялёўцы Брэсцкага раёна, рабочы мясцовага СВК, пілаваў лес. Адно дрэва ўпала і зачапіла 59-гадовага аднавяскоўца вальшчыка лесу. Ад атрыманых траўмаў чалавек памёр у бальніцы. Па падазрэнні ў парушэнні правілаў тэхнікі бяспекі ў дачыненні да трактарыста пракуратура завяла крымінальную справу.

Яна СВЕТАВА.

Наблюдательный совет ОАО «Универсам Рига» сообщает о проведении очередного общего собрания акционеров, которое состоится 04 марта 2011 года в 14.00 со следующей повесткой дня:

1. О результатах работы Общества за 2010 год и основных направлениях деятельности Общества в 2011 году.
2. Отчет Наблюдательного совета о проделанной работе в 2010 году.
3. Утверждение заключения Ревизионной комиссии о результатах проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2010 год. Рассмотрение результатов аудиторской проверки финансово-хозяйственной деятельности Общества за 2010 год.
4. Утверждение годового отчета, бухгалтерского баланса, счета «прибыли и убытки» Общества за 2010 год.
5. О распределении чистой прибыли (покрытии убытков) за 2010 год и выплате дивидендов.
6. О направлениях использования чистой прибыли в 2011 году.
7. Избрание членов Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии.

Место проведения — Торговый центр «Рига»: г. Минск, ул. Сурганова, 50.

Акционерам необходимо иметь при себе документ, удостоверяющий личность; представителю акционера — доверенность.

Регистрация участников собрания с 12.30 до 13.00.

УНП 100299678 **Наблюдательный совет.**

Открытое акционерное общество

«СТРОИТЕЛЬНЫЙ ТРЕСТ № 4»

сообщает о проведении внеочередного собрания акционеров. Собрание состоится 15 февраля 2011 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. Коммунистическая, 17, актовый зал.

Повестка дня:

1. О реорганизации ОАО «Стройтрест № 4» путем присоединения ОАО «120 УНЭР».

2. О приобретении ОАО «Стройтрест № 4» акций собственного выпуска № 1.

3. Утверждение цены выкупа акций ОАО «Стройтрест № 4» выпуск № 1.

4. Утверждение величины чистых активов ОАО «Стройтрест № 4» по состоянию на 01.01.2011 г.

5. Утверждение договора о присоединении ОАО «120 УНЭР» к ОАО «Стройтрест № 4».

Регистрация участников собрания проводится с 14.00 до 14.45 по предъявлении паспорта, а представителей акционеров — по доверенности.

Список акционеров для регистрации участников собрания будет составлен по данным реестра на 1 февраля 2011 года.

С материалами собрания можно ознакомиться с 8 февраля 2011 г. с 9.00 до 17.00 в рабочие дни по адресу: г. Минск, ул. Коммунистическая, 17, каб. 203.

Справки по тел. в г. Минске: 334 11 65, 334 14 67.

Наблюдательный совет. *УНП 100055368*

Работнікі Сакратарыята Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць глыбокае спачуванне галоўнаму спецыялісту Аддзела па рабоце з дакументамі Русак Таццяне Вілораўне ў сувязі з напаткаўшым яе вялікім горам — смерцю БАЦЬКІ.

Моўнае пытанне

Як «Наша слова» адгукнецца...

ВЫЙШАЎ тысячны нумар газеты «Наша слова» — гэта, магчыма і не свята для ўсіх. Яшчэ не свята, пакуль не ўсе нашы грамадзяне чытаюць газеты па-беларуску. Затое сам выхад гэтай газеты — адна з перамог «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны». Газета выдаецца з сакавіка 1990-га года і з'яўляецца органам гэтай грамадскай арганізацыі.

Орган — гэта нешта жывое, тое, без чаго не можа існаваць чалавек. У прынцыпе, так і ёсць: гэта адзін з тых органаў, які адказвае за тое, каб было чуваць голас беларуса. Нездарма газета адыграла вялікую ролю ў справе прыняцця Вярхоўным Саветам БССР Закона аб мовах, дзякуючы якому беларуская мова была абвешчана дзяржаўнай. Яна і дагэтуль — голас тых беларусаў, якія вылучаюцца сваёй адданасцю і павагай да роднай культуры. Найбольш за ўсё такіх у шэрагах Таварыства беларускай мовы. Ці паспрыяў выхад газеты на прыток сяброў у арганізацыю? З такім пытаннем мы звярнуліся да **старшыні арганізацыі Алега ТРУСАВА.**

— Вядома, каб не было «Нашага слова», то не было б і нашай арганізацыі. Гэта касцяк, таму што кожны падпісчык ведае ўсе навіны, ён піша сам, кантактуе з іншымі праз газету таксама. Усе мы ведаем сілу друкаванага слова.

— Адметна, што газета «Наша слова» існуе на грамадскім фінансаванні. У нас такое актыўнае грамадства?..

— Так, з 97-га года нам адмовілі ў дзяржаўным фінансаванні, і мы цалкам на грамадскім. Было рознае. Я калісьці, як у былыя часы, даваў слова, што пагашу доўг, і друкары друкавалі газету за свой кошт, а потым я знаходзіў грошы і вяртаў. І такія былі выпадкі ў нашым жыцці... Але галоўнае — мы здолелі захаваць выданне.

І яшчэ ў нас два часопісы. Часопіс «Верасень», напрыклад, можна сказаць на адным энтузіязме стварылі. А яшчэ ў Лідскім раёне выходзіць краязнаўчы часопіс. Толькі мы стварылі такі — адзін на ўсю Беларусь. Калі б было жаданне, то шмат якія ідэі можна было б ажыццявіць.

— А колькі сёння ў ТБМ сяброў?

— Ніхто іх дакладна не лічыў. Але самых актыўных 5,5 тысячы. Ніводная грамадская арганізацыя ці рух столькі не мае. А калі сабраць усіх нашых прыхільнікаў, то можа і 15—20 тысяч будзе. Але на маю думку, калі ёсць велізарная арганізацыя, то на першы план выходзіць якасць яе працы. Гэтым і вымяраецца ўплыў яе на грамадскія працэсы.

— ТБМ — адна з самых актыўных грамадскіх арганізацый Беларусі, якая пастаянна падымае пытанні рэальнай роўнасці дзвюх дзяржаўных моў краіны. Дзеля гэтага не першы год вы прасоўвалі ідэю абвясціць Год беларускай культуры і мовы. Нядаўна на радзе ТБМ абмяркоўвалася чарговая прапанова наконт прыняцця паправак у Закон аб мовах, каб беларускай мовай можна было карыстацца ва ўсіх сферах жыцця. Што будзеце рабіць, каб вас пачулі?

— На радзе ТБМ вялася гаворка аб неабходнасці прыняцця закона ці пастановы ўрада аб дзяржаўнай падтрымцы беларускай мовы. У кастрычніку нас чакае з'езд Таварыства беларускай мовы. Мы хочам да з'езда распрацаваць праект закона аб падтрымцы роднай мовы. Дзеля гэтага мы стварылі групу, якая будзе працаваць над гэтым. У нас ёсць пэўныя напрацоўкі. Але да з'езда яшчэ шмат трэба зрабіць. Мы хочам у Савет Міністраў унесці свае прапановы.

— Да таго, як адбудзецца з'езд ТБМ, вы не збіраецеся свае напрацоўкі выносіць на грамадскае абмеркаванне? Бо гэта тычыцца ўсіх грамадзян краіны.

— Вядома. Тым больш, што група, якую мы стварылі, павінна асэнсаваць усё, што ў нас ёсць ці будзе. У нас ёсць час, каб сёе-тое дапрацаваць, а потым прапановы надрукуем у «Нашым слове», будзем абмяркоўваць да з'езда. Прапановы будуць аформлены ў форме закона аб падтрымцы дзяржавай беларускай мовы.

— Ці ёсць спадзяванне, што гэта будзе мець канкрэтны вынік? Бо сама дзяржава павінна беларускую мову абараняць у прынцыпе і без дадатковых захадаў.

— Каб быў рэальны вынік гэтай абароны, то мы б гэтым не займаліся. А калі нешта робіш мэтанакіравана і зацікаўлена, вынік ёсць заўжды.

— Што значыць «падтрымка мовы»? Вы маеце на ўвазе стварэнне асобнага дзяржаўнага органа, з асобным фінансаваннем?

— У ідэале. Мы вывучалі сусветны вопыт — фінскі, ірландскі... У Ірландыі, напрыклад, такі орган ёсць. Там ёсць дзяржаўны дэпартамент па абароне і падтрымцы дзяржаўнай мовы. Ёсць камісар па справах мовы і гэтак далей. У многіх краінах гэта ёсць. У Ірландыі я, як старшыня ТБМ, быў разам з нашымі чыноўнікамі, прадстаўнікамі розных міністэрстваў і ведамстваў...

— Як чыноўнікі рэагавалі на тое, пра што даведаліся?

— Тым, што ездзілі, было цікава. Але чыноўнік ёсць чыноўнік: ён з ініцыятывай рэдка выступае. А вось раптам начальству не спадабаецца — і што?.. Дарэчы, у Ірландыі, пакуль чыноўнікі займаліся мовай, то яна амаль загінула. А як народ выйшаў на вуліцы Дубліна, тады мова пачала хоць пакрысе, але трошкі адраджацца. Там таксама ёсць грамадская арганізацыя, як ТБМ. Самае цікавае, што кіраўнік яе двойчы быў у Беларусі, прыязджаў, на роварах ездзіў...

— Напэўна, яшчэ і нашу моўную сітуацыю неяк ацаніў?

— У нас яна намнога лепшая, чым у Ірландыі. Непараўнальна лепшая.

— Сёння. А калі ўлічыць перспектыву?..

— Вось каб не было такой перспектывы, як у Ірландыі, трэба працаваць, патрэбны і закон. Калі нічога не рабіць ужо сёння, то атрымаем тое, што адбылося там. А можа і яшчэ горш.

— У нас афіцыйнае двухмоўе, і паводле рашэнняў, дзяржава павінна гарантаваць роўныя магчымасці да развіцця абедзвюх моў...

— Але ці так гэта рэальна? Заўвагі «ці» і «або» наконт выкарыстання моў ніякай гарантыі не нясуць. Па-другое, няма праграмы дзяржаўнай падтрымкі, дзе былі б пазначаны канкрэтныя крокі і захады. Тое, што было ў пачатку 90-х, скасавана. Мы даплачвалі пэўныя заахвочвальныя сумы настаўнікам, выкладчыкам універсітэта і гэтак далей. «Наша слова», дарэчы, выходзіла за дзяржаўныя грошы. Такая грамадская арганізацыя, як ТБМ, плаціла сімвалічную арэнду за памяшканне. Цяпер мы плацім 5 мільёнаў у месяц, гэтыя грошы трэба знайсці — яны ж немалыя. Нас прыраўнялі да камерцыйнай арганізацыі. Але мы знаходзім сродкі, просім у людзей, збіраем ахвяраванні. І тое, што арганізацыя існуе, — сапраўды заслуга нашага грамадства. Але ж каб гэтыя грошы ішлі на Беларушчыну, колькі кніжак мы б выдалі на іх!.. А так, атрымліваецца, што мы падтрымліваем дзяржаву, а не наадварот. Таму спадзяёмся, што дзяржава падтрымае нас, пачуўшы голас грамадства.

P.S. ***Газета «Звязда» далучаецца да віншавання калег з газеты «Наша слова». І будзе працягваць друкаваць матэрыялы па моўнай тэматыцы, таксама спадзеючыся, што калі-небудзь мы пражывём разам Год беларускай мовы. А дасць Бог — і не адзін!..***

Ларыса ЦІМОШЫК.

Карніленка накіраваўся ў Англію

Нападаючы нацыянальнай зборнай па футболе і санкт-пецярбургскага «Зеніта» Сяргей Карніленка стаў другім беларусам, які будзе гуляць у мацнейшым футбольным першынстве свету — англійскай прэм'ер-лізе. Чэмпіён Расіі зноў аддаў беларускага футбаліста ў арэнду, на гэты раз англійскаму клубу «Блэкпул» да канца сезона. Каманда з аднайменнага англійскага горада ў сезоне 2010—2011 выйшла ў Прэм'ер-лігу з другога дэвізіёна і цяпер пасля 23 матчаў займае 12 месца сярод 20 каманд.

У беларусаў «золата» ў юніёрскім біятлоне

На юніёрскім чэмпіянаце свету па біятлоне ў Нове Места (Чэхія) у каманды Беларусі з'явілася першае золата — індывідуальную гонку на 12,5 кіламетра з чатырма агнявымі рубяжамі выйграў Павел Ганчароў, які прайшоў дыстанцыю за 35 хв. 54,3 сек., не дапусціўшы ніводнага промаху.

Каманда Штанге згуляе з канадцамі

Зборная Беларусі па футболе плануе 29 сакавіка згуляць таварыскі матч з камандай Канады ў турэцкай Анталіі. А адкрые новы сезон нацыянальная каманда 9 лютага сустрэчай са зборнай Казахстана, якая таксама адбудзецца ў Турцыі.

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА
2 ЛЮТАГА 2011 г. СЕРАДА
№ 4 (15655)

Захапленні

ХОЧАШ СТАЦЬ ВАЛАНЦЁРАМ?

ПРАЦА зрабіла некалі з малпы чалавека. Адсюль высновa: праца — гэта самы каштоўны скарб чалавецтва. Асабліва, калі яна прыносіць карысць. Таму валанцёрства — вельмі ганаровы занятак. І ён добра падыходзіць для маладых, сумленных, мэтанакіраваных, працавітых хлопцаў і дзяўчат. Менавіта такіх чакаюць у «Лізе добраахвотнай працы моладзі».

ШТО ЁСЦЬ ЛІГА?

Гэта Рэспубліканская маладзёвая грамадская арганізацыя, заснаваная ў 1994 годзе. З'яўляецца членам Каардынацыйнага камітэта Міжнародных арганізацый добраахвотнай працы (CCIVS) і Альянса еўрапейскіх арганізацый добраахвотнай працы. Мае партнёраў больш як у 35 краінах свету. У праектах Лігі штогод прымаюць удзел больш як 5000 чалавек.

ВАЛАНЦЁРСКІЯ ПРАГРАМЫ

«Можна сказаць, што ў нас дзве асноўныя вялікія праграмы: студэнцкі педагагічны атрад «Respublika» і Міжнародныя валанцёрскія лагеры. Першая дае магчымасць папрацаваць у складзе атрада ў якасці важатага, выхавальніка, арганізатара культурна-масавых мерапрыемстваў у дзіцячым аздараўленчым лагеры. Уже зараз праходзіць набор пачаткоўцаў (працягваецца ён будзе да 1 лютага), каб да красавіка яны былі падрыхтаваны. Планецуца адправіць каля 600 чалавек. Другая складаецца з некалькіх праектаў: ёсць кароткатэрміновыя праграмы (на два-тры тыдні), сярэднетэрміновыя (на месяц у Францыю) і доўгатэрміновыя (гадавы праект у Германіі)», — расказвае Вольга Шмігельская, старшыня праўлення Лігі. Усе гэтыя праграмы — летнія. Зімовыя — нямэтазгодныя, бо ў нас няма канкрэтна вызначаных для ўсіх універсітэтаў канікулаў.

«Галоўнае патрабаванне да валанцёраў — узрост ад 18 гадоў і веданне замежных моў для міжнародных праграм, — запэўнівае Вольга. — Да таго ж патрэбна правільная матывацыя: каб чалавек, напрыклад, разумеў, што ён не адпачываць едзе, а працаваць. Давядзецца напружвацца, стамляцца. Але галоўны набытак пасля гэтага — новыя ўражанні і шмат сяброў, бо зарабіць таксама асабліва не атрымаецца: грошы хоць і плацяць, але вельмі невялікія». Дарэчы, праезд трэба аплачваць таксама самому валанцёру (выключэнне: сярэднетэрміновыя і доўгатэрміновыя праекты). А вось ежа і пражыванне аплачваюцца (толькі не разлічвайце на асаблівы шык).

І яшчэ: хлопцаў-валанцёраў менш, чым дзяўчат. Таму, хлопцы, актыўней, не адставайце ад дзяўчат!.

АКАДЭМІЯ ВАЖАЦКАГА МАЙСТЭРСТВА

Гэта «навучальная ўстанова», якая дзейнічае ў Лізе. Там навучаюць тым рэчам, якія могуць потым спатрэбіцца пры працы ў лагеры. Адукацыя складаецца з трох ступеняў: школа важатых (для пачаткоўцаў), Fancy-студыі (розныя гульні і «рамёствы»), майстар-класы (сакрэты майстэрства ад старэйшых калег).

Якога кшталту бываюць валанцёрскія лагеры?

Тут мы маем, так скажам, поўны асартымент:

- сацыяльныя (праца з дзецьмі, інвалідамі і састарэлымі людзьмі);
- экалагічныя (высадка дрэў, кветак, уборка смецця і інш.);
- рэстаўрацыйныя (напрыклад, пафарбаваць сцены ў якімсці памяшканні);
- музычныя/тэатральныя (аматарскія, але шмат крэатыву).

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Студэнтка 5 курса лінгвістычнага ўніверсітэта Алена Сырамятнікава ўжо некалькі разоў прымала ўдзел у праграмах Лігі. Яна вельмі хацела пабываць у Францыі і здзейсніла сваю мару дзякуючы менавіта Лізе. «Увогуле мне вельмі падабаецца атмасфера ў гэтай арганізацыі. Я цяпер у школе важатых «выкладаю». Навучанне ідзе па прынцыпе: «Роўны навучае роўнага». Там заўсёды так. І калі ў чалавека ёсць жаданне, то там яму дапамогуць знайсці ў сабе тое, што ён зможа аддаць у якасці валанцёра».

P.S.

Калі ты захацеў стаць валанцёрам, заходзь на сайт Лігі www.lyvs.bn.by. Там ты знойдзеш больш падрабязную інфармацыю. Набор на некаторыя праекты ўжо ідзе.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

Ведай нашых!

У фізіка-матэматычнай школы БДУ ёсць будучыня!

Адзінаццацікласнікі Ліцэя БДУ Уладзіслаў Сатанеўскі і Генадзь Клімук сталі залатымі прызёрамі на матэматыцы на VII Міжнароднай Жаўтыкаўскай алімпіядзе па матэматыцы, фізіцы і інфарматыцы, якая завяршылася ў Казахстане. Акрамя таго, сярэбраныя ўзнагароды па фізіцы заваявалі на алімпіядзе адзінаццацікласнікі Ліцэя БДУ Аліса Токарава і Станіслаў Красулін, а бронзавы медаль па матэматыцы — Марыя Манкевіч (дзесяцікласніца Ліцэя). Такім чынам, з узнагародамі вярнуліся дадому ўсе пяць ліцэістаў...

Міжнародная Жаўтыкаўская алімпіяда праводзіцца ў гонар вядомага казахскага акадэміка і выбітнога навукоўца-матэматыка Арымбека Жаўтыкава пры падтрымцы Міністэрства адукацыі і навукі Казахстана, а таксама карпарацыі Microsoft. Яна ўяўляе сабой унікальны інтэлектуальны спаборніцтвы сярод спецыялізаваных фізіка-матэматычных школ розных краін свету, якія маюць свой унікальны досвед і свой почырк у працы з адоранымі дзецьмі. У гэтым годзе ўдзел у алімпіядзе ўзялі 296 навучэнцаў з 14 краін, у тым ліку з Казахстана, Расіі, Балгарыі, Турцыі і іншых.

Беларусы — зноў у вышэйшай лізе КВЗ!

Зборная каманда КВЗ БДУ і БДУІР «Мінскае мора» заваявала пуцёўку на ўдзел у Вышэйшай лізе КВЗ, юбілейны сезон якой стартуе 13 лютага ў Маскве. Вырашальным стала выступленне каманды на 22-м міжнародным фестывалі каманд КВЗ у Сочы «КіВіН—2011». Беларусы ўвайшлі ў дваццатку лепшых каманд, а ўсяго ўдзел у фестывалі ўзялі ў гэтым годзе 520 каманд вясёлых і знаходлівых.

У Сочы выступалі таксама яшчэ тры каманды, якія прадстаўлялі БДУ: «Цукар» (хімфак), «27 па Грынвічу» (геафак) і «Гармоны» (факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі), якія па выніках сваіх выступленняў вырашылі аб'яднацца ў зборную БДУ для далейшага ўдзелу ў Першай лізе Міжнароднага саюза КВЗ.

«Сталіца» чэшскай мовы ў БДУ

Урачыстае адкрыццё кабінета чэшскай філалогіі адбылося на філалагічным факультэце БДУ. Трэба патлумачыць, што Беларускі дзяржаўны універсітэт з'яўляецца адзіная ВНУ ў нашай краіне, дзе ажыццяўляецца падрыхтоўка выкладчыкаў чэшскай мовы і літаратуры. Усяго тут падрыхтавана ўжо каля паўсотні такіх спецыялістаў. Зараз на спецыяльнасці «Філолаг, выкладчык чэшскай мовы і літаратуры» навучаюцца яшчэ 30 чалавек.

У кабінеце чэшскай філалогіі сфарміраваны ўнікальны фонд навуковай і вучэбнай літаратуры на чэшскай мове, які дазволіць выкладчыкам і студэнтам працаваць з арыгінальнымі матэрыяламі па лінгвістыцы, гісторыі, мастацтве і краіназнаўстве Чэхіі. Мяркуецца, што менавіта тут будуць ладзіцца сустрэчы студэнтаў з чэшскай інтэлігенцыяй, праводзіцца семінары і канферэнцыі. Між іншым, на філалагічным факультэце БДУ дзейнічаюць таксама кабінеты беларускай, украінскай, польскай, паўднёваславянскай, італьянскай, нямецкай і кітайскай філалогіі.

«Куфар_Пластылін»: лепш адзін раз убачыць...

Новы праект — міжнародны тыдзень пластычных мастацтваў «Куфар_Пластылін» — стартуе 7 лютага ў Беларускім дзяржаўным універсітэце.

На працягу тыдня (з 7 па 14 лютага) у гледачоў будзе магчымасць пазнаёміцца з інтэрактыўнай выставай сучаснай візуальнай творчасці (фатаграфій, жывапісам, скульптурай, дызайнам), якая будзе працаваць у холе галоўнага корпуса ўніверсітэта, а таксама ўбачыць спектаклі ў жанры харэаграмы вядучых тэатральных кампаній з Беларусі, Арменіі, Турцыі і Германіі.

Арганізатары праекта робяць акцэнт на модны сучасны напрамак невербальных відаў мастацтва, якія валодаюць поўнай універсальнасцю. Тэатральныя пастаноўкі пройдуць 11 і 13 лютага ў клубе «Брадвей», дзе аматарам тэатральнага мастацтва будзе прапанавана арыгінальнае «меню» — два спектаклі за адзін вечар з кава-дыскусіяй у антракце.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Клуб юнкараў

КОЛЬКІ КАШТУЕ ВЫПУСКНІК?

Ці правільна казаць, што веды за грошы не купіш? Здольнасці і веды, напэўна ж, не купіш, але новых кававы столік у школьную бухгалтэрыю, мабыць, і спатрэбіцца набыць. «А што ж гэта за чарговыя зборы на рамонтныя працы ў школе, што за грошы збіраюць на новае абсталяванне ў класы фізікі і хіміі, а на падпіску, на сурвэткі? У хуткім часе і за касцітанне школьнай прыбіральняй будзем плаціць», — выступае маладая маці на восеньскім бацькоўскім сходзе. Адправіць шасцігадовага сына ці дачку на навучанне ў звычайную школу ці ва ўстанову вышэйшага рангу — такую, як гімназія — вось у чым справа. А ці вядзецца тут размова пра якасць ведаў, якія будзе атрымліваць дзіця, альбо толькі пра здроэнніваюцца школьныя ўстановы, што калькуюць грошай, якія прыйдзецца выкладваць са сваёй кішэні, пачынаючы з першага класа і на працягу ўсяго навучання? Бясплатная сярэдняя адукацыя, як моцна гучаць гэтыя словы! Але чаму ж тады кожны званок ад прадстаўніка бацькоўскага камітэта азначае чарговыя зборы грошай на новыя парты, шпалеры ці яшчэ што? Сёння бацькам трэба плаціць і за тое, каб выправіць дзяцей у першы клас і за тое, каб іх «забраць» з апошняга. Што думаюць і як адчуваюць сябе бацькі, дзеці якіх вось-вось атрымаюць званне выпускніка, набудуць атэстат і адправяцца ў новае падарожжа па краіне ведаў? Відаць, апошні год навучання дзіцяці ў школе для іх самы дарагі. Бо давядзецца раскашэліцца і на дадатковыя заняткі, курсы, рэпетытараў, і на выпускны.

Залаты выпуск!

Усё ж прыемна быць выпускніком. Школьныя экзамен, што мае быць у хуткім часе, і цэнтралізаванае тэставанне пужаюць і адначасова прываблівацю, бо хочацца нарэшце паказаць, на што ты здатны. Няшмат часу засталося да выпускнога вечара, які будзе згадвацца ўсё жыццё. Але мы ўсё ж такі дарослыя людзі, і разумеем: тое, што мы ўбачым на сваім выпускным вечары — доўгія гадзіны працы нашых бацькоў. Шыкоўныя букеты для любімых настаўнікаў, цудоўны падарунак у залатой абгортцы любімай школе ў знак павагі — першы крок да трансжыравання сямейнага бюджэту. На стол, сукенку, абутак, прычоску, аксесуары пойдзе ўвесь бацькоўскі заробак, а мо і не адзін. Але што ж зрабіць, мо, не пайсці на выпускны баль? Можа, прыкнуцца хворым? Праўда, нашы любыя бацькі да гэтага гатовыя, бо так хочуць зрабіць выпускны вечар чароўным, каб не забыліся школьныя часіны ніколі.

Тамара Анатольеўна, хатняя гаспадыня, маці дваіх дзяцей: «А што я магу зрабіць? Здаецца, і шкада столькі грошай выкідаць амаль што на вецер, але і ўбога правесці не хачу такі вечар, бо ўсё ж такі ён — выпускны. Хочацца і сваім дзецям прынесці задавальненне, і сабе таксама. Складана не аказацца з пустымі рукамі пасля такога: сукенкі, сумачкі ды розныя жаночыя штучкі, гальштукі, туфлі, штаны, кашулі, ды і сабе хочацца штосьці прыкупіць на выпускны вечар сваіх дзяцей. Але я ўпэўнена: не трэба аддаваць гэтыя грошы з болем у сэрцы, а трэба трацішча з чыстай душой, на шчасце сваіх дзяцей».

Якім будзе ваш выпускны, шмат у чым залежыць ад смеласці бацькоўскага камітэта і грашовай здольнасці ўсіх мам і татаў.

Начная дыскатэка, феерычнае шоу, вялікія сталы з цудоўнай ежай, добрыя напіткі і кветкі, шарыкі, плакаты. Перад вачамі паўстаюць цікавыя карціны шведскіх сталоў з вялікай калекцыяй рознай ежы замежных кухняў, вобразы знакамітых дыджэяў — і ў дарослых ёсць фантазія.

Сёння пры жаданні можна звярнуцца па дапамогу і да «крэатыўных спецыялістаў». Шматлікія агенцтвы, якія працуюць пад лозунгам: «Ваша свята — нашы клопаты» вабяць вока, і ў надзеі спраўць выпускны вечар на шырокую нагу многія бацькі паддаюцца на такія спакусы. А яшчэ больш заваражваюць такія надпісы: «Зробім ваш вечар самым чароўным, загадкавым, цудоўным і недарагім». Напрошваецца такі іранічны адказ: «Любы капрыз за вашы грошы, хоць вечарынка на Гаваях з паўлінамі і замежнай зоркай а-ля Брытні Спірз».

Слова выпускнікам!

Да чаго часам даходзіць фантазія выпускніка ў жаданні зрабіць сапраўдную зорную вечарыну з феерверкамі і шакаладнымі фантанамі!.. Мы пачынаем рыхтавацца да выпускнога яшчэ за паўгода, шукаем касцюмы, фатаграфуемся на выпускны альбом, пішам сцэнарыі ўрачыстага канцэрта для таго, каб потым на ўсю моц «адарвацца» і адчуць гэтае прыемнае захапленне. Розныя ідэі, пажаданні захапляюць наш розум, бо мы — выпускнікі, і зрабіць гэты вечар зможам толькі асабістымі намаганнямі.

Ваўковіч Валерыя, выпускніца 2010 года: «Выпускны вечар — адметны момант у жыцці кожнага, нават нягледзячы на тое, што школьнае жыццё часам бывае не вельмі прыемным з-за канфліктаў паміж аднакласнікамі, а таксама з-за частых спрэчак з настаўнікамі, але на гэты вечар неабходна забыць мінулыя крыўды. Усе ж такі школа адкрыла ў душы кожнага з нас нейкія таленты, дапамагла загартаваць свой характар. Вялікіх парад наконт правядзення ідэальнага выпускнога вечара я не магу даць, ды іх і няма. Бо ўсё ж, згадзіцеся, можна аддаць вялікую колькасць грошай на шыкоўнае застолле і прыгожае афармленне, але ж галоўнае — атмасфера вечара і настрой людзей у такой абстаноўцы. Будучым выпускнікам хочацца пажадаць, каб выпускны вечар запомніўся не размахам і дарагоўляй, а менавіта ўтульнасцю і вясёлым настроем».

Кацярына Кананович, выпускніца: «Школьныя часіны цудоўныя, хацелася б яшчэ раз вярнуцца ў мінулы 10 клас, пазабаўляцца крыху на летніх канікулах, а не праходзіць сваё першае цэнтралізаванае тэсціраванне. Ле паўстаюць перад вачыма загадкавыя моманты выпускнога вечара, так і хочацца акунуцца ў незвычайную абстаноўку — і ўсё здаецца не такім страшэнным, напэўна, пасля таго, як возьмеш у рукі доўгачаканы атэстат. Больш за ўсё хочацца, каб выпускны вечар быў сапраўды непаўторным, каб у будучыні ўспаміналіся не дарагая апаратура і шыкоўна аформленая зала, а шчырыя ўсмешкі і прыемная размова. Усё часцей задаю сабе пытанне: а як жа зрабіць свой выпускны вечар такім, якім хацелася б усяму класу, ці патрэбна выкладваць вялікую колькасць грошай на такое свята? Зразумела, багатыя сталы са смачнай ежай, вялікія букеты кветак — усё гэта добра, але ж больш за ўсё хочацца пабачыць, няхай нават у апошні раз, усіх сваіх дарагіх настаўнікаў, аднакласнікаў і любімага класнага кіраўніка разам і яшчэ раз падзякаваць за гэты цудоўны час, праведзены тут, у любай школе».

Дорага каштуе выпускнік: месяц дэпрэсіі, пастаянныя хваляванні, бацькоўская зарплата і нервовасць з-за перадвыпускной мітусні. Паднімаючыся па школьнай лесвіцы, ты звядаеш шмат няўдач, шчыра радаваўся поспехам і чакаў нечага новага, кожны раз ідучы ў школу. Няхай гэты багаты вопыт застанецца назаўсёды, і некалі прыемныя ўспаміны яшчэ раз прывядуць кожнага з нас у адчыненыя дзверы любай школы!

Вераніка ФАЛЕЙ.

СЯМЕЙНЫ СПУСК

Валожынскі раён, хутар Арлоўшчына.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Новыя спецыяльнасці

ШКОЛА ДЛЯ СПАРТЫЎНЫХ ІНЖЫНЕРАЎ І АРХІТЭКТАРАЎ СТВАРАЕЦЦА Ў БНТУ

Новы спартыўна-тэхнічны факультэт ствараецца ў Беларускім нацыянальным тэхнічным універсітэце, які надаўна адзначыў свой 90-гадовы юбілей. Плануецца, што на факультэце будзе весціся падрыхтоўка кадраў па цэлым спектры тэхнічных спецыяльнасцяў: архітэктараў і будаўнікоў, якія будуць праектаваць і будаваць спартыўныя аб'екты, інжынераў, якія будуць распрацоўваць іх тэхнічнае напаўненне, а таксама сучасныя трэнажоры і іншую спартыўную тэхніку, спецыялістаў, якія будуць выраблядь гэтую тэхніку і эксплуатаваць спартыўныя збудаванні. Да апошняга часу ў БНТУ на прыбарабудаўнічым факультэце ажыццяўлялася падрыхтоўка спецыялістаў па спартыўнай інжынерыі. Менавіта гэтая спецыяльнасць і стала падмуркам для стварэння новага факультэта. Плануецца, што ў рамках спецыяльнасці «спартыўная інжынерыя» будзе весціся падрыхтоўка па дзвюх спецыялізацыях. Па-першае, будзе прыцягваць падрыхтоўка спецыялістаў у галіне праектавання трэнажораў і інфармацыйна- вымяральных прыбораў для спартыўнай тэхнікі. А другая спецыялізацыя будзе ахопліваць тэхнічнае абсталяванне спартыўных збудаванняў ва шырокім сэнсе. А ўжо з 2012 года на спартыўна-тэхнічным факультэце плануецца адкрыццё спецыяльнасцяў для падрыхтоўкі кадраў у галіне будаўніцтва, тэхнічнага абсталявання і эксплуатацыі спартыўных збудаванняў, а таксама распрацоўкі і эксплуатацыі спартыўнай медыцынскай тэхнікі.

На факультэце ёсць тры кафедры: кафедра спорту, кафедра фізічнай культуры і кафедра спартыўнай інжынерыі, якая і будзе займацца адкрыццём новых спецыяльнасцяў. Між іншым, патрэба ў тэхнічных спецыялістах у галіне спорту ў краіне, дзе будуюцца такія спартыўныя аб'екты, як «Мінск—Арэна», лядовыя палацы, велатрэкі, — проста велізарная.

За апошнія некалькі гадоў у БНТУ з'явіліся таксама такія новыя спецыяльнасці, як «мехатроннік», «геадэзія», «атамная энергетыка», «транспартная лагістыка», «гарадскі электрычны транспарт», «суднабудаванне і эксплуатацыя ўнутранага воднага транспарту» і іншыя. Не стане выключэннем і бягучы год: у новым навучальным годзе ў БНТУ з'явіцца новая спецыяльнасць — «эканоміка ў горнай прамысловасці». Нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт курыруе саліг орскае прадпрыемства «Беларуськалій», рыхтуе для яго горных інжынераў, тэхнолагаў па распрацоўцы новых радовішчаў, а зараз узнікла патрэба ў падрыхтоўцы эканамістаў гэтага профілю.

Надзея НІКАЛАЕВА.

«ПІШУ, ЧЫТАЮ, ПА-АНГЛІЙСКУ РАЗМАЎЛЯЮ...»

ВЯРТАЮЧЫСЯ адной з адпачынку, на беларускай мяжы я стаў сведкам цікавай размовы аднoй пасажыркі са сваёй 8-гадовай дачкой. Дачка выдатна размаўляла рускую мову, але гаварыла... выключна па-нямецку. Маці не пярэчыла: у сям'і карыстаюцца дзвюма мовамі, бо бацька дзяўчынкі — немец.

— Затое дзіця будзе ведаць адразу дзве мовы, — ухвалялі малую жанчыны-спадарожніцы. — А то нашым таўкуць галовы ў школах, таўкуць, а карысці той...

Што ж зрабіць, каб дзіця здолела авалодаць замежнай мовай? Неабавязкова браца шлюбам з іншаземцам (хоць гэта таксама варыянт). Можна проста аддаць сваю крывіначку ў англійскі/нямецкі садок альбо клуб. Адзін з такіх нядаўна адкрыўся ў Мінску.

КАБ ДЗІЦЯ ЗАГАВАРЫЛА ПА-АНГЛІЙСКУ

Перш чым прыйшлі ў дзіцячы клуб «Global Child», я думаў, што клуб — гэта статут, кацялкі на галовах і джэнтльменская пастава. Але які там кацялок у двухгадовага карапуза?! Аказваецца, англійскі клуб — гэта ёга, мульцікі і песні. Па-англійску.

— Мы — першы такі клуб для дзяцей, адукацыя ў якім адбываецца на англійскай мове, — расказала «Звяздзе» **дырэктар дзіцячага англійскага клуба «Global Child» Ілона ГЕРАШЧАНКА.** — А пачалося ўсё зусім выпадкова: мы з маёй дачкой некаторы час жылі за мяжой, і дачка наведвала падобны садок там. У адной групе з ёй былі і кітайцы, і японцы, і французы, і індусы, і арабы... Педагог размаўляла з імі выключна па-англійску — і вельмі хутка ў майго дзіцяці пайшло ўспрыманне мовы. Літаральна за месяц-два яна пачала ўсё разумець і ўключылася ў гэты асяродак. А як вярнуліся ў Беларусь, мне захацелася, каб штосьці падобнае было і ў нас.

У нашым клубе бацькі самі прымаюць рашэнне, на якой мове будзе праходзіць навучанне іх дзіцяці — па-руску ці па-англійску, колькі ў яго будзе заняткаў і колькі па часе будзе знаходзіцца тут дзіця. Мы працуем з 9 ранку да васьмі вечара.

— А на дзяцей якога ўзросту разлічана навучанне?

— Заняткі ў нашым клубе праводзяцца для дзяцей ад 6 месяцаў да 11 гадоў. Ад шасці месяцаў да двух гадоў — гэта адна праграма навучання. Далей — тры-чатыры гады, яшчэ адна група — пяць-сем гадоў... Працягласць заняткаў вызначаецца ўзростам дзяцей: мінімальны час аднаго заняткі — паўгадзіны, максімальны — паўтары.

— Як часта праходзяць заняткі ў адной групе?

— Заняткі ў нашым клубе праходзяць двойчы на тыдзень альбо тройчы, пры жаданні можна аддаць дзіця і ў групу выхаднога дня. Калі, напрыклад, у панядзелак у іх выяўленчае мастацтва і аздараўленчая гімнастыка, то ў сераду ўжо музыка і матэматыка. У групе з трох да пяці праграма агульнага развіцця на рускай мове, каб дзіця паралельна вучыла рускую і англійскую мовы. Напрыклад, у групе для дзяцей пяці-сямі гадоў навучанне ажыццяўляецца ў трох накірунках. Спачатку аздараўленчая гімнастыка на англійскай мове і дзіцячая ёга. Затым дзеці пераходзяць у іншы клас, дзе з англамоўным педагогам паўгадзіны займаюцца развіццём мовы, матэматыкай, выяўленчым мастацтвам.

— Як праходзяць заняткі ў самых маленькіх?

— У групе ад шасці месяцаў да трох гадоў навучанне дзеліцца на дзве часткі: развіццё інтэлекту, памяці, дробнай маторыкі (чым лепш у дзіцяці будзе развітая дробная маторыка, тым хутчэй яно навучыцца правільна гаварыць). Дадаткова — музычныя заняткі, каб дзеці прывыкалі да мелодыкі англійскай мовы — англійскі фальклор, англійскія песенькі. Уводзіцца новыя англійскія словы. Усё для таго, каб ужо ў тры гады перайсці ў англамоўныя групы. Усе выкладчыкі ў нас маюць педагагічную адукацыю. А адна з супрацоўніц, напрыклад, дзевяць гадоў пражыла ў Англіі, мае брытанскую педагагічную адукацыю.

ДАВЯРАЙ І ПРАВЯРАЙ

Як прызналася Ілона Герашчанка, на сённяшні запіс у клуб ідзе даволі актыўна:

— Мы і самі не чакалі, што людзі так зацікавяцца нашым клубам. Але гэта радуе, значыць попыт ёсць.

— Год таму мы наведвалі іншую школу, там быў вельмі прафесійны выкладчык, і яна расказала нам пра тое, што будзе адкрыты такі клуб, — расказвае **Андрэй Салавей, бацька 4-гадовай Аліны.** — Вырашылі прыйсці сюды. Чаканні ад клуба? Па-першае, выхаванне, а па-другое, — англійская мова. Хачу, каб былі прывітыя якасці, якія паспрыяюць паступленню маёй дачкі адразу ў гімназію.

— Англійскую мову дзеці ў наш час павінны ведаць, — дзеліцца развагамі **Тацціна Шушкова, маці 5-гадовай Евы.** — Яшчэ мне спадабаліся цацкі, якія тут існуюць для дзяцей. Тым больш што дзіця праўляе цікавасць да англійскай мовы — глядзіць мульцікі на ёй. Спадзяюся, маёй дачцэ спадабаецца і мы будзем хадзіць сюды пастаянна. У мяне адукацыя стандартная — школа і інстытут, мовай валодаю недастаткова, таму я хацела б, каб дачка не ведала.

Ці карысныя такія клубы? Тэарэтычна — так. Практычна — невядома. Адказ змогуць даць, напэўна, толькі дзеці, якія там займаюцца. І тое — калі падрастуць.

А яшчэ было б нядрэнна адкрываць такія ж клубы, але беларускія. Пісаць не будзе цураюца беларускай мовы і дзівіца яе словам. І калі вырасце, яно ніколі не скажа, што «нырк» — гэта маленькія жывёліны ў глыбіні акіяна.

Ілья ЛАПАТО.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

«СТРОГІ, СПРАВЯДЛІВЫ І ДОБРЫ НАСТАЎНІК ЗАЎСЁДЫ БЫЎ У ПАШАНЕ Ў ВУЧНЯЎ...»

ПРАЙШЛО дастаткова часу пасля публікацыі ў «Звяздзе» артыкулаў, у якіх аналізаваліся веды сёлетніх абітурыентаў. А я ўсё знаходжуся пад іх уражаннем. Спадзяюся, уся грамадскасць удзячная «Звяздзе» за пастаноўку актуальных праблем, сугучных чаканням настаўнікаў, вучняў і іх бацькоў, за праўдзівыя, незвычайна смелыя артыкулы і водгукі на іх. Спадзяюся, што і мой голас будзе пачуты ...

42 гады я выкладаў у сваёй роднай Баркалабаўскай сярэдняй школе фізіку і матэматыку, 25 гадоў працаваў завучам. І мне крыўдна да слёз, што па выніках цэнтралізаванага тэсціравання мая любімая фізіка аказалася на апошнім месцы. Асабліва цяжка мне зразумець, чаму палова абітурыентаў на тэстах па фізіцы не ведалі, у якіх адзінках вымяраецца напружанне?

Хачу крыху суцешыць цяперашніх настаўнікаў, бо ў сучаснай школе ўмовы для працы настаўнікаў — намнога лепшыя. У 50-я гады школа працавала ў дзве змены, а кіравалі ёй тры чалавекі: дырэктар, завуч і старшая піянерважатая. Гэта потым з'явіўся арганізатар пазакласнай работы. Дзяцей не дзялілі па здольнасцях. Настаўнік павінен быў падцягваць тых, хто адставаў, і працаваць з лепшымі вучнямі. Кожны месяц па вечарах у трох населеных пунктах (за 3—6 кіламетраў) ладзіліся бацькоўскія сходы з аналізам ацэнак і паводзін кожнага вучня. Настаўнікі самі клапаціліся пра забеспячэнне свайго прадмета нагляднымі дапаможнікамі і абсталяваннем, для чаго кожны год абавязкова наведвалі магазін наглядных дапаможнікаў у вобласці. Усю справаздачнасць вёў завуч школы.

Ад школы строга патрабавалі арыентаваць вучняў на работу ў сельскай гаспадарцы, але яны цягнуліся да навукі. У жніўні гэтага года планавалі сустрэцца ў роднай школе выпускнікі 1965 года (з-за спякоты сустрэча сарвалася). З іх класа ўсе да аднаго паступілі ў вышэйшыя і сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы. Нават выпускнік з «тройкамі» ў атэстаце паказаў добрыя веды пры паступленні ў ваеннае вучылішча. Пра заробак мы не думалі, бо ў тыя часы ўсе атрымлівалі няшмат.

У сучасных школах ёсць і інтэрактыўныя дошкі, і камп'ютары, і інтэрнэт, і падручнікі ў электронным варыянце, і шмат чаго іншага. Асаблівая ўвага надаецца адораным і здольным дзецям, а самыя таленавітыя з іх атрымліваюць матэрыяльную дапамогу ад Прэзідэнта. У штаце школ з'явіліся сацыяльны педагог і псіхолаг, была ўведзена дадатковая аплата за розныя віды работ. Аднак відавочныя і многія прабелы ў працы школ. Так, у гарадскіх школах бацькам даводзіцца думка, што ў школе іх дзецям даецца толькі агульная адукацыя, а таму, калі тыя плануюць паступаць у ВНУ, трэба наймаць дадаткова рэпетытараў. Не адмаўляючы цалкам станоўчую ролю рэпетытарства, хацеў бы канстатаваць, што аднаго толькі муштравання па прадмеце выпускнікам недастаткова, але большасць сярэдніх па сваіх здольнасцях вучняў лічаць, што гэтых ведаў ім будзе дастаткова для здачы тэстаў і далейшага навучання. Таму яны не хочуць прыкладаць уласных намаганняў да здабывання ведаў, а ўвесь дзень корпаюцца ў камп'ютары. Шкада, што сёння мала хто хвалюе выхаванне рознабакова адукаванай і развітой асобы. Выклікае спачуванне той, хто так абядніў сваё жыццё тым, што не чытаў твораў Купалы, Коласа, Пушкіна, Гогаля, Талстога, Шолахава, Жуль Верна, Дзюма і многіх іншых. Камп'ютар не можа замяніць чытанне кніг, як нават і кніга ў электронным варыянце...

Не зразумела, хто і навошта загрузіў настаўнікаў непатрэбнай пісанінай, адабраўшы ў іх час для творчай работы з вучнямі? Чаму ў многіх шолах знікла абсталяванне для правядзення лабараторных і практычных работ па фізіцы? Вучань, які патрымаў у руках з дзясятак разоў вальтметр, ніколі б не забыўся, у чым вымяраецца напружанне. Лічу, што настаўніку трэба даць магчымасць самому клапаціцца пра абсталяванне для свайго кабінета, а не рабіць закупкі цэнтралізавана. Мне крыўдна, што ў некаторых школах пануюць паказуха, зніжэнне патрабавальнасці да вучняў і пагалоўнае спісванне. Строгі, справядлівы і добры настаўнік заўсёды быў у пашане у вучняў!

Відавочна, што ў школах, выхаванцы якіх атрымліваюць на тэсціраванні нізкія балы, мала надаюць увагі ці ўвогуле забываюць пра галоўны абавязак настаўніка — запаліць агонь прагі да спасціжэння навук, развіць у дзецях дапытлівасць. Безумоўна, для гэтага патрэбна гарэць самому. Прывяду толькі некаторыя прыклады, як гэта рабіў я. Прымусіць вучня палюбіць прадмет немагчыма, можна толькі паспрабаваць ім зацікавіць. Канчатковыя формулы і высновы ажываюць для вучня, калі настаўнік пастаянна знаёміць яго з «чалавечым» бокам навукі: з гісторыямі адкрыццяў і біяграфіямі вучоных, іх самаахвярнай барацьбой, пераадоленнем непаразумення. Для сучасных школьнікаў я, напрыклад, раскрыў бы значэнне адкрыцця лаўрэата Нобелеўскай прэміі Жарэса Алфёрава для сучаснай электронікі. Па матэматыцы для дзяцей быў бы цікавым аповед пра гісторыю адкрыцця яшчэ аднаго Нобелеўскага лаўрэата — матэматыка Перальмана.

Кожны школьнік павінен быць перакананы, што прадмет, які ён вывучае, будзе запатрабаваны ім у жыцці. Між іншым, веды па фізіцы могуць спатрэбіцца чалавеку літаральна на кожным кроку. Важнае месца для выхавання інтарэсу да фізікі мае ўдзел вучняў у рабоце фізіка-тэхнічнага гуртка, асабліва заняткі справамі, якія апярэджваюць свой час ці ідуць з ім у нагу. Калі ў сярэдзіне 50-х гадоў мінулага стагоддзя ў вёсцы пачалі з'яўляцца першыя радыёпрыёмнікі, многія гуртkоўцы захапляліся вырабам дэтэктарных радыёпрыёмнікаў. Я прапанаваў стварыць школьны радыёвузел. Падабралі радыёсхему, набылі патрэбныя дэталі, магутны мікрафон падараваў раённы радыёвузел, гучнагаварыцелі набылі ў крамах. Юныя фізікі шчыравалі ўвесь год. Акустыка была выдатнай. Радаваліся мае гуртkоўцы, радавалася ўся школа. Музыка ўпрыгожыла школьнае жыццё, яна здымала напружанне і стварала бадзёры настрой. Радыёперадачы ўзбагацілі выхаваўчы працэс у школе. Распавядаю пра далёкае мінулае таму, што мяне ўразіла нядаўняя гутарка па тэлефоне з маім вучнем, які прыгадаў, як наладжвалася работа школьнага радыёвузла. Аказалася, што любімая і карысная справа засталася ў яго ў памяці на ўсё жыццё...

Праз два гады для заняткаў фізіка-тэхнічнага гуртка была выкарыстана спісаная ў калгасе аўтамашына, якую мы вырашылі адрамантаваць. Працавалі з творчым азартам, і, калі, нарэшце, машына была адноўлена, радасці не было межаў, бо цяпер старшакласнікі маглі паехаць на экскурсію ці на спаборніцтвы ў горад, вывучаць тэхніку, знаёміцца з прафесіяй кіроўцы.

У 60-70-я гады прадметныя кабінеты хутка папаўняліся як набытымі, так і саматробнымі нагляднымі дапаможнікамі, тэхнічнымі сродкамі навучання. У школах загаварылі аб першых навінках праграмаванага навучання. Члены фізіка-тэхнічнага гуртка вырабілі камплект перфакарт і стварылі машыну для праверкі ведаў вучняў. Падобныя прыклады можна прыводзіць і далей. Эфектыўнасць падобнай работы пацвярджае само жыццё. Восенню мінулага года наша школа святкавала свой 125-гадовы юбілей. Сустрэча выпускнікоў яскрава прадэманстравала, чаго дасягнула школа за другую палову ХХ стагоддзя. Скажу толькі, што гэта быў трыумф фізікі! Першымі выступалі навуковы супрацоўнік НДІ электронных машын і генерал-маёр авіяцыі (яны аднаго выпуску). Дык вось, мае выпускнікі прыгадвалі работу фізіка-тэхнічнага гуртка. Да самага позняга вечара ў нас знайшліся тэмы для ўспамінаў. Таксама шмат радасных хвілін перажыла настаўніца матэматыкі (яна ж былы дырэктар школы) і іншыя ветэраны школы.

Вельмі радуюць мяне поспехі сучаснага калектыву Баркалабаўскай школы: яе дырэктар і завуч вывелі школу на лідзіруючыя пазіцыі ў раёне, наладзілі ўзорнае функцыянаванне педагагічнага працэсу. Настаўнікі школы — майстры педагагічнай справы, яны працуюць творча і якасна, паспяхова ўдзельнічаюць і перамагаюць у многіх конкурсах педагагічнага майстэрства. Іх вучні з'яўляюцца пераможцамі прадметных алімпіяд і шматлікіх конкурсаў. Характэрна, што прадстаўніца школы на жнівеньскай педагагічнай нарадзе распавядала калегам, як ёй удаецца прывіць павагу дзецям да свайго прадмета. Відавочна, менавіта гэта галоўнае ў рабоце настаўніка — зацікавіць дзіця! Я ўдзячны свайму лёсу за тое, што мне давялося працаваць у школе. Мне дораць радасць сустрэчы з маімі вучнямі. І я лічу сябе шчаслівым чалавекам!

КУЛЯШОЎ В.Ф.,
ветэран педагагічнай працы,
Быхаўскі раён, в. Залахвенне.

Ізалятар за дротам: бывае і горш?

Карэспандэнт «Звязды» пабываў у віцебскім ізалятары часовага ўтрымання

У ізалятары знаходзяцца за дротам тыя, хто, напрыклад, учыніў дробнае хуліганства ці падазраецца ва ўчыненні злачынства.

Так званы «аўтазак» — турма на колах для перавозкі арыштантаў, камера на дзесяць чалавек з ложкамі, дзе замест матрацаў — дошкі. І тут жа ў камеры ўнітаз — адзін на ўсіх. Побач з унітазам — умывальнік. Прагулка? Калі ласка, на свежым паветры сярод чатырох сцен.

Здзівіла і тое, што, аказваецца, за харчаванне тут трэба плаціць. Канешне, калі пасля ізалятара выходзіш на волю: за суткі сем тысяч рублёў — прачытаў паведамленне.

Нагодай для часовага знаходжання карэспандэнта ва ўстанове за дротам стаў эксперымент. Упершыню ў краіне праблемных падлеткаў з усіх раёнаў Прыдзвінскага краю, якім, як кажуць, толькі крок да дроту, прывялі сюды на экскурсію. Асабліва, дарэчы, з імі не цырымоніліся: «Стаяць, выходзім, заходзім, налева!» — чулі каманды хлопцы і некалькі дзяўчат.

— У ізалятары часовага ўтрымання пры Упраўленні ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама ўпершыню праводзіцца акцыя «Выбар». Мэта акцыі: паўплываць на непаўналетніх, якія знаходзяцца на ўліку ў крымінальна-выканаўчых інспекцыях, і па справах непаўналетніх Віцебскай вобласці. Усяго ў вобласці на ўліку больш за 1,5 тысячы падлеткаў. Ёсць сярод іх і дзяўчаты. У акцыі бяруць удзел каля сарака юнакоў і дзяўчат. Некаторыя з гэтых падлеткаў ужо былі асуджаны за крадзяжы, разбой, угон аўто. Але з улікам іх узросту судом прыменены меры пакарання, не звязаныя з ізаляцыяй ад грамадства. Гэта грамадскія ці папраўчыя работы, абмежаванне свабоды... Тут яны могуць убачыць тое, што ім «свеціць», калі зноў учыняць злачынства, — расказвае **Руслан СВІДЗІНСКІ, намеснік начальніка аддзела наглядна-выканаўчай дзейнасці Упраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама.** — Лічым, што пасля ўбачанага падлеткі зробяць правільны выбар і не будуць далей парушаць закон.

16—17-гадовыя падлеткі падчас экскурсіі па ізалятары рэагавалі на ўбачанае па-рознаму. Многія нават смяяліся, быццам, у Дыснэйлэнд прыйшлі, а не за дрот. Адзін юнак прызнаўся карэспандэнту, што, маўляў, бываюць і горшыя месцы. Гэта дзе ж ён яшчэ быў? Падчас размовы дзяўчына і два яе равеснікі сціпла прызналіся, што сюды больш не хочуць.

Яшчэ больш паўплываў на іх адзін з сядзельцаў, які даў згоду на сустрэчу з юнымі і праблемнымі. Мужчына сказаў, што па адукацыі ён настаўнік фізкультуры, інструктар і масажыст. За што трапіў за дрот, прамаўчаў. Толькі сказаў, што яшчэ прыйдзецца тут пасядзець больш за тыдзень. Параіў не трапляць сюды.

У шэсць гадзін трэба падняцца, потым 45 хвілін, каб убраць пасцель, ранішні туалет, потым пакормяць... Ранішняя праверка і гэтак далей. Па такім распарадку жывуць у ізалятары. Дома горш?

Перад развітаннем юным гасцям ізалятара прапанавалі папіць чаю з салодкімі гасцінцамі. Міліцыянеры ім шчыра пажадалі не трапляць сюды. Ніколі. І няхай адзін, два з экскурсантаў насамрэч выберуць волю, а не ізалятар, — ужо тады мэта арганізатараў экскурсіі будзе дасягнутая.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Нефармат

РАСПОВЕДЫ РУХУ

У розны час моладзь захаплялася танцамі. Некалі быў модны твіст, а яшчэ раней — вальс і танга.

Сярод маладых людзей новага пакалення вядомыя так званыя «вулічныя» танцы. Хіп-хоп, ціктонік, хаус, дыска — стыль жыцця многіх хлопцаў і дзяўчат. Яны слухаюць электра, рок, рэп і іншыя прагрэсіўныя музычныя напрамкі . А таксама танцуюць брэйк-данс, носяць шырокія штаны, малююць графіці — увогуле, жывуць толькі гэтым.

Што так прываблівае іх у гэтым відзе мастацтва? Спосаб самавыяўлення ці, можа, нешта іншае?

Каб атрымаць адказ на гэтыя пытанні, я звярнулася да кіраўніка і адначасова дырэктара студыі сучаснага эстраднага танца «ВіЗаВі» Віталіі Новаш. Шмат гадоў студыя дзейнічае ў Маладзечанскім Палацы культуры і аб'ядноўвае тых, для каго танец — гэта спосаб быць свабодным і гарманічным у выказванні сваіх думак і пачуццяў праз рух. «Візаві» (з франц. вочы ў вочы) — гэта непасрэдныя і вельмі шчырыя зносіны з гледачом.

А цяпер уявіце танец, які больш нагадвае тэатральную пастаноўку з захапляльным сюжэтам, дзе шмат пераапрананняў, дзе неардынарныя вобразы (ну, напрыклад... ведзьмы і вурдалакі), дзе пануюць эмоцыі. А мо ў танцы задзейнічаны прадметы — фітболы, свечы. Карацей — гэта не проста механічнае паўтарэнне нейкіх завучаных «па», гэта палёт фантазіі, гэта расповед, гэта размова, гэта раскрыццё пачуццяў і думак праз рух. Менавіта такое ўражанне ў мяне склалася, калі я ўбачыла выступленне студыі.

Сёння ў студыі «Візаві» каля 115 удзельнікаў ва ўзросце ад 3,7 да 21 года. Калектыў удзельнічае не толькі ў шматлікіх канцэртных праграмах і праектах Палаца культуры г. Маладзечна, абласных і рэспубліканскіх мерапрыемствах, але і паказвае сябе за межамі краіны. Напрыклад, студыя «Візаві» прымала ўдзел у дабрачынных канцэртах у Польшчы і Бельгіі, у фестывалі «Радасць Еўропы» ў Сербіі.

— Чаму вырашылі адкрыць студыю менавіта эстрадных танцаў? — цікаўлюся ў Віталіі Новаш.

— Шчыра кажучы, калі стваралася студыя, была толькі адна мэта — адцягнуць дзяцей ад вуліцы, навучыць шанаваць творчасць (сваё і чужое), паспрабаваць акунуць у мір прыгожай казкі і фантазій. А на той момант эстрада карысталася ў дзяцей папулярнасцю. Да таго ж, мне заўсёды падабаліся працы расійскага шоу-балета Алы Духавай «Тодэс», Панфілава, замежных харэографаў. У іх ёсць нешта, што немагчыма перадаць словамі.

Развіваць дзіця — наша задача. Менавіта таму ўжо некалькі гадоў з дзецьмі працуюць некалькі выкладчыкаў: харэографы-пастаноўшчыкі (сучасныя кірункі харэаграфіі, праекты, стылізацыя, народны танец, класіка, эстрада) і педагог па акцёрскім майстэрстве. Дзеці атрымліваюць столькі інфармацыі, колькі хочуць панесці з сабой з заняткаў, усмоктваюць, як губка, усё тое, што даецца. І ў гэтым яны вялікія малайцы!

Найперш мы вучым сябраваць. Мець зносіны, рабіцца больш абачлівымі і цярплівымі да асяроддзя. Нездарма наш дэвіз: «Адзін за ўсіх і ўсе за аднаго!».

Ну, а калі з пункту гледжання харэаграфіі, то ў нас няма вузкай спецыялізацыі. Некаторыя студыі і калектывы бяруць 1-2 кірункі і працуюць толькі ў іх. Я лічу, што гэта не зусім правільна. У першую чаргу трэба развіваць дзіця. Менавіта таму мы бяром у працу ўсё, што можам. У нас атрымліваецца нейкі мікс са стыляў і кірункаў. Гэта і класіка, і сучасныя стылі, і народны танец, і стылізацыя, і трохі лаціны і мадэрну... Увогуле, эстрада — гэта і ёсць сумесь стыляў і кірункаў.

Мы не гонімся за модай. Ёсць рэчы, якія я даю дзецям, зыходзячы з таго, што яны хочуць (наш спектакль «НАША казка»). Але ў асноўным мы працуем з нумарамі, якія будуць запатрабаваныя на канцэртных пляцоўках... І вось тут мы сутыкаемся з цяжкасцямі. На жаль, наша краіна не ўспрымае сучасную харэаграфію. Калі гэта не так зроблена, як прынята (у асноўным у савецкія часы), то значыць, гэта не падыходзіць або гэта дрэнна... Новае не вітаецца... Таму вельмі цяжка прабіваць дарогу калектыву. Нават у родным палацы на працягу першых 2-2,5 гадоў даводзілася адваёўваць, даказваць правa на выхад на сцэну нашага калектыву з тымі нумарамі, якія, так бы мовіць, «нефармат».

Таццяна БАЖКО,
студэнтка Інстытута парламентарызму і прадпрымальніцтва.

FAST-FOOD ІНФАРМУЕ...

Гісторыя амерыканскага fast-food пачалася з пяці цэнтаў. 1912 год, Нью-Ёрк, кампанія Horn&Hardart, Таймс сквер і закусачная «Аўтамат». Апускаеш манетку — і атрымліваеш гарачую каву, малако ці піва на выбар. Адкрываеш спецыяльнае акенца — гарачыя бабы, кавалак пірага ці сэндвіч. Вельмі проста, вельмі хутка.

Гэтая зручная сістэма не магла не палюбіцца ўсім, не прыжыцца і не распаўсюдзіцца па свеце. Прагныя да задавальненняў амерыканцы штогод марнуюць мільярды долараў на тое, каб есці смачна. Велічэзныя супермаркеты, укамплектаваныя морам бескарысных і нясмачных прадуктаў, ледзь не падштурхоўваюць на гэта. McDonald's на сняданак, абед і вячэру — гэта амерыканская праўда, запраўленая дваццаццю відамі соусаў.

Апынуўшыся ў краіне, дзе больш за 60% насельніцтва маюць сур'ёзныя праблемы з вагой і насілу месяцца ў свае папяровыя хаткі і незразумелыя аўто, хацелася прачнуцца ад начнога кашмару. Купляючы ў краме арганічныя бананы і яблыкі, — крычаць!

«Людзі не хочуць чакаць, пакуль вырасце штосьці натуральнае, не хочуць траціць на гэта больш. Ім усё роўна як. Галоўнае — хутка! Адпаведна, акцэнт робіцца не на якасць, а на колькасць», — сумна распавядае мой прыязны сусед Фрэнк, які ніколі не п'е апельсінавы сок: той перанасычаны канцэнтратамі.

Ледзь не кілаграмовыя пачкі Lay's, легендарнае арахісавае масла, замарожаныя біскіты і тарты, тысячы соусаў і розных дадаткаў ва ўсе магчымыя прадукты, маляўнічыя пакеты з мініяцюрнымі Snickers і Twix, самыя натуральныя вёдры з марозівам і — амаль незаўважны аддзел агародніны і садавіны. І так усюды. Тое, што карысна, — дорага, а калі дорага — нікому не трэба. Амерыка прывыкла зарабляць хутка.

Ды што там... Штогод яны марнуюць 4,1 мільярда долараў толькі на хот-догі, з'ядаючы іх каля 150 мільёнаў у Дзень незалежнасці (4 ліпеня) і каля 818 у секунду штодзень. Пры гэтым амерыканцы будуць распавядаць вам пра перавагі здаровага харчавання і актыўнага ладу жыцця.

Дарэчы, у рэстаранах таксама даволі складана адшукаць што-небудзь акрамя бургераў і бульбы фры ў іх розных варыяцыях. Нават у самым фешэнебельным раёне Арт Дэка на набярэжнай Ocean Drive ў Маямі вядомыя рэстараны і бары чаргуюцца з забягалаўкамі fast-food. І самае цікавае, што кошт на сэндвіч хуткага гатавання нічым не ніжэй, чым на любую страву з рыбы, мяса і гародніны. Вось дзе логіка, здавалася б... Жыць там, дзе ёсць усё, але браць толькі горшае.

Амерыканскае багацце змушае нудзіцца па родных і смачных беларускіх прадуктах. Па, здавалася б, банальным чорным хлебе, існаванне якога выклікае відавочныя сумненні ў ЗША. Іх хлеб характарызуецца здольнасцю сціскацца да памеру ў 1 см і ўмомант раздзімацца зноў, захоўвацца неверагодна доўга і станавіцца гумавым. 3,5 долара — і вы захочаце дахаты!

Яшчэ адзін парадокс — гэта рыба. Акружаная з усіх бакоў акіянамі Амерыка, напэўна, забылася пра гэта. У супермаркеце можна сустрэць максімум 5 відаў рыбы! Прычым не самай арыгінальнай, свежай і смачнай... Выклаўшы за яе значную суму, праз некалькі тыдняў жыцця на іншым кантыненце вы паверыце ў тое, што гэта — далікатэс!

Такая агідная якасць прадуктаў і іх нясмачнасць ніякім чынам не замінае амерыканскаму насельніцтву знішчаць сябе. Яны абагаўляюць усё, што можна з'есці. Яны арганізоўваюць і праводзяць разнастайныя фэсты ежы і актыўна ў іх удзельнічаюць. Адзін з такіх фэстаў штогод праходзіць у Маямі і збірае натоўпы замежных турыстаў з усяго свету. Віно разліваецца па куфлях для дэгустацыі, ежа раскладваецца па талерках, музыка гучыць, а эмоцыі не адпускаюць. Безумоўна, Маямі дзівіць. На шчасце, не толькі наяўнасцю бургераў у рэстаранах.

Cafe Cubano cafecito — эспрэса па-кубінску, якасная молатая кава, змяшаная з нерафініраваным цукрам, — адметны знак Маямі, які рэабілітаваў горад у маіх вачах.

Кубінцы прынеслі з сабой каханне да вытанчанай моцай кавы. Амерыканцы, якія ўшаноўваюць Starbucks, проста забыліся, што такое сапраўдны густ кавы. Попыт нараджае прапанову. Ці забівае традыцыю. Яны паглынаюць літрамі нейкія кактэйлі па вар'яцкіх рэцэптах — з сіропамі, смакавымі лікёрамі і лёдам, — а потым ганарліва падагульняюць, якую смачную і падбадзёрлівую каву яны выпілі.

І ў гэтым уся Амерыка. Такая іншая, такая белазубая і па-дзіцячы наіўная. Баіцца апельсінавага соку з канцэнтратамі, абмакваючы рыфленыя чыпсы ў маянэзны соус. Перасцерагае ад сябе і так перaканаўча ашукваецца...

Дзіяна АРЫПАВА. Фота аўтара.

БРАКАНЬЕРЫЛІ МІЛІЦЫЯНЕР І ВЫРАТАВАЛЬНІК-ПАЖАРНЫ

Работнікі Лідскай міжрайінспекцыі выявілі, што ў паляўнічых угоддзях Воранаўскай раённай структуры «Беларускага таварыства паляўнічых і рыбаловаў» быў незаконна здабыты дзік.

Падчас працы следча-аператыўнай групы Воранаўскага РАУС устаноўлены падазроныя — участковы інспектар гэтага ж райаддзела міліцыі і індывідуальны прадпрымальнік. У доме ў супрацоўніка міліцыі канфіскавана частка мяса дзіка вагой 10 кілаграмаў, галава і шкура жывёлы. Пра здарэнне паведамілі ў галоўнае ўпраўленне ўласнай бяспекі МУС. Матэрыялы накіраваны ў пракуратуру Воранаўскага раёна для дачы прававой ацэнкі і прыняцця рашэння.

А работнікі Мсціслаўскай міжрайінспекцыі ў паляўнічых угоддзях Чэрыкаўскага лясгаса затрымалі выратавальніка-пажарнага раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях г. Крычава. Ён разам зноў жа з індывідуальным прадпрымальнікам і беспрацоўным грамадзянінам паляваў без дазвольных дакументаў з выкарыстаннем незарэгістраванай паляўнічай зброі. Канфіскаваны тры незарэгістраваныя стрэльбы, боепрыпасы і паляўнічыя нажы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
по продаже права заключения договоров аренды помещений в зданиях, находящихся в республиканской собственности

Аукцион состоится **10 марта 2011 г.** в 11.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 106.

Организатор аукциона – фонд «Могилевоблимущество», 212030, г. Могилев, ул. Первомайская, 62, тел.: 8 (0222) 229022, 311185, 223375.

Продавцы права заключения договоров аренды помещений: по лотам №№ 1–3 – республиканское унитарное предприятие почтовой связи «Белпочта», тел.: 8 (0222) 253549, 8 (017) 2260173, 2261170; по лоту № 4 – транспортное республиканское унитарное предприятие «Могилевское отделение Белорусской железной дороги», тел. 8 (0222) 392182.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды зданий, сооружений и помещений, находящихся в республиканской собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 8 августа 2009 г. № 1049.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 15.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 104, начиная со дня публикации извещения. Последний день приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами **7 марта 2011 г.** с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 15.00. Заключительная регистрация участников аукциона в фонде «Могилевоблимущество» **10 марта 2011 г.** с 10.00 до 10.50.

№ лота	Сведения о предметах аукциона				Сумма задатка, тыс. руб.
	Информация о недвижимом имуществе				
	Наименование и краткая характеристика	Место нахождения	Начальная цена продажи права заключения договора аренды недвижимого имущества, руб.	Срок аренды недвижимого имущества, лет	
1.	Помещение, размещенное на 2 этаже здания районного узла почтовой связи площадью 12,7 кв.м	г. Могилев, ул. Челюскинцев, д. 149	111 125	5	11,0
2.	Помещение, размещенное на 2 этаже здания районного узла почтовой связи площадью 12,1 кв.м	г. Могилев, ул. Челюскинцев, д. 149	105 875	5	10,0
3.	Помещение, размещенное на 2 этаже здания районного узла почтовой связи площадью 23,0 кв.м	г. Могилев, ул. Челюскинцев, д. 149	201 250	5	20,0
Краткая характеристика помещений по лотам №№ 1–3: помещения телефонизированы, имеют электроснабжение, центральное отопление, водоснабжение, канализацию, находятся в удалении от центра города.					
4.	Здание специализированное иного назначения, двухэтажное, стены кирпичные, кровля рулонная общей площадью 379,5 кв.м, отопление – чугунные радиаторы (не подключены)	г. Могилев, ул. Кулибина, 35	3 320 625	5	300,0

Предполагаемое целевое использование имущества:

по лотам №№ 1–3 – для размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, осуществления розничной торговли, осуществления производства (кроме вредных производств);

по лоту № 4 – складирование и хранение товарно-материальных ценностей, производство товаров, выполнение работ.

Договорной коэффициент к базовой ставке арендной платы за 1 кв.м в месяц по лотам №№ 1–4 – 2,0.

При наличии 2-х или более участников аукциона по лотам №№ 1–3 коэффициент от 0,5 до 3 включительно, устанавливаемый к базовой ставке арендной платы по соглашению между арендатором и арендодателем, увеличивается на 0,5.

Задаток перечисляется до подачи заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к нему документами на расчетный счет фонда «Могилевоблимущество» № 3642900001315 в филиале № 700 – Могилевское областное управление ОАО «СБ «Беларусбанк», код 536, УНП 700052050.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в фонд «Могилевоблимущество» подается заявление на участие в аукционе, к которому прилагаются следующие документы:

юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; копия платежного поручения о перечислении задатка на расчетный счет организатора аукциона;

юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; копия платежного поручения либо иного документа о перечислении задатка на расчетный счет организатора аукциона;

индивидуальным предпринимателем – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию индивидуального предпринимателя; копия платежного поручения о перечислении задатка на расчетный счет организатора аукциона;

физическим лицом – копия платежного документа о перечислении задатка на расчетный счет организатора аукциона.

При подаче документов организатору аукциона предъявляются:

представителем физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность данного представителя;

физическим лицом – документ, удостоверяющий личность.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Датой поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, индивидуальные предприниматели, перечисленные выше, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении расчетный счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Победитель аукциона в течение 3 рабочих дней со дня его проведения обязан в установленном порядке перечислить на текущий (расчетный) счет арендодателя сумму, за которую продан предмет аукциона, за вычетом внесенной им суммы задатка, а также возместить организатору аукциона затраты на его организацию и проведение, в том числе затраты, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения.

Цена продажи предмета аукциона не засчитывается в арендную плату, подлежащую уплате в соответствии с законодательством.

Победитель аукциона приобретает право заключения договора аренды после оплаты стоимости предмета аукциона и возмещения затрат на организацию и проведение аукциона.

Срок заключения договора аренды – не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Пляцоўка для падрыхтоўкі прафесійных кадраў для ІТ-індустрыі

У Беларускім дзяржаўным універсітэце адкрыўся Цэнтр ІТ-кампетэнцый БДУ-IBA.

Цэнтр аснашчаны 22 сучаснымі камп' ютарамі з выхадам у інтэрнэт. У бліжэйшы час плануецца іх падключэнне да сервераў кампаніі IBA. У цэнтры будзе ажыццяўляцца навучанне студэнтаў і выкладчыкаў у рамках рэалізацыі ўніверсітэцкіх праграм IBA, у тым ліку праграмы «Акадэмічная ініцыятыва IBM», якая зараз ужо працуе ў БДУ; адукацыйнай праграмы Microsoft, якая ўключае такія напрамкі, як інавацыі ў вучэбным працэсе (IT Academy, Цэнтры інавацый, MLG, MDAA, E-Learning), праграмы ліцэнзавання для выкладчыкаў і студэнтаў (CASA, MSDN, Academic Alliance, Faculty Connection), падтрымку студэнтаў і маладых спецыялістаў у правядзенні алімпіяд і канферэнцый (Imagine Cup, «Тэхналогіі Microsoft у тэорыі і практыцы праграміравання»); праграм навучання на SAP-ландшафце, разгорнутым на серверах кампаніі IBA, а таксама навучанне выкладчыкаў і студэнтаў сучасным інфармацыйным тэхналогіям у адпаведнасці з патрэбамі групы кампаній IBA.

«Група IBA» з'яўляецца буйнейшым холдынгам па распрацоўцы, вытворчасці і пастаўцы інфармацыйных тэхналогій у краіны Цэнтральнай і Усходняй Еўропы. На сёння ў 8 краінах дзейнічае 20 прадстаўніцтваў гэтай кампаніі. У Беларусі IBA цесна супрацоўнічае з БДУ, БДУІР, Гомельскім і Гродзенскім дзяржаўнымі ўніверсітэтамі. Цэнтр ІТ-кампетэнцый БДУ-IBA быў створаны ў рамках пагаднення аб двухбаковым супрацоўніцтве паміж Белдзяржуніверсітэтам і кампаніямі «Групы IBA» («Міжнародным дзелавым альянсам» і «ІТ-паркам»).

Надзея НІКАЛАЕВА.

Чырвоная змена

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 12 ад 19 лютага 2009 года выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Заснавальнікі газеты — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»; грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».
Галоўны рэдактар Уладзімір НАРКЕВІЧ.
Адказны за выпуск — намеснік галоўнага рэдактара Анатоль СЛАНЕЎСКІ.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.
Кантактны тэлефон: 292 44 12.
e-mail: posts@tut.by; info@zvyazda.minsk.by.
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.
Тыраж 33.310. Нумар падпісаны ў 19.30.

Прамая лінія

КАБ ЛЕПШ ЦЯБЕ БАЧЫЦЬ

На пытанні чытачоў адказала дацэнт кафедры афтальмалогіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, кандыдат медыцынскіх навук Галіна СЯМАК.

(Заканчэнне. Пачатак у нумарах за 28, 29 студзеня, 1 лютага.)

☎— Гродна, Алена Міхайлаўна. У брата — адслоечная хвароба. Страціў з-за гэтага зрок. На левым воку яму нядаўна зрабілі аперацыю — падшылі сятчатку. Як захаваць сятчатку і левае вока?

— Дзе ваш брат жыве?

— У Віцебскай вобласці.

— Вашаму брату ў першую чаргу проціпаказана цяжкая фізічная праца з нахіленнем тулава.

— Ён настаўнікам працуе.

— Добра, але пра цяжкае неабходна памятаць. Абавязкова трэба раз у год глядзець вочнае дно з фундус-лінзай. Калі ж ён заўважыць, што зрок знізіўся, з'явіліся нейкія змены, скажэнні, неабходна тэрмінова ехаць да спецыяліста.

— Пасля прыпальвання сятчаткі брат пачаў горш бачыць, утварылася гематома. А чаму кроў трапіла пад сятчатку ці на сятчатку?

— Так працякае захворванне. Сятчатка разрываецца, пакутуюць сасуды. Таму я і кажу, што трэба за ўсім гэтым сачыць і далей лячыць з дапамогай лазера, аператыўным умяшаннем.

— Можа, яму якія-небудзь вітаміны трэба папрымаць?

— Існуе вялікі арсенал вітамінных комплексаў. Калі па месцы жыхарства няма спецыяліста, з якім можна было б абмеркаваць падобныя пытанні, трэба пад'язджаць у Віцебск, прычым лепш за ўсё — назірацца ў аднаго ўрача.

— А яму могуць даць другую групу па зроку? Зараз у яго трэцяя...

— Рэкамендацыі адносна гэтага дакладна прапісаны, і разглядаць такія пытанні павінны спецыялісты іншага кшталту.

☎— Мінск, Ірына Мікалаеўна. Запальваюцца павекі вакол вачэй — свярбяць, лушчацца, нават трэшчыны з'яўляюцца. Вакол веек адчуваю раздражненне, крыху свярбіць. І гэта назіраецца ўжо некалькі гадоў.

— А што вы прадпрымалі?

— Мазала гідракартызонам, сінафланам... Я пастаянна карыстаюся касметыкай. Калі не карыстаюся, у выхадныя, напрыклад, то быццам бы крыху лепш, але ж на працягу тыдня сітуацыя пагаршаецца.

— А не атрымлівалася не карыстацца касметыкай больш доўгі час?

— На жаль, не.

— Па-першае, немагчыма выключыць алергічны кампанент. Трэба звярнуцца да алерголага і абследавацца на алергены. У 10-й бальніцы ёсць алергалагічны цэнтр, куды вас накіруе тэрапеўт. Другі накірунак вашых абследаванняў — агляд у афтальмолага, які паглядзіць, ці няма такіх з'яў, як блефарыт, сухое вока. Нарэшце, вы самі цудоўна разумееце, што трэба выдаліць раздражняльны фактар. Падберыце сабе шыкоўную аправу. Трэба неяк адаптавацца.

— А што рабіць, калі вейкі выпадаюць?

— Трэба здаць вейку для даследавання пад мікраскопам на дэмадэкоз. Нярэдка на вейках жывуць клешч, і тады яны выпадаюць, паколькі пакутуюць фалікулы, з якога тыя растуць. Даследаванне можна прайсці ў скурна-венералагічным дыспансеры — на Прылукскай ці на Смалячкова.

— А нельга ўмацоўваць вейкі алеямі — касторавым, напрыклад?

— Гэта ўсё можна рабіць, калі завяршыцца запаленчы працэс. А пакуль там ідзе рэакцыя, то і няма чаго ўмацоўваць.

— Некалі мне гаварылі пра магчымасць алергічнай рэакцыі, але выпісвалі пры гэтым прэпараты, якія паляпшаюць страваванне.

— Гэта правільна. Неабходна ведаць залатое правіла лячэння алергіі: «Холад, голад і спакой». І, безумоўна, трэба выдаліць з выкарыстання алергены. Калі вы дабаўляеце фарбу на твар, то адразу ж падтрымліваеце хворы стан.

☎— Ганцавічы, Таццяна Іванаўна. Дачцэ 12 гадоў, у яе міяпія. Зрок падае. Ці можна неяк спыніць прагрэсаванне міяпіі?

— Многія нашы дзеці сутыкаюцца з праблемай школьнай міяпіі. Як толькі дзіця пайшло ў школу, павялічваецца нагрузка на вочы пры рабоце на блізкай адлегласці і ўзнікае блізарукасць, міяпія. У кожнага яна працякае па-рознаму. Што можна тут зрабіць? Трэба рэгулярна назірацца ў афтальмолага, глядзець вочнае дно з фундус-лінзай, сачыць, ці не адбываецца там нейкіх змен, сачыць за памерамі вочнага яблыка, мераць пярэднюю і заднюю вось. Бо, калі дзеці пачынаюць расці, змяняецца памер вочнага яблыка, і гэта таксама спрыяе прагрэсаванню блізарукасці. Прафілактычнай тут з'яўляецца вытрымліванне аптычных нагрузак — абмяжоўванне сядзення за камп'ютарам, ля тэлевізара,

змяншэнне работы на блізкай адлегласці.

— Чытанне кніг таксама абмяжоўваць?

— Пажадана. Можна чытаць дзесьці на працягу гадзіны. Усе гэтыя правілы цудоўна ведае кожны афтальмолаг, які можа расказаць, як і што трэба рабіць.

☎— Клецкі раён, Галіна Пятроўна, 67 гадоў. Левае вока ў норме, а на правым зрок імкліва пагаршаецца. Некалі была дальназоркасць. Каб пісаць, насіла акуляры +1.

— Трэба, каб вас паглядзеў афтальмолаг, паколькі не вядома, што мае быць са зрокам сёння. А далей трэба адэкватна рэагаваць на тое, што будзе выяўлена. Калі спатрэбяцца акуляры — трэба будзе насіць акуляры. Неабходна паглядзець, што адбываецца ўнутры вока, паколькі ўсе хваробы адбіваюцца на вачах. Мабыць, вам патрэбна лячэнне сасудаў, гіпертаніі.

☎— Капыль, Ніна Іванаўна. 70 гадоў. Каля года таму зрок пагоршыўся, нібыта нешта перашкаджае глядзець. Раённы ўрач прызначыла кроплі катаракс, сказала, што мае быць катаракта, нешта яшчэ з сятчаткай і што такі стан не лечыцца. Як доўга трэба капаць катаракс? Ці сапраўды катаракта не лечыцца?

— Кансерватыўным шляхам можна хіба прыпыніць развіццё катаракты, аднак вылечыць яе нельга. Можна працягваць капаць кроплі — каб вы ведалі, што робіце для сваіх вачэй усё неабходнае. Калі катаракта будзе перашкаджаць зроку, вам прызначаць аператыўнае ўмяшанне. Сёння ў нас ёсць добрая тэхніка для правядзення такога кшталту аперацый.

— Ці варта мне прымаць вітаміны накшталт «Чарніц-фортэ»?

— Наогул любыя полівітамінныя комплексы аказваюць свой станоўчы ўплыў на арганізм у цэлым, а ад таго, наколькі здаровы наш арганізм, залежыць і здароўе нашых вачэй. Адносна вітамінаў можна параіцца з афтальмолагам, і, калі ён раіць прымаць тыя ці іншыя комплексы, рабіце гэта.

☎— Глыбокае, Рыгор Іванавіч. 71 год. Падае зрок. Сказалі, што ёсць прыкметы катаракты. Прапісалі квінакс — 1 месяц капаць, 1 месяц прапускаць. Што вы на гэта скажаце?

— Вялікая колькасць прэпаратаў павінна запавольваць прагрэсаванне катаракты. Гэта не лечыць катаракту, але дае свой станоўчы эфект. І я раіла б капаць не месяц, а пакуль не скончыцца ўвесь флакон. Тут не трэба ленавацца. Па адной кроплі можна капаць хоць пастаянна. Многія пацыенты адзначаюць, што кроплі супраць катаракты паляпшаюць камфортнасць зроку, даюць палёгку вачам.

☎— Баранавічы, Таццяна Пятроўна. У аптэках прадстаўлены вялікі выбар вітамінаў для вачэй — з чарніцамі, лютэінам. Ці дапамагаюць яны спыніць развіццё катаракты?

— Чаргуйце любыя вітаміны з рознымі складамі. Вядома, піць зусім бескантрольна, без папярэдняга ўзгаднення з урачом не варта, паколькі дзякуючы вітамінам, якія могуць назапашвацца (такім, як А, Е і С), можна справакаваць алергію. Аднак, вядома, што полівітамінныя комплексы паляпшаюць метабалічныя, абменныя працэсы, мікрацыркуляцыю крыві ў воку, агульны стан вачэй і арганізма. Такім чынам, без вітамінаў нельга, але трэба разумець, што яны не здольныя вылечыць ці прадухіліць з'яўленне катаракты, у лепшым выпадку — адцягнуць яе з'яўленне на больш позні тэрмін.

☎— Мінск, Алена. Рэкамендавана аперацыя па замене хрусталіка. Далі накіраванне ў 10-ю клініку. На прыём да ўрача я яшчэ не трапіла, аднак па тэлефоне сказалі, што такую аперацыю ў 10-й бальніцы не выконваюць. Дзе яе лепш зрабіць?

— У 10-й клініцы выконваюць усе віды аперацый на вачах. У нас ёсць самае сучаснае абсталяванне. І калі вы трапіце на кансультацыю, вам раскажуць усё падрабязна з улікам тых нюансаў, пра якія я магу не ведаць, паколькі не бачу вас. У нас, як і ва ўсім свеце, выдаляюць катаракту метадам факаэмульсіфікацыі і імплантуюць штучныя аптычныя лінзы з дапамогай бясшоўнай хірургіі. Катаракта — гэта любое памутненне хрусталіка. Іншая справа, катаракта бывае траўматычная, першасная, другасная, розная па месцы размяшчэння...

— Што ўяўляе сабой падобнага кшталту ўмяшанне і якімі могуць быць ускладненні?

— Аперацыя выконваецца з дапамогай ультрагуку. Любая аперацыя заўсёды дае пэўны працэнт ускладненняў, яны могуць залежаць ад асаблівасцяў будовы вока, хрусталіка, звязак і іншага. Тут, дарэчы, трэба адзначыць важную рэч: нашы пацыенты, калі пагаджаюцца на аперацыю, чакаюць такой вастрыні зроку, якой у іх ніколі не было. Так не бывае. Па-першае, з узростам гінуць нервовыя тканкі, ідуць атрафічныя працэсы. Па-другое, кожны мае свой багаж самых розных хранічных захворванняў. Так што той вастрыні зроку, якую хацелася б мець пацыентам, можа і не быць.

— Наколькі тэрмінова трэба выконваць аперацыю?

— Калі вока працяглы час не бачыць, яно становіцца лянівым і ў рэшце рэшт наогул страчвае здольнасць бачыць. Груба кажучы, тое, чым мы не карыстаемся, што мы не трэніруем, тое атрафіруецца, адмірае.

☎— Мінск, Тамара Яўгенаўна. 58 гадоў. Пасля 50 гадоў пачала насіць акуляры. +3 — для чытання, +2,5 — для прагляду тэлевізара. Праўда, чым бліжэй да тэлеэкрана, тым лепш, а на адлегласці бачу дрэнна. Якія акуляры мне паказаны для пастаяннага карыстання, бо хадзіць у магазін з двума нязручна...

— Для такіх сітуацый існуюць біфакальныя акуляры, калі зверху знаходзяцца шкельцы, якія карэгуюць зрок удалечыню, а ўнізе — шкельцы, якія карэгуюць вастрыню зроку для блізі. Ёсць зараз і іншыя акуляры — з прагрэсіўным шклом. Яны дазваляюць бачыць на розных адлегласцях. Але да іх трэба будзе прывыкнуць. Менавіта такія акуляры прызначаны ў вашым выпадку для пастаяннага нашэння. Наогул людзям, якія ў маладым узросце мелі ідэальны зрок, даволі цяжка даецца прывыканне да акуляраў, але што рабіць...

— Як спыніць падзенне зроку?

— Тое, што расце «плюс», — гэта фізіялагічны працэс, прагрэсаванне страты хрусталікам здольнасці да акамадацыі. Акамадацыя — настройка зроку на бачанне на розных адлегласцях. Паколькі гэтая здольнасць губляецца, то вачам патрабуецца дапамога — акуляры.

☎— Бярэзінскі раён, Наталля. Лічбы вочнага ціску — 22 мм рт.сл. Ці можа пры такой сітуацыі пачаць развівацца глаўкома? Як самому выявіць, што мае быць менавіта яна? Па тэлебачанні паказвалі, як гэта зрабіць самастойна, як вымяраць вугал зроку...

— Западозрыць глаўкому можна з дапамогай розных спосабаў, але які сэнс самому выстаўляць сабе дыягназ? Трэба ісці да доктара. Глаўкома не ўплывае на цэнтральны зрок, пакутуе зрок перыферычны. Існуе некалькі метадаў вымярэння ўнутрывочнага ціску. Калі ціск 22 атрымаўся на бескантактным танометры, то гэта зусім не тое ж самае, што на кантактным, па Маклакову. Аднак трэба мець на ўвазе, што ёсць і такая з'ява, як нізкатэнзіўная глаўкома, калі паталагічны працэс адбываецца на фоне нізкіх лічбаў ціску. Для разбіральніцтва ў такіх сітуацыях і існуюць сёння глаўкомныя кабінеты, куды накіроўвае ўрач-афтальмолаг пасля таго, як правядзе візаметрыю, перыметрыю, донаметрыю.

☎— Столін, Галіна Васільеўна. Увечары пачынае балець вочны яблык. Калі гляджу на крыніцу святла, то бачу каляровыя кругі і нешта нібыта засцілае вочы. Я хадзіла на прыём да ўрача, капала нейкія вітаміны...

— Унутрывочны ціск мералі вам?

— Сказалі, што ён нармальны.

— Скаргі, пра якія вы кажаце, — неспецыфічныя для вочных захворванняў, а спецыфічныя для сасудзістай паталогіі ўсяго арганізма. Гэта можа быць гіпертанічная хвароба, спазм сасудаў галаўнога мозга. Які ў вас артэрыяльны ціск?

— Быў, здаецца, у норме, хоць нейкае павышэнне і ёсць. Я заўважаю, што спачатку пачынае балець патыліца, а потым і вока. Можа, гэта нават ад нервовага перанапружання.

— Безумоўна. Так праяўляецца пэўная агульная паталогія. Вам трэба звярнуцца да неўролага і кардыёлага, выканаць доплераграфію сасудаў галаўнога мозга, можа быць, і камп'ютарную тамаграфію, калі так вырашыць урач. І трэба заняцца пастаянным кантролем артэрыяльнага ціску.

— Але ж я адчуваю боль толькі ўвечары, днём нібыта ўсё нармальна.

— Вечар — час абвастрэння нервовага напружання, узнікнення трывожнага стану, таму і інсульты, інфаркты нярэдка здараюцца ў гэты час. Займіцеся артэрыяльным ціскам, а паралельна абследуйце вочы.

Святлана БАРЫСЕНКА,
Вольга ШАЎКО.

Лечымся без лекаў

УЗБАДЗЁРЫЦЬ ЯЗМІН, СУПАКОІЦЬ ГЕРАНЬ, СТРАХ ПРАГОНЯЦЬ РУЖА І КЕДР

Пераацаніць значэнне нюху ў жыцці чалавека нельга. Спектр яго магчымасцяў надзвычай шырокі — ад біялагічнай, ахоўнай функцыі да разнастайных эмацыйных і псіхалагічных уражанняў. Пахі ўплываюць на настрой і здароўе людзей. Пахі валодаюць неверагоднай сілай: яны імгненна могуць стварыць святочны настрой або адбіць усялякую ахвоту да весялосці.

Водаратэрапія — лячэнне з дапамогай водараў эфірных алеяў. Чалавеку вядома некалькі тысяч эфіраалейных раслін, аднак у водаратэрапіі ўжываецца каля 300 відаў. На іх аснове можна рабіць розныя сумесі. Аднак памятайце: кожны чалавек, кожная скура і кожны нос рэагуе на эфірныя алеі па-свойму. У маленькіх дзяцей больш тонкі нюх, чым у людзей пажылога ўзросту. Светлая скура нашмат больш адчувальная, чым цёмная. Для жанчын дазіроўкі павінны быць меншымі, чым для мужчын. Аднак ёсць універсальнае правіла: пачынаць выкарыстанне любога новага эфірнага алею варта з 1 кроплі. У многіх выпадках адной кроплі алею дастаткова, каб ён пачаў уздзейнічаць на ваш арганізм і ў выпадку індывідуальнай непераноснасці праявіў сябе.

ВОДАРАТЭРАПІЯ ад начных кашмараў

Калі вас пераследуюць начныя кашмары, дапамогуць пахі герані, рамонку, пачулі, сандалавага дрэва і іланг-іланг. Гэтыя алеі выкарыстоўваюць для расслабляльнага масажу. Таксама некалькі кропель алею можна дадаць у водаралямпу.

...ад трывожнага страху

Ад хвалявання перад іспытам або паездкай можна пазбавіцца, калі капнуць на насоўку 2—3 кроплі алею лаванды, базіліку, мускатнага шалфею або мяты. Таксама можна камбінаваць водары дзягілю, мёду, ружы і кедра. Класічным кактэйлем ад страху з'яўляюцца змешаныя роўнымі часткамі алеі мелісы і базіліку.

...ад раздражняльнасці

Справіцца з раздражняльнасцю дапамагае пах анісу, іланг-іланг, лаванды, лімона, герані, ружы, маярану, мандарыну, мелісы. Дапаможа і салодкі пах мёду. Гэтыя ж пахі знімаюць нервовае напружанне.

...ад дэпрэсіі

Пах нават можа дапамагчы вярнуць упэўненасць у сабе і перамагчы дэпрэсію, аднак для гэтага ўдыхаць карысныя водары трэба рэгулярна і даволі працяглы час. Пры дэпрэсіі варта самому вырашыць, які пах падыходзіць больш — бергамот, герань, язмін, ружа, мята, гваздзіка, фіялка, лімон або кедр.

Лепшы сродак пры дэпрэсіі — алей нэролі (флёрдаранж). Праўда, ён даволі дарагі, аднак аказвае надзвычайны эфект: адганяе змрочныя думкі і супакойвае псіхіку. У водаралямпе можна змяшаць гэты алей з алеем жажаба або бергамоту.

...ад нерашучасці

Калі доўгія роздумы псуюць жыццё або, як мінімум, ні да чаго не прыводзяць, то дапамагчы пазбавіцца ад нерашучасці могуць алеі эўкаліпту, мускатнага шалфею, размарыну або лімона.

Дапамагаюць умацаваць характар водары дзягілю, мацярдушкі, размарыну, шалфею і кіпарысу. Для аднаўляльнага масажу можна выкарыстаць такую сумесь: 15 кропляў алею імбіру, па 2 кроплі алею размарыну і лімоннай травы змяшаць з 50 мл міндальнага алею і добра ўзбоўтаць.

...ад няўважлівасці

Калі цяжка засяродзіцца перад адказным заданнем, варта выкарыстаць алеі размарыну, базіліку, мірты і лімона. Інтэлектуальныя здольнасці таксама павышае водар перцавай мяты: ён спрыяе паляпшэнню памяці, вяртае яснасць думак.

...ад апатыі

Пры апатыі дапамагаюць рэгулярныя ванны, масаж і наданне паветру ў памяшканні паху імбіру, лімоннай травы, чабору.

...ад стомленасці

Лепшы сродак ад стомленасці — ванна з некалькімі кроплямі алею размарыну. Яго пах стымулюе нервовую сістэму і паляпшае кровазварот. Калі ж няма магчымасці адпачыць, хутка аднавіць сілы дапамогуць водары базіліку, маярану, гваздзікі і чабору.

...ад нервовасці

Нервовую сістэму ўмацуюць водары валяр'яну, бергамоту, рамонку, лаванды, маярану і сандалавага дрэва. Гэтыя пахі дастаткова моцныя і свежыя, каб стварыць вакол спакойную атмасферу. Калі нервы моцна разладжаныя, варта рэгулярна дадаваць у ванну або касметычныя сродкі некалькі кропель вышэйпералічаных алеяў.

...ад прыгнечанасці

Калі вамі раптам авалодаў прыгнечаны настрой і ўвесь свет здаецца шэрым і змрочным, паспрабуйце вярнуць бадзёрасць, накапаўшы ў водаралямпу некалькі кропель язміну, лаванды або іланг-іланг. Для ўзмацнення эфекту прыміце ванну з гэтай духмянай сумессю.

...для самастойнасці

Умацаваць уласнае «я», павысіць самаацэнку, пераадолець бязволле і прыгнечанасць дапаможа водар ядлоўцу. Такія ж уласцівасці маюць алеі лаўру і туі, аднак яны даволі таксічныя і прымяняць іх лепш пад наглядам спецыяліста.

...ад абыякавасці

Ад абыякавасці і безудзельнасці дапамогуць пазбавіцца ўзбуджальныя пахі. Ідэальным будзе выкарыстаць алей перцу, аднак масаж з ім можа выклікаць раздражненне скуры. Таксама можна ўдыхаць водары чабору, карыцы і лімона. У водаралямпе можна змяшаць алеі грэйпфрута і размарыну роўнымі часткамі.

Падрыхтавала Вольга КУЛІНКОВІЧ.

ПРАВІЛЫ ВЫКАРЫСТАННЯ ЭФІРНЫХ АЛЕЯЎ

● Перш, чым пачаць выкарыстоўваць новы эфірны алей, правядзіце індывідуальны тэст на пераноснасць: 1 кроплю алею нанясіце на сурвэтку або насоўку і на працягу дня некалькі разоў падносьце да носа. Прыкметы алергічных рэакцый: насмарк, слёзацячэнне, чханне.

● Як бы вам ні падабаўся водар, варта памятаць пра пачуццё меры. Трымайцеся правіла: у водаратэрапіі больш — не заўсёды лепш. Малыя дозы эфірных алеяў з'яўляюцца стымулятарамі, а вялікія — прыгнятаюць жыццёва важныя працэсы ў арганізме.

● Эфірныя алеі не рэкамендуецца наносіць на скуру ў чыстым выглядзе (у 100-працэнтнай канцэнтрацыі). Выключэнне складаюць лаванда і чайнае дрэва. Для абагачэння касметычных сродкаў бярыце не больш за 7 кропляў на 5 г сродку.

● Калі вы карыстаецеся эфірным алеем у водаралямпе, першыя два сеансы не павінны перавышаць 10—15 хвілін.

● Духмяныя ванны — адна з самых прыемных працэдур, якая дае хуткі пазітыўны эфект. У такой ванне тэрапеўтычны эфект дасягаецца як за кошт пранікнення карысных рэчываў праз скуру, так і за кошт удыхання пахкіх выпарэнняў. Тэмпература вады ў ванне не павінна перавышаць тэмпературы цела, 36—37 градусаў; час прыняцця ванны — каля 15 хвілін. Калі вы прымаеце ванну ўпершыню, не трэба захапляцца: 3—5 хвілін цалкам дастаткова. Вы цудоўна сябе адчуваеце пасля ванны? Можна павялічваць час.

Эфірныя алеі практычна нераспушчаныя ў вадзе, таму, перш чым дадаць алей у ванну, неабходна развесці яго ў эмульгатары, у якасці якога выкарыстоўваюць марскую або кухонную соль, мёд, смятану, вяршкі, кефір. Дапушчальныя канцэнтрацыі ў алеяў розныя, але сярэдняй аптымальнай колькасцю кропляў можна лічыць 1 кроплю на 10 літраў вады.

● Пры масажы эфірныя алеі звычайна выкарыстоўваюць разведзенымі. Іх змешваюць са звычайным натуральным алеем у неабходнай прапорцыі. Доля эфірнага алею пры змешванні з нейтральным алеем складае ад 1 да 3 працэнтаў, напрыклад, 3 кроплі духмянага алею на 10 мл нейтральнага.

● Пры цяжарнасці, пры наяўнасці хранічных захворванняў або падчас прыёму лекаў выкарыстоўваць эфірныя алеі варта пасля кансультацыі са спецыялістам.

● Для эфірных алеяў шкодныя ўльтрафіялетавыя промні, вільгаць і кісларод, таму іх трэба захоўваць шчыльна закаркаванымі ў цёмным сухім месцы, недаступным для дзяцей. Яны таксама ўспрымальныя да перападаў тэмпературы.

АКТЫЎНАСЦЬ ВОСТРЫХ РЭСПІРАТОРНЫХ ІНФЕКЦЫЙ НАРАСТАЕ

Як паведаміла ўчора прэс-служба Міністэрства аховы здароўя нашай краіны, паказчык захваральнасці насельніцтва вострымі рэспіраторнымі інфекцыямі перавышае разліковы эпідэмічны ўзровень у 12 кантрольных гарадах: Брэсце, Баранавічах, Пінску, Віцебску, Оршы, Гомелі, Мазыры, Барысаве, Маладзечне, Магілёве, Бабруйску і ў Мінску. За апошні тыдзень (з 24 па 30 студзеня) паказчык захваральнасці павялічыўся ў кантрольных гарадах на 37,5 працэнта ў параўнанні з папярэднім тыднем: сярод дзіцячага насельніцтва — на 42,7 працэнта і сярод дарослых — на 28,6 працэнта. Самы высокі прырост захваральнасці назіраецца ва ўзроставай групе ад 5 да 14 гадоў — на 59,8 працэнта, у сувязі з чым эпідэміёлагі нагадваюць бацькам, што дзеці з сімптомамі вострай рэспіраторнай інфекцыі абавязкова павінны заставацца дома і не наведваць дашкольныя ўстановы і школы.

З мэтай спынення далейшага распаўсюджвання вострых вірусных інфекцый па стане на 31 студзеня быў спынены вучэбны працэс у 11 школах (10 з іх размешчаны на тэрыторыі Віцебскай вобласці і адна — у Гродзенскай). Міністэрства аховы здароўя рэкамендавала галоўным дзяржаўным санітарным урачам абласцей і горада Мінска на тэрыторыях з высокай інтэнсіўнасцю эпідэмічнага працэсу ўносіць у мясцовыя органы ўлады абгрунтаваныя прапановы па ўвядзенні на адміністрацыйных тэрыторыях ці асобных аб'ектах комплексу процiэпідэмічных мерапрыемстваў.

Паводле інфармацыі прэс-службы, у Еўропе таксама працягваецца паступовы рост актыўнасці грыпу і ВРВІ. Грып распаўсюджваецца з захаду на ўсход. У Ірландыі, Іспаніі і Англіі актыўнасць грыпу дасягнула пікавых значэнняў. У маштабе еўрапейскага рэгіёна па-ранейшаму дамінуе вірус пандэмічнага грыпу А (H1N1) узору 2009 года, аднак у 13 краінах адзначаецца дамінаванне сезонных вірусаў грыпу А і В. У Расійскай Федэрацыі эпідэмічны парог перавышаны ў 19 гарадах. Атрыманая інфармацыя сведчыць аб эпідэміі ў нашых суседзяў грыпу змешанай этыялогіі з пераважаннем пандэмічнага штаму віруса А (H1N1) і В.

Ва Украіне ў цэлым рост захваральнасці грыпам і ВРВІ не назіраецца, выключэнне складае толькі Данецк. У якасці этыялагічнага агента па-ранейшаму пераважае грып В, хоць пачасціліся і выпадкі выяўлення пандэмічнага штаму грыпу.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ХВАЛЮЕЦЕСЯ ЗА ФІГУРУ? АДМАЎЛЯЙЦЕСЯ АД ЦЯПЛА...

Брытанскія даследчыкі выказалі думку, што эпідэмія атлусцення ў развітых краінах свету можа быць звязана з ацяпленнем памяшканняў у халодны час года. Як сцвярджаюць даследчыкі з Універсітэцкага каледжа Лондана, у апошнія дзесяцігоддзі назіраецца тэндэнцыя да паступовага павышэння тэмпературы ў амерыканскіх і брытанскіх дамах на працягу ацяпляльнага сезона.

Такім чынам, прызвычаіўшыся да цёплых памяшканняў, людзі стараюцца менш выходзіць з дома і рэдка падвяргаюцца ўздзеянню ўмеранага холадавага стрэсу, які прымушае арганізм інтэнсіўна расходаваць тлушчы для ажыццяўлення цеплапрадукцыі. Натуральна, што энергетычны баланс пры гэтым зрушваецца ў бок назапашвання тлушчаў, а не вытворчасці энергіі, што прыводзіць да павелічэння масы цела. Акрамя таго, даследчыкі высветлілі, што недастатковае ўздзеянне нізкай тэмпературы прыводзіць да зніжэння агульнага ўтрымання ў арганізме бурых тлушчавых тканак. У адрозненне ад белых тлушчавых тканак, здольных толькі назапашваць тлушчы, бурыя тканкі здольныя «спальваць» тлушчавыя запасы для вытворчасці цяпла.

Выходзіць, што наша звычка да пастаяннага знаходжання ў цяпле зніжае не толькі патрэбы нашага арганізма ў цеплапрадукцыі, але і магчымасць яе выкарыстоўваць. І, як вынік, безумоўна моцна шкодзіць нашай фігуры...

Надзея НІКАЛАЕВА.

15.02.2011 в 14.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Гомельжилпроект».

Повестка дня:

1. Об оказании безвозмездной (спонсорской) помощи.

Собрание будет проходить по адресу: г. Гомель, ул. Кирова, 17.

Начало регистрации участников собрания: 13.30.

УНП 400022625

У БЕЛАРУСІ БУДЗЕ СТВОРАНА НАЦЫЯНАЛЬНАЯ СІСТЭМА СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ

Як патлумачыў начальнік упраўлення Дзяржаўнага ваенна-прамысловага камітэта, кандыдат тэхнічных навук Ігар БЫКАЎ, сёння ўвесь свет ідзе па шляху развіцця тэлекамунікацыйных сістэм. Для Беларусі стварэнне ўласнай нацыянальнай сістэмы спадарожнікавай сувязі — гэта чарговы этап на шляху інавацыйнага развіцця, абранага адным з прыярытэтаў на новую пяцігодку.

— Інавацыйнае развіццё прадугледжвае ўкараненне новых тэхналогій, а новыя тэхналогіі без сучасных сродкаў сувязі немагчымыя, — дадаў Ігар Міхайлавіч. — І тут сродкі сувязі трэба разумець шырэй, чым проста кантактаванне фізічных асоб, якія знаходзяцца на адлегласці. Спадарожнікавыя сістэмы сувязі цяпер неабходны для таго, каб ствараць прасторава размеркаваныя тэхналогіі. Напрыклад, без сучаснай сістэмы спадарожнікавай сувязі немагчыма нармальнае функцыянаванне лагістычнай сістэмы (сістэмы перамяшчэння тавараў па тэрыторыі краіны). Такіх кірункаў вельмі шмат. Зыходзячы з гэтага, кіраўнік дзяржавы прыняў рашэнне аб стварэнні ўласнай нацыянальнай спадарожнікавай сістэмы сувязі.

Мяркуецца, што нацыянальная сістэма спадарожнікавай сувязі будзе ўключаць у сябе: касмічны сегмент (гэта адзін касмічны апарат (КА), які складаецца з касмічнай платформы (КП) і карыснай нагрузкі (КН), а таксама наземны сегмент у складзе наземнага комплексу кіравання КА (НКК), дынамічнага трэнажора спадарожніка, цэнтра кіравання і маніторынгу рэсурсамі сувязі спадарожніка, інтэграванай сістэмы спадарожнікавай сувязі.

Як патлумачыў Ігар Быкаў, кіраўніком дзяржавы прынята рашэнне на конкурснай аснове правесці выбар генеральнага выканаўцы работ па стварэнні нацыянальнай спадарожнікавай сістэмы сувязі. Генеральны выканаўца павінен прадставіць поўны пакет прапаноў па стварэнні сістэмы, у тым ліку прапановы па фінансаванні праекта пад дзяржаўныя гарантыі Рэспублікі Беларусь. Сістэма спадарожнікавай сувязі павінна адпавядаць прынцыпам высокай надзейнасці і мінімальнай рызыкі. Сістэма спадарожнікавай сувязі можа быць задзейнічана для абслугоўвання заказчыкаў телевяшчання, тэлекамунікацый, для перадачы даных, шырокапалосных мультымедыя і паточных сродкаў інфармацыі як на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і сумежных краін, так і ў асобных дзяржавах Азіі, Афрыкі, Еўропы, Блізкага Усходу. Нагадаем: пакуль што ў касмічнай прасторы няма беларускага спадарожніка сувязі. Ніякага «ўзаемадзеяння» спадарожніка сувязі з беларускім спадарожнікам дыстанцыйнага зандзіравання Зямлі не прадугледжана.

Інга МІНДАЛЁВА.

ДУХ РЭКАНСТРУКЦЫІ НА «БЕЛАРУСЬФІЛЬМЕ»

Пошук шляхоў да «Оскара»

Доўгачаканая рэканструкцыя на «Беларусьфільме» спакваля пачынаецца. Будынак кінастудыі насамрэч даўно прыспеў час абнавіць. Разам з будаўнічай рэканструкцыяй на студыі адбываюцца і іншыя змены. Нагадаю, што імя новага генеральнага дырэктара «Беларусьфільма» пакуль так і не стала вядома.

Сёння студыя ўпарта змагаецца са сваім неадназначным іміджам: у народзе «Беларусьфільм» даўно перастаў асацыявацца з добрым кіно. Што вельмі несправядліва — у гэтым перакананая **Наталля СЦЯЖКО, галоўны рэдактар «Беларусьфільма»**. Яна распавядае пра надзеі, амбіцыі і планы Нацыянальнай кінастудыі:

— Алена Турава амаль скончыла працу над дзіцячым фільмам «Рыжык». Гэта будзе вельмі цікавы фільм, — лічыць Наталля Сцяжко. — З 3D-графікай і вялікай колькасцю музыкі, якую напісала сама рэжысёр. Скончаны 8-серыйны фільм Аляксандра Яфрэмава «Немец», які «Беларусьфільм» рабіў сумесна з расійскай кінакампаніяй «АртСінемаГруп». У аснове сцэнара фільма — пошук крыжа Еўфрасінні Полацкай. Яшчэ адзін цікавы праект — карціна Рэнаты Грыцковай «Ціхі цэнтр» паводле кнігі Тамары Лісіцкай — таксама хутка ўбачаць гледачы. Сама пісьменніца проста ў захапленні ад выніку. У фільме Мінск паўстае ў самых нечаканых новых ракурсах і вобразах. Спадзяюся, гледачу спадабаецца і яшчэ адна наша новая карціна — «На раздарожжы» рэжысёра Віталя Дудзіна. Карціна прысвечана вельмі актуальнай для сучаснай беларускай моладзі тэме — дзяўчына з горада паехала па размеркаванні на вёску. Уладкавалася гандляваць у аўтакраму і закахалася ў кіроўцу... Беларускамоўны фільм «Талаш», у аснове якога ляжыць раман «Дрыгва» Якуба Коласа, цяпер знаходзіцца ў здымачным перыядзе.

Галоўны рэдактар Нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» паведаміла таксама, што велізарны праект Артура Клінава і Андрэя Кудзіненкі «Шляхціч Завальня» паводле Яна Баршчэўскага ўсё яшчэ знаходзіцца ў «замарожаным» стане, бо кінастудыя пакуль не можа ажыццявіць такі дарагі фільм. Цяпер адбываюцца працы па скарачэнні і патанненні сцэнара, ідзе пошук фінансавых партнёраў.

Да фільма «Каласы пад сярпом тваім», які «замовіў» асабіста міністр культуры Павел Латушка, рэжысёр Мікалай Пінігін, згодна з дамоўленасцю, прыступіць напрыканцы года. Працягваецца актыўная праца над фільмам «Купала. Лёс песняра», ідэю якога таксама падаў міністр культуры.

— Мы такія адшукалі факты пра нашага паэта! — сцвярджае Наталля Сцяжко. — Мы нічога яшчэ не ведаем пра нашу гісторыю і культуру! Я перакананая: калі кінастудыя мае ў сваёй назве слова «нацыянальная», то мы абавязаны аддаваць першасную ўвагу менавіта нацыянальнай тэматыцы. Хаця часта даводзіцца чуць ад некаторых, маўляў, каму гэта трэба, хто гэта будзе глядзець...

Вельмі амбітны праект, магчыма, распачнецца на «Беларусьфільме» дзякуючы Аляксандру Міхневічу, паслу Беларусі ў Вялікабрытаніі. Наталля Сцяжко асабіста лятала ў Лондан для абмеркавання праекта і сустрэчы з зацікаўленым прадзюсарам. Гэта мусіць быць фільм пра вядомага ўраджэнца Беларусі, які зрабіў вялікі ўнёсак у развіццё сусветнай гісторыі і культуры.

Таксама кінастудыя выкупіла правы на экранізацыю рамана Уладзіміра Караткевіча «Чорны замак Альшанскі» ў пляменніцы пісьменніка Алены Сінькевіч. Ідэя новай экранізацыі славутага твора належыць старшыні ТРА Саюзнай дзяржавы Ігару Угольнікаву. Цяпер гэты фільм, па словах Наталлі Сцяжко, вельмі хоча рабіць рэжысёр Аляксандр Яфрэмаў.

— Украінскі тэлеканал ІНТЭР з задавальненнем бярэ ўсе нашы фільмы! — распавядае галоўны рэдактар кінастудыі. — Яны лічаць, што нашы карціны нашмат лепшыя нават за расійскія. Так што, беларускае кіно мае станоўчую рэпутацыю. Хаця пакуль што ў нас няма шляхоў, якія прывялі б нас да намінацыі на «Оскар».

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.

Наш дом — Беларусь

ВЫРАЗ «НАЦЫЯНАЛЬНАЯ МЕНШАСЦЬ» У НАС НЕ ПАПУЛЯРНЫ

Але гэта не значыць, што прадстаўнікі іншай нацыянальнасці «растваруюцца» ў беларускім этнасе, нават калі колькасць іх зусім не вялікая. Па звестках апошняга перапісу насельніцтва, амаль 84 працэнты жыхароў краіны складаюць беларусы, астатнія 16 працэнтаў прадстаўляюць больш за 140 нацыянальнасцяў. Прычым 8 працэнтаў — рускія, 3 працэнты — палякі, амаль 2 працэнты — украінцы і 0,1 працэнта — яўрэі. Лік усіх астатніх — менш за 10 тысяч чалавек. За апошнія 10 гадоў колькасць прадстаўнікоў усіх нацыянальнасцяў у нашай краіне зменшылася.

Але гэта не паўплывала на іх імкненне да самавызначэння і ўдзелу ў культурным і грамадскім жыцці краіны. Згодна з інфармацыяй апарата Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў, у Беларусі сёння зарэгістравана 180 грамадскіх аб'яднанняў 25 нацыянальных суполак. Аднак актыўнасць выказваюць не толькі зарэгістраваныя суполкі. Напрыклад, у VIII Рэспубліканскім фестывалі нацыянальных культур удзел узялі прадстаўнікі 33 нацыянальнасцяў.

Арганізаваным суполкам лягчэй атрымаць дзяржаўную падтрымку ў выглядзе фінансавай і іншай дапамогі. Пры Упаўнаважаным па справах рэлігій створана Каардынацыйная міжэтнічная рада, на якой абмяркоўваюцца ўсе праблемныя пытанні, арганізуюцца сустрэчы з прадстаўнікамі тых дзяржаўных органаў, ад якіх залежыць станоўчае вырашэнне праблем, з якімі сутыкаюцца дыяспары. У гэтую раду ўваходзяць прадстаўнікі ўсіх зарэгістраваных суполак. Толькі са сродкаў рэспубліканскага бюджэту, якія былі вылучаны апарату Упаўнаважанага на падтрымку статутнай дзейнасці нацыянальных грамадскіх аб'яднанняў, летась было выдаткавана 130 млн рублёў. Значная частка гэтых сродкаў пайшла на набыццё нацыянальных касцюмаў, сцэнічнага абутку, музычных інструментаў і падобнага.

Пра імкненне грамадзян Беларусі нетытульнай нацыянальнасці трымацца сваіх каранёў сведчыць і той факт, што ў нашай краіне працуюць 2 школы з польскай мовай навучання (у Гродне і Ваўкавыску) і 2 — з літоўскай (вёскі Пяляса і Рымдзюны Гродзенскай вобласці). Яшчэ ў 120 школах дзеці вывучаюць польскую, яўрэйскую, украінскую і літоўскую мовы на асобных уроках, факультатывах і гуртках. У дзіцячых садках таксама створаны групы, у якіх польскую, літоўскую, яўрэйскую і ўкраінскую мовы вывучаюць каля 40 малых, яшчэ больш за 200 дашкалят вучаць гэтыя мовы на гуртках.

У сваю чаргу Міністэрствам адукацыі зацверджаны вучэбныя планы, у якіх улічана магчымасць вывучэння мовы і літаратуры іншых нацыянальнасцяў у нашай краіне або навучанне на мове гэтых нацыянальнасцяў. Універсітэты ў Гродне, Брэсце і Мінску рыхтуюць выкладчыкаў літоўскай, польскай і ўкраінскай моў. Нацыянальныя грамадскія аб'яднанні актыўна ўдзельнічаюць у дзяржаўных святах, культурных, асветніцкіх і інфармацыйных праектах, дабрачынных акцыях.

Адзін з новых праектаў нацыянальных аб'яднанняў, рэалізацыя якога пачалася летась, прадугледжвае пошук месцаў пахаванняў і фарміраванне спісаў салдат розных нацыянальнасцяў, якія загінулі на тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Найбольш актыўную вышукальную працу праводзяць азербайджанцы, чувашы, украінцы, літоўцы і грузіны. Армянская дыяспара падрыхтавала і пры фінансавай дапамозе беларускай дзяржавы выдала кнігу «Армяне — Героі Савецкага Саюза ў баях за Беларусь». Татары і башкіры правялі прэзентацыю дакументальнага фільма і кнігі пра суайчыннікаў, якія ваявалі ў Беларусі, літоўцы — вышылі палатно з імёнамі землякоў, якія загінулі ў баях за Беларусь.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Zамор'е
Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.

УВАГА: АВЕЧКІ НА ДАРОЗЕ!

Ні для каго не сакрэт, што жывёлы на дарозе (напрыклад, статак кароў) прымушаюць кіроўцаў аўтамабіляў значна скідаць хуткасць. Вось у швейцарскім мястэчку Гланд і дадумаліся стварыць сістэму дарожных загарод Traffic Sheep у выглядзе... атары авечак.

Дызайн гэтых часовых загарод распрацаваў па заказе гарадскіх улад вядомы дызайнер Крыстоф Мачэ. Яго «статак» можна будзе ўстанавіць, напрыклад, у месцы, дзе праваліўся ўчастак дарогі, або там, дзе ідуць рамонтныя работы, каля школ, бальніц і проста на ўездзе ў горад — замест «ляжачых паліцэйскіх». А па начах штучных авечак Traffic Sheep можна паставіць на паваротах, бо яны будуць пакрыты святлоадбівальнай фарбай. Дарожныя загароды Traffic Sheep зробяць з поліэтыленавай асновы з бетонам у сярэдзіне. Гэта дасць прыстойную вагу і адносна мяккую вонкавую структуру. Акрамя таго, іх можна будзе выкарыстоўваць яшчэ і як лаўкі, дарожныя ўказальнікі і нават кветкавыя кадкі, бо ў Швейцарыі шануецца не толькі візуальная, але і практычная складальная рэчаў, ад славутых гадзіннікаў і нажоў да вось такіх «авечых» дарожных загарод.

ПІЯНІНА І СТОЛІК З ВІДАМ НА МОРА

На пясчанай водмелі ў заліве Біскейн у Маямі, штат Фларыда, нечакана з'явіўся раяль. Музычны інструмент, змешчаны на самым высокім месцы, куды не дастае прыліў, мясцовыя жыхары заўважылі 25 студзеня.

Гарадскія ўлады заявілі, што не збіраюцца прыбіраць раяль, паколькі ён не стварае пагрозы для воднага транспарту і марскіх насельнікаў. Прадстаўнікі прыродаахоўнага ведамства таксама паведамілі, што служба не нясе адказнасці за перасоўванне такіх прадметаў, як раяль. Праз два дні незалежныя рэжысёры і кінапрадзюсары, сужэнцы Білі і Анаіс Ігер заявілі, што менавіта яны ўсталявалі раяль на водмелі, гэтаксама як раней пакінулі музычныя інструменты на пляжах у Малібу, Коста-Рыка, Гватэмале і Даліне Смерці. Пара расказала, што ўсталявала раяль падчас здымак свайго фільма «Ісус з Малібу» — у знак пратэсту «супраць сучасных СМІ, карупцыі ў мастацтве, рабства і кантролю над людзьмі». А яшчэ праз дзень гаспадаром інструмента аб'явіў сябе 16-гадовы Нікалас Харынгтан, навучэнец акадэміі марскіх тэхналогій, які быццам бы падобным чынам рэалізоўваў адзін са сваіх творчых праектаў. Каму насамрэч належыць раяль, высветліць не ўдалося, тым больш што яшчэ праз два дні інструмент знік: па чутках, раяль папрасіў «выратаваць» сын аднаго з жыхароў Маямі.

Затое на наступны дзень на тым самым месцы з'явіліся новыя экспанаты — невялікі столік для дваіх, накрыты для рамантычнага спаткання (на стале стаялі ваза з кветкамі і бутэлька віна). Побач са сталом была знойдзена скульптура шэф-повара. Каму належыць ідэя паставіць накрыты стол, пакуль не высветлена. Столік і кухара былі вымушаныя прыбраць прадстаўнікі мясцовага камітэта па ахове дзікай прыроды. Яны выказалі занепакоенасць тым, што зараз розныя прадметы на водмелі будуць з'яўляцца рэгулярна.

КАСАВОКАГА АПОСУМА ЗАПРАСІЛІ ВЕСЦІ «ОСКАР»

Амерыканскі тэлеканал NBC запрасіў касавокага апосума Хайдзі з заапарка ў Лейпцыгу ў якасці вядучага на цырымонію ўручэння прэміі «Оскар». Адпаведная прапанова, дэталі якога не раскрываюцца, была накіравана дырэкцыі заапарка.

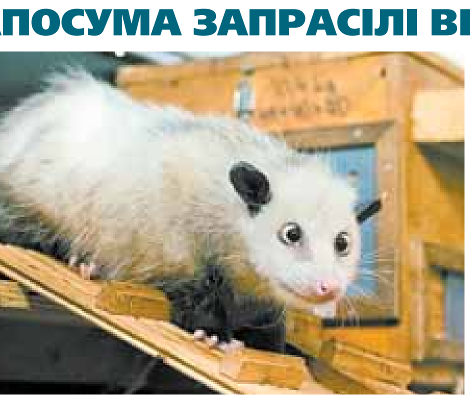

«Сёння мы атрымалі першы запыт з Галівуда. Нам прапануюць падаць Хайдзі ў распараджэнне NBC як вядучага, які прадстаўляе намінантаў на «Оскар», — заявіў у інтэрв'ю лейпцыгскаму тэлебачанню дырэктар заапарка Ёрг Юнхальд.

Юнхальд, які неаднаразова выказваўся супраць празмернай увагі прэсы да касавокай Хайдзі, адзначыў, што кіраўніцтва заапарка ўважліва разгледзіць гэтую прапанову.

Са свайго боку прэс-сакратар лейпцыгскага заапарка Марыя Зегебарт заявіла, што для ўдзелу ў шоу Хайдзі неабавязкова будзе ехаць у ЗША. Па папярэдніх звестках, плануецца прамое ўключэнне з Германіі. Пытанне пра ганарар апосуму пакуль яшчэ не абмяркоўваўся.

Двухгадовая Хайдзі, якая пакутуе касавокасцю з прычыны няправільнага харчавання (як адзначае DW-WORLD, вакол вочных яблыкаў пачаў адкладацца тлушч), стала сапраўднай зоркай у ФРГ, змяніўшы на пасту любімага звярка краіны — белае медзведзяня Кнута, які вырас і часткова разгубіў свой шарм. У заапарк Лейпцыга Хайдзі трапіла з-за «абмежаваных магчымасцяў»: без адмысловага нагляду касавокаму апосуму не выжыць. Адзначаецца, што ў заапарку Хайдзі ўжо пасадзілі на строгую дыету. Але ж, калі лячэнне пройдзе ўдала, касавокасць можа прайсці.

ПРАКАЦІЦЦА З ЛЁГКАЙ ПАРАЙ?

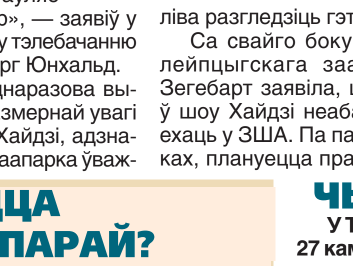

У цэнтры Мілана адкрылі незвычайную саўну — парылка абсталяваная ўнутры старога трамвая, які адрамантавалі і прывялі ў парадак мясцовыя дызайнеры, паведамляе La Republica. Адметна, што саўна-трамвай нават стаіць на фрагменце ўжо не дзейсных рэек.

Паводле слоў аўтараў ідэі, яны вырашылі абсталяваць саўну ў трамваі, каб давесці жыхарам горада і турыстам, што знаходжанне ў грамадскім транспарце не заўсёды павінна быць спалучана са стрэсам. «Гэта інавацыйная канструкцыя мусіць паказаць, што не ўсе віды транспарту расчароўваюць пасажыраў. У некаторых транспартных сродках можна і адпачыць», — цытуе газета Metro прадстаўніка дызайнерскага бюро, які займаўся саўнай. Як хутка яе змогуць наведаць жыхары Мілана і турысты, пакуль не паведамляецца. Таксама не паказана, у якую суму абыдзецца наведванне трамвая-парылкі. Тым не менш, як мяркуюць дызайнеры, людзі праявяць вялікую цікавасць да іх вынаходніцтва.

ЧЫЙ ЛОЖАК САМЫ ХУТКІ?

У Тайландзе прайшлі гонкі на ложках. Заезд з удзелам 27 каманд з розных краін свету адбыўся ў курортным горадзе Патая. Паглядзець на незвычайныя спаборніцтвы сабраліся тысячы мясцовых жыхароў і турыстаў.

Кожная з каманд-удзельніц складалася з шасці чалавек — адзін з іх сядзеў на ложку, які дзеля такога выпадку незвычайна афармляюць, а яго таварышы павінны былі разагнаць яго і штурхаць да фінішнай лініі. Дыстанцыя складала паўтара кіламетра. Характэрна, што шматлікія ўдзельнікі не здолелі прыйсці да фінішу, бо кіраваць ложкам ім апынулася не пад сілу. Удзельнікі турніру змагаліся за перамогу ў трох катэгорыях: самая хуткая каманда, самая павольная каманда і каманда з самым лепшым пачуццём стылю. Пакуль арганізатары конкурсу не апублікавалі спіс пераможцаў. Мерапрыемства, якое прайшло на адной з цэнтральных вуліц, насіла дабрачынны характар. На працягу турніру на гэтыя мэты сабралі каля 24 тысяч долараў.

Прамая лінія

ДАБРО ПРЫЦЯГВАЕ ДАБРО

ДЫЯЛОГ нашых гасцей, аўтараў кнігі «Залатыя правілы народнай культуры», кандыдата філалагічных навук, дактаранта Белдзяржуніверсітэта Івана Іванавіча КРУКА і этнакультуролага Аксаны Веніямінаўны КАТОВІЧ з чытачамі «Звязды» адбываўся ў шчыльным рэжыме. На працягу гадзіны, адведзенай для пытанняў і адказаў, рэдакцыйныя тэлефоны не змаўкалі ні на хвіліну. Прынамсі, так было заўсёды, калі «на сувязь» з чытацкай аўдыторыяй выходзілі Янка Крук і Аксана Катовіч. Аднак на гэты раз былі ўражаныя нават яны — не столькі актыўнасцю, колькі «падкаванасцю» і падрыхтаванасцю нашых чытачоў, веданнем імі народных традыцый і звычаяў і жаданнем гэтыя веды паглыбляць. Некаторыя тэлефанавалі, каб самім падзяліцца каштоўнымі набыткамі з вядомымі этнакультуролагамі, расказаць пра звычаі сваёй мясцовасці, традыцыі ўласнай сям'і. Гэта не магло не парадаваць нашых гасцей: «Калі мы праводзілі «прамую лінію» з чытачамі «Звязды» ў першы раз, дык быццам сыпалі збожжа ў некранутую глебу... Але яно прарасло, закаласілася і дало ўраджай!».

Тым, хто патэлефанаваў або загадзя даслаў свае пытанні, — вялікі дзякуй. Як і ўсім іншым, для каго «залатыя правілы» народнай культуры сталі неад'емнымі правіламі жыцця.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

☎— Наталля Сямёнаўна, Валожынскі раён. Заўсёды пачынаю чытаць «Звязду» з вашых публікацый, збіраю іх, захоўваю.

— Дзякуй за добрае слоўца, гэта прыемна..

— Вось вы пісалі пра цяжарных жанчын: маўляў, ім нельга браць з калодзежа ваду...

— Не, мы, відаць, адно аднаго не зусім дакладна зразумелі. Цяжарным нельга браць ваду так, каб яна адлівалася з вядра назад у калодзеж — бо тады, казалі ў народзе, дзіцятка, якое народзіцца, будзе адліваць матчына малачко.

— Нам некалі маці казала, што рэшткі вады з вядра таксама нельга ў калодзеж выліваць.

— Правільна! Таму што вада, да якой дакрануўся адзін чалавек, зусім іншая, надзеленая іншым энергетычным патэнцыялам, таму яе нельга аб'ядноўваць з прыроднай — калодзежнай — вадой. Туды дазвалялася выліць некалькі кропель толькі асвячонай на Вадохрышча або Купалле вады. А што яшчэ вам матуля казала?

— Што нельга нічога пазычаць, даваць з хаты ў першы дзень Каляд, бо тады можа сысці ўся гаспадарка. Нельга ў калядныя дні шыць, зашываць дзіркі, трэсці кудзелю...

— Цікава... А чаму кудзелю нельга было трэсці?

— Тады ў дзяцей можа з'явіцца цяжкая хвароба — падучая. Непажадана, каб гаспадар ці гаспадыня бадзяліся па вёсцы ў калядныя дні — бо тады жывёла, якая ідзе з поля, не захоча ісці ў хлеў.

— Дзякуй за званочак і за добрую інфармацыю, спадарыня Наталля.

☎— Настасся Іванаўна, Калінкавіцкі раён. Мая дачка днямі атрымлівае кватэру. Калі, у які дзень ёй лепш туды пераходзіць?

— Самымі лепшымі днямі для гэтага лічацца чацвер і нядзеля. А яшчэ паглядзіце на Месяц, каб не трапіць на збыта. Пераходзіць у новую хату лепш за ўсё на растучым Месяцы, а яшчэ лепш — пад поўню.

☎— Ірына, Столінскі раён. Мая пляменніца сабралася замуж. Але справа ў тым, што яна ўжо была замужам, яе цяперашні выбраннік — таксама. Дзяцей ні ў яе, ні ў яго няма. І яны настойваюць на традыцыйным вяселлі — з белай сукенкай, вянчаннем, дзяльбой пірага... Ці можна гэтак рабіць?

— Ну, і няхай усё будзе так, як яны хочуць. За некаторымі выключэннямі: каравай усё ж дзяліць нельга, ён выпякаецца і дзеліцца толькі адзін раз, пры першым шлюбе, і вянок з белым вэлюмам — таксама атрыбут цнатлівай дзяўчыны, якая ідзе замуж.

— А што скажаце наконт белай сукенкі?

— Няхай маладая абавязкова павяжа пад сукенку чырвоны паясок — у якасці абярэга.

— А вянчацца можна?

— Калі ў першым шлюбе не было вянчання, то можна.

☎— Іна, Жодзіна. Маю дачку завуць Ганна—Дамініка, яна каталічка. Падчас яе хрышчэння і хаджэння вакол алтара ў хроснага бацькі патухла свечка. Акрамя гэтага, яе хросная маці на той момант аказалася цяжарнай. І калі пазней яна нарадзіла дачку, дык назвала яе таксама Ганнай. Ці ёсць у гэтым які-небудзь негатыў?

— У народзе лічылі, што калі падчас вянчання або шлюбавін тухне свечка, гэта прадказвала адсутнасць дзяцей або больш кароткі жыццёвы шлях таго з маладых, чыя свечка перастала гарэць. Калі ж тухла свечка падчас хрышчэння, то гэта прадказвала хваравітасць чалавека ў сталым узросце.

Адносна цяжарнасці хроснай: тут народная традыцыя прытрымліваецца даволі строгага правіла — яна забараняе цяжарнай хрысціць дзіця, каб не нашкодзіць свайму будучаму дзіцяці. Тут даволі складаная сітуацыя, якая вымагае падрыхтоўкі асобнага артыкула, таму што цесна звязана з негатыўнай сімволікай. Пазней, у асобным артыкуле, мы гэта патлумачым больш падрабязна.

☎— Марыя Іванаўна, Дзяржынскі раён. Калі мая мама была яшчэ жывая, да яе аднойчы зайшла мая хрэсніца і папрасіла падарыць ёй ікону. Іконе той было каля ста гадоў, але мама, нядоўга думаючы, яе аддала. І ў хуткім часе пасля гэтага яна захварэла і памерла... Я ведаю, што ікону неабходна вярнуць на ранейшае месца. Але як гэта зрабіць? Усё ж няёмка...

— Набярыцеся маральных сіл, акуратна сфармулюйце для сябе асноўны тэзіс размовы. А потым ідзіце да сваёй хрэсніцы і забірайце ікону назад. У беларускім фальклоры існуе вялікая колькасць паданняў, якія перагукваюцца з хрысціянізаванымі легендамі пра тое, як каменны крыж, перавезены на іншае месца, праз нейкі час невядома як аказаўся на ранейшым месцы. У Жыровіцкім храме манахі расказваюць незвычайныя «гісторыі» пра яўленую ікону Жыровіцкай Маці Боскай: яе некалькі разоў спрабавалі схаваць у куфэрку, а яна зноў і зноў вярталася на грушу на беразе рэчкі. Пазней менавіта там і пабудавалі царкву. Намоленая ікона — як і намолены храм. Гэта духоўны цэнтр прыходу, які можна перанесці ў іншае месца, але не трэба. Калі ў нейкім месцы з'явілася крынічка, то ці можна па нашым жаданні перанесці яе сабе на двор або на вясковую вуліцу — маўляў, каб зручней было ваду браць? Ніхто да гэтага не дадумаецца! Намоленую хатнюю ікону нельга нікому аддаваць. Нам неаднаразова расказвалі, што людзі, якія пакідалі родныя сядзібы пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС, забіралі з сабой розныя рэчы, але абавязкова пакідалі ў хаце абраз, а на стале — гладыш малака або вядро вады і непачаты бохан хлеба.

— А чаму маці ўвесь час мне сніцца?

— Схадзіце ў царкву, пастаўце свечку за памяць матулі. Папрасіце даравання, шчыра, ад усяго сэрца, і дайце нешта накшталт зароку, што абавязкова вернеце ікону назад. Паверце: як толькі вы прынесяце яе ў хату, усё стане на свае месцы.

— І яшчэ адно пытанне. 10-га жніўня ў мяне нарадзіўся ўнук. Гэта падзея адбылася ў сераду, на маладзіку. Калі яго лепш пахрысціць? Хочацца зрабіць усё так, як належыць.

— Вельмі важна ведаць дакладна, ці быў у час нараджэння вашага ўнука маладзік ужо бачны на небе... Таму на ўсялякі выпадак вам неабходна вельмі акуратна «працаваць» з датай хрышчэння вашага хлопчыка...У нашых традыцыйных календарах ёсць самы спрыяльны час для гэтага: «вялікія дні» пасля дня веснавога раўнадзенства, пасля Вялікадня і да Купалля. Пройдзе Радаўніца, а потым можна адразу выбіраць для хрышчэння дзень на маладзіку. Але не на самым яго пачатку, а дзесьці праз тыдзень, калі маладзік будзе ўжо добра бачны... Як, дарэчы, назвалі ўнука?

— Ягоркам.

— Цудоўна. Тады нават можна знайсці храм, які носіць адпаведнае імя — хоць бы Георгія (або Юрыя). 6-га мая — Юр'еў дзень — дзень ушанавання святога Георгія Пераможца. Калі пахрысціце ўнука дзесьці ў гэты перыяд, атрымаеце моцную падтрымку і дапамогу... Але тут, паўтаруся, патрэбна, так бы мовіць, матэматычная дакладнасць, каб усё гэта [illegible]. Думаю, вы гэта зробіце.

— Дзякуй! Я і мае родныя пастаянна чытаем вашы парады. Гэта вельмі важна сёння — ведаць, памятаць свае традыцыі, аднаўляць іх... [illegible] былі пазбаўлены такіх ведаў і таму нарабілі шмат памылак... І я кніжку вашу — «Залатыя правілы народнай культуры» — купіла. Не толькі сабе, а і дачцы, і калегам па працы.

— Дзякуй за добрыя словы, за тое, што падтрымліваеце беларускія народныя традыцыі...

— А як вы ставіцеся да таго, што дзяцей хрысцяць у суботу?

— Вы ж і самі цудоўна ведаеце адказ. Субота — памінальны дзень, і гэтым усё сказана. Кожнаму сваё: Богу — Богава, кесару — кесарава. Субота — дзень для ушанавання памерлых, нядзеля — святы дзень для здзяйснення святых спраў жывымі. Бывайце здаровыя, дзякуй за званок.

☎— Анастас Лявончык, Мінскі раён. У суботу будзе год з дня смерці маёй сястры. Што нам трэба браць з сабой на могілкі, якія знаходзяцца ў Слуцкім раёне?

— У хаце здарылася бяда, але жыццё працягваецца. А сімвалам жыцця здаўна было збожжа. Таму абавязкова вазьміце з сабой місачку збожжа, а ў гэта збожжа пакладзіце пасярэдзіне свежае курынае яйка — таксама сімвал жыцця, нараджэння. Яйка потым можна будзе скарыстаць. А вясной, пасля Радаўніцы, у якім-небудзь месцы пасыпаць гэта збожжа, каб яно прарасло, не чапаць. І трэцяя «складовая» — бохан хлеба. Пра яго таксама не забудзьцеся.

— А акрамя гэтага, што яшчэ браць?

— Тут ужо трэба арыентавацца на традыцыі мясцовасці, дзе пахавана ваша сястра. У некаторых месцах бяруць з сабой куццю, у іншых — чарачку, кавалак пірага... Што ні вёсачка — то свае звычаі, свае элементы адрознення. Таму вам лепш спытаць пра гэта ў мясцовых жыхароў.

— А як наконт жывых кветак? Іх неабходна везці з сабой?

— Не. Вы ж едзеце не на вяселле! З жывымі кветкамі можна ехаць да нябожчыка, які толькі-толькі памёр — на першы ці на другі дзень. Але на гадавіну — не трэба. Ведаеце, жывыя кветкі на пахаванні, як нам здаецца, гарадская традыцыя. Хто нёс кветкі да нябожчыка ў вёсцы? Ніхто. Вам пра гэта раскажа любая вясковая жанчына ці бабуля. А зараз ужо і вёска робіць «як у горадзе».

☎— Таццяна, Маладзечна. Маёй першай хросніцай была дзяўчынка. Цяпер ёй 18 гадоў, яна прыгожая і здаровая. А вось з маёй 6-гадовай дачушкай здарылася бяда — яна не можа хадзіць. Чаму такое здарылася?

— Сітуацыя, безумоўна, складаная... Справа ў тым, што ў свой час вы парушылі «залатое правіла»: першым хросніцам у жанчыны павінен быць хлопчык, а ў мужчыны — дзяўчынка, інакш хросныя «долю сваю аддадуць». Вось ваша доля (а гэта здароўе, шчасце, дабрабыт — у вас і ў вашых блізкіх) ад вас і пайшла...

☎— Тамара, Лагойскі раён. Парайце, калі ласка, як пазбавіцца ад перадсмяротнага матчынага праклёну? Перад смерцю маці мне сказала: «Каб ты хварэла гэтак жа, як я!» і вось цяпер я моцна хварэю.

— Можна параіць толькі адно: хадзіць у памінальныя дні ў царкву, ставіць свечку [illegible] калені і прасіць у маці даравання... Гэтым вы хоць крыху палегчыце, змякчыце сітуацыю. Але цалкам выправіць, зняць матчын праклён немагчыма! Чаму мы і паўтараем увесь час: абдумвайце свае словы, не жадайце нікому дрэннага, не дасылайце ніякіх праклёнаў — нават несур'ёзных!

Прасіце ў сваёй маці даравання. І не толькі ў царкве. Рабіце гэта дзе заўгодна — дома, на могілках. І ў любы час — [illegible].

☎— Ніна Юльянаўна, Браслаўскі раён. Скажыце, да якога часу ўвесну нельга араць зямлю? І ў якія дні сёлета нельга ставіць агароджу?

— Ніякую агароджу катэгарычна нельга ставіць да Радаўніцы. Ну а наконт таго, калі можна араць зямлю, то тут строгіх забарон няма, вясковы клопат залежыць ад многіх акалічнасцяў: ад надвор'я, ад тэхнікі, якую павінен даць калгас.... Але [illegible]: перш чым пачынаць наводзіць парадак на сваім прысядзібным участку, схадзіце і навядзіце парадак на магілах сваіх продкаў. А пасля гэтага, калі ласка, можаце араць зямлю хоць у красавіку, хоць у маі.

☎— Галіна Пятроўна, Валожынскі раён. Некалькі гадоў таму муж атрымаў дом, які стаіць на скрыжаванні дзвюх дарог. Спачатку ў нас усё было нармальна, але апошнім часам пачалі адбывацца дзіўныя рэчы: усё ў хаце б'ецца, падае, шкло вылятае з вокнаў і г.д. Ці звязана гэта з месцазнаходжаннем дома? Парайце, што рабіць?

— Народныя традыцыі маюць цэлую [illegible] сістэму забарон, і [illegible] будаваць новую хату. Адно з такіх месцаў — скрыжаванне дарог. [illegible]

☎— Аксана, Дзяржынскі раён. Пасля смерці мамы мой бацька [illegible] ходзіць на могілкі штомесяц, а то і па два разы на месяц — наводзіць там парадак.

— Калі ласка, калі яму так хочацца.

— Але ён ходзіць і ў аўторак, і ў чацвер, і ў іншыя дні тыдня.

— Папрасіце яго змяніць свой «расклад». Хадзіць на могілкі вельмі пажадана толькі па суботах і ў прызначаныя дзеля гэтага памінальныя дні — такія, як Радаўніца, 9-ы, 40-ы дзень пасля смерці, угодкі, дзень нараджэння або дзень смерці чалавека і інш. У такія дні вы атрымліваеце энергетычнае падсілкоўванне ад «сустрэчы» з памерлымі. А прыходзячы на могілкі ў іншыя дні, вы будзеце турбаваць свет продкаў, а таму, наадварот, страчваць сваю жыццядайную энергію, шкодзіць сабе. Патлумачце гэта, калі ласка, свайму бацьку.

— А час наведвання мае значэнне — да абеду ці пасля?

— Наведваць могілкі дазвалялася ў светлавую частку сутак, з умовай, што да заходу сонца вы апынецеся каля роднага парога. Арыентуйцеся на гэтыя «межы».

Святлана БАРЫСЕНКА,
Наталля КАРПЕНКА.
(Працяг будзе.)

НА КОНКУРС АПАВЯДАННЯЎ

ЦІКАВАЕ наша жыццё. І пры сацыялізме было цікавае. І пры капіталізме такім застаецца. Страх быў і не адбегся ад чалавека. І гэта вялікае шчасце, што мы яшчэ можам пасмяяцца з нашых бедаў, як гэта робіць Валянцін Крыжэвіч, што сведчыць: трывушчыя мы і жывучыя. Былі, ёсць і будзем такімі ў сённяшнім сваім існаванні.
Віктар КАЗЬКО.

Валянцін КРЫЖЭВІЧ

У ГАЛЁШЫ, альбо РАШЭН ТЭРОР

Аркадзь Багданаў з сям'ёй, як пераехаў з Беларусі, з радыеактыўна забруджанага раёна, у Калінінградскую вобласць Расіі яшчэ ў часы існавання Савецкага Саюза, так і застаўся там. Там і два сыны яго выраслі, ажаніліся, у аднаго ўнук нарадзіўся. Словам, карэнні пусціла сям'я на даўняй тэрыторыі прусакоў.

Аркадзь доўгі час працаваў у тамашнім райцэнтры на масларобчым заводзе шафёрам малакавоза. Нішто сабе работа, пакуль крызіс не грымнуў. Ударыў ён і па фермерах, і па сялянскіх падворках, і па калектыўных гаспадарках, якія яшчэ не ўсе распаліся ў вобласці. Дорага стала каровак карміць, лячыць, даглядаць, ды і моладзь не надта рвецца на фермы. Словам, менш стала малака паступаць на завод, упалі і заробкі. Дырэктар пачаў за кожны кіламетр прабегу аўтамабіля прыдзірацца, жорсткія маршруты для малакавозаў устанавіў. Тады і перайшоў Аркадзь на торфапрадпрыемства.

Прадпрыемства прыватнае. Гаспадар, як гэта звычайна ў Расіі, знаходзіўся ў Маскве, а на месцы кіраваў араб Саід. Ён вучыўся колькі часу ў Маскве, але на сваю бедную радзіму не вярнуўся, палічыў за лепшае застацца ў Расіі. На прадпрыемстве ў сезон выраблялі тарфяныя брыкеты ў выглядзе круглых дзесяцікілаграмовых «таблетак», якія ў фурах адпраўлялі ў Галандыю. Там з брыкетаў рабілі глебу для вырошчвання кветак: і для сябе, і на экспарт у Расію па шалёнай цане.

Работа на торфе брудная, таму народ тут падбіраўся яшчэ той: аматары прагуляць, выпіць, звольненыя з іншых прадпрыемстваў. Але дзе лепшых на брудную работу знойдзеш? Таму Саід нават быў рады, што ў асобе Аркадзя знайшоўся чалавек, які ведае спецыфіку кантынгенту і можа з ім справіцца на пасадзе майстра.

Яно так і атрымалася: дзе абяцаннямі адгулаў, калі сам станавіўся на пагрузку, дзе добрым словам, дзе мацюгамі, а дзе і кухталём Аркадзь неяк трымаў у лейцах тарфяную хеўру. Да таго ж мог і за шафёра адрабіць дзень-другі, і за трактарыста на паўразваленым ДТ-54, і рамонтам абсталявання не пагрэбаваць. Па мерках заходняй эканомікі — нечуваная ўніверсальнасць, ды і яшчэ за якіясьці 10 тысяч расійскіх рублёў.

Усё ішло быццам бы добра, але тут здарылася такое... Як вядома, страх перад тэрарызмам апанаваў увесь свет, усюды ахова, пропускі, праверкі, у аэрапортах нават дагала могуць распрануць. Абутак правяраюць, каб замест падэшваў узрыўчатку не прымацавалі. На вадкасці абмежаванне ўвялі — у самалёт можна пранесці толькі грамаў дзвесце звычайнай вады ў асобнай пасудзіне, і тое пасля кантролю. Кажуць, што тэрарысты прыдумалі вадкую ўзрыўчатку: паасобку быццам бы бясшкодныя сродкі для кухні, а змяшаеш — і самалёт разам з пасажырамі на той свет...

Аднойчы тарфяная брацыя пры пагрузцы забылася ў фуры паўбутэлькі самагонкі. Прыехала фура ў Галандыю, сталі разгружаць яе тамашнія рабацягі — а тут бутэлька з невядомай вадкасцю. Вэрхал узнялі: «Рашэн тэрор! Рашэн тэрор!» Фуру на пустэчу калінінградскі вадзіцель адагнаў, паліцыі панаехала, сапёр у брані. Ваколіцы ачапілі, ледзьве да адсялення не дайшло. Вадзіцель спрабаваў растлумачыць, што гэта звычайная самагонка, але дзе там... Яго амаль за саўдзельніка тэрарыстаў палічылі.

Сапёр бутэльку асцярожненька метраў на сто аднёс, не ведае, што з ёй далей рабіць: ці то адкаркаваць, ці то шарахнуць кантрольным зарадам? Вадзіцель з акружэння паліцыянтаў вырваўся — і да бутэлькі. Паліцыянты за ім пабаяліся бегчы, а сапёр як ад чумнага адскочыў. Вадзіцель бутэльку схапіў, корак адкруціў і высмактаў адным махам змесціва. Нейкая чуллівая паненка з паліцыянтаў аж прытомнасць страціла, убачыўшы такое. Вадзіцель потым казаў, што вартая самагонка была, у галаву адразу ўдарыла. Давялося фуру на разгрузку вяртаць самім галандцам.

Але ж і гэта не ўсё — выставілі галандцы рахунак торфапрадпрыемству за выклік паліцыі і сапёра. Саід быў злы, як чорт. Аркадзю — прэтэнзіі, маўляў, гэта ты незаўважыў бутэлькі на пагрузцы, я ж галандскі штраф з твайго заробку вылічу. А той яму ў адказ: «Хоць ты і араб, а я табе не раб! Дзе ты яшчэ такога дурня знойдзеш, які б працаваў за траіх, а зарплату атрымліваў за аднаго?!». Аргумент праняў Саіда, бо і сапраўды знайсці такога чалавека, які быў бы і за майстра, і за шафёра, і за механіка, і за грузчыка, ва ўсёй Калінінградскай вобласці немагчыма. На такое здольны хіба толькі беларус старой савецкай загартоўкі, якім і з'яўляўся Аркадзь.

Але нездарма кажуць, што бяда адна не ходзіць, разам з сабой другую водзіць. Саід, перапалоханы канфліктам з галандскай фірмай, наняў міліцыянераў кантраляваць пагрузку. А тым што — гэта ж не за бандзюкамі бегаць! Стой і глядзі, каб бутэльку ў фуру не пранеслі. Ну, стаялі і глядзелі, бутэлькі ніхто не пранёс. Толькі ж адзін ёлупень згубіў пры пагрузцы ў фуры галёш (на разбітыя боты іх нацягваў — гэта ж танней, чым купляць новы абутак). Міліцыянерам жа нябачна — з галёшам грузчык ці не, бо ўсе ногі ў яго ў тарфяным пыле. Ды служывыя ўвогуле на абутак асаблівай увагі не звярталі — ім абы бутэлькі не прапусціць. Вось і паехаў галёш у Галандыю.

А там пры разгрузцы яго і заўважылі: што за прадмет нечуваны ў іх фуры? І ўнутры чырвоны, бо галёш байкай такога колеру падклееныя. Зноў вэрхал: «Рашэн тэрор! Рашэн тэрор!» Зноў адагнаў калінінградскі вадзіцель фуру на пустэчу, паліцыянтаў з мігралкамі і сірэнамі наехала, сапёр у брані з'явіўся. Вадзіцель спрабаваў растлумачыць, што гэта абутак, звычайны галёш, але яго не разумелі... Ці не хацелі разумець? За выклік паліцыі і сапёра ўсё роўна ж рускія заплацяць.

Вадзіцель настаяў, каб прывезлі перакладчыка. Перакладчыкам аказаўся былы жыхар Бабруйска, які не даехаў да Ізраіля і асталяваўся ў Галандыі. Ён доўга тлумачыў галандцам, што такое галёш, а тыя ніяк не маглі ўцяміць, чаму ён унутры чырвоны. Можа, камуністычная прапаганда? А можа, гэта новая ўзрыўчатка, якую прыдумалі рашэн тэрарысты? Перакладчык, пазіраючы на калінінградскага вадзіцеля, неўпрыкмет для галандцаў пакруціў пальцам каля скроні, але працягваў даказваць сваё. Урэшце галандцы паверылі, аднак толькі тады, калі вадзіцель напяў галёш на свой чаравік і прайшоўся перад сапёрам туды-сюды.

Паўторнае здарэнне выклікала ледзьве не міжнародны скандал. На торфапрадпрыемства прыязджаў нават прадстаўнік ФСБ з Калінінграда, бо нехта з высокага начальства палічыў, што бутэльку з самагонкай і галёш падкінулі ў фуру знарок, каб скампраметаваць эканамічныя сувязі Расіі з Галандыяй, спыніць прыток замежных інвестыцый.

У рэшце рэшт, як заўсёды гэта было, крайнім аказаўся «вінцік» Аркадзь, якога Саід усё-такі звольніў з прадпрыемства. Праўда, намякнуў пры гэтым, што гатовы прыняць яго зноў, як толькі сціхне вэрхал з-за бутэлькі самагонкі і галёша.

У свеце

Да кітайцаў у Новы год Дзед Мароз не прыходзіць,

а яны жадаюць усім вельмі шмат грошай

Уноч з другога на трэцяе лютага кожны пяты жыхар зямлі будзе святкаваць Новы год. Адзначаць яго жыхары Паднябеснай і ў Беларусі.
Якія стравы будуць на стале ў кітайцаў, што патрэбна абавязкова зрабіць у Новы год і як яго правесці расказаў аспірант факультэта радыёфізікі і электронікі БДУ Цзыньбао Се.

Спадар Цзыньбао нарадзіўся на поўначы Кітая ў горадзе Харбін. І тры гады таму ён прыехаў на навучанне з Харбінскага тэхналагічнага ўніверсітэта ў БДУ. Цзыньбао нядрэнна размаўляе па-руску і заўжды ўсміхаецца, калі да яго прыходзяць госці.

— У нас падобнае надвор'е да Беларусі, — кажа спадар Се. — Толькі снегу не так шмат. Таму Новы год па надвор'і не вельмі адрозніваецца ад вашага.

— Ці ставіце вы ёлку на Новы год?

— О-о-о... Ёлку... Не, — усміхаецца Цзыньбао. — Мне вельмі спадабаліся вашы беларускія ёлкі. У нас такога няма. На свой нацыянальны Новы год мы звычайна вешаем на вуліцы чырвоныя ліхтарыкі. Важна таксама ўпрыгожыць дзверы злева і справа, а таксама зверху чырвонымі доўгімі кавалкамі матэрыі з пажаданнямі дабра, здароўя і багацця. А яшчэ ў 00.00 мы запускаем феерверкі і чырвоныя ліхтарыкі. Гэта проста абавязкова. І не толькі ноччу, а яшчэ і перад сняданкам, абедам і вячэрай на наступны дзень.

— Чаму?

— У нас ёсць вельмі старая легенда, што побач з чалавекам жыве злы дух Нэн. Ён хоча з'есці чалавека. Але Нэн баіцца чырвонага святла і шуму, таму пакідае чалавека да наступнага года. Раней феерверкаў не было, а існавалі спецыяльныя прыстасаванні «джуца», якія проста ставілі на агонь і яны з шумам узрываліся. Гэта таксама адпужвала Нэн.

— Будзеце запускаць феерверкі ў Беларусі?

— Не. Гэта вельмі дорага, — хітае галавой Цзыньбао.

— Ёсць нейкая абавязковая страва на навагоднім стале?

— На Новы год абавязкова есці рыбу. Таму што іерогліф са значэннем «рыба» вельмі падобны да іерогліфа са значэннем «усяго і многа». І калі ты ў Новы год з'ясі рыбу, то ў цябе будзе шмат усяго ў наступным годзе.

— А шампанскае п'яце?

— У нас больш віно ды піва.

— У Беларусі Новы год вельмі чакаюць дзеці, таму што да іх прыходзіць Дзядуля Мароз. А хтосьці падобны ёсць у Кітаі?

— Няма, — пасля доўгіх маіх тлумачэнняў адказвае Цзіньбао. — Звычайна мы дорым адно аднаму падарункі. Часцей за ўсё грошы.

— Ці ёсць у вас прыкмета «Як новы год сустрэнеш, так яго і правядзеш»?

— Не. Такога няма, — кажа Цзіньбао. — У нас ёсць іншыя. Напрыклад, дрэнная прыкмета — сварыцца на Новы год. А яшчэ важна ўшанаваць старэйшых. Мы звычайна збіраемся ўсёй сям'ёй. І па звычаі, у навагоднюю ноч сын кланяецца тату, а тата кланяецца свайму тату. У знак павагі і пашаны да ўзросту.

— Колькі ж дзён у вас ідзе святкаванне?

— Афіцыйна святкаванне ідзе тры дні, а вось традыцыйна святкуюць пяць дзён. Першыя два дні па традыцыі патрэбна правесці з сям'ёй, а ў наступныя дні можна наведаць сяброў і блізкіх. І ўсе звычайна вельмі чакаюць Новага года, таму што гэта выхадныя і не патрэбна працаваць. Мы таксама адзначаем Новы год і ў ноч з 31-га снежня на 1-е студзеня, як і ўвесь свет. Дарэчы, шэсце з драконамі, з якімі так часта асацыююць кітайскія святы, праходзіць менавіта на Новы год з 31-га на 1-е.

— Як будзеце адзначаць у Беларусі?

— Мы збяромся разам з сябрамі ў інтэрнаце. Зварым рыбу, пажадана карпа. І разам сустрэнем. Пасля буду тэлефанаваць сваім родным у Кітай... Крыху сумна. Бо калі заходзіш на кітайскія сайты, там усё ўпрыгожана, там адчуваецца свята. А ў Беларусі такога няма...

Хацелася б, вядома, паехаць дадому. У мяне ў Харбіне жывуць бацькі, дзве старэйшыя сястры з пляменніцамі, а таксама мяне чакае ў Кітаі мая жонка. Я па іх вельмі сумую, спадзяюся, яны па мне таксама.

— Што б ты пажадаў усім у надыходзячым Новым годзе?

— У нас традыцыйна жадаюць усім вельмі шмат грошай. Бо грошы — гэта важна ў жыцці чалавека. Таму і ўсім я зычу гэтага.

Настасся ЗАНЬКО.

«Белтэлекам» прапануе вяскоўцам звыш 30 тэлеканалаў

Кампанія замахнулася на сваё эфірнае вяшчанне і тэлебачанне 3D

«Стратэгія развіцця кампаніі «Белтэлекам» на бліжэйшую пяцігодку мае на мэце фарміраванне сучаснай тэлекамунікацыйнай інфраструктуры з адзінай тэхнічнай і арганізацыйнай ідэалогіяй, — аб гэтым паведаміў на сустрэчы з журналістамі генеральны дырэктар РУП «Белтэлекам» Канстанцін ЦІКАР. — Інфраструктура, якая дзейнічае па адзіных прынцыпах, стане падмуркам для прадастаўлення тэлекамунікацыйных паслуг усім катэгорыям карыстальнікаў, незалежна ад іх месцазнаходжання, прычым па даступных цэнах».

На сённяшні дзень «Белтэлекам», як мультысэрвісны аператар, канкуруе адразу на некалькіх рынках.

— Калі б мы «замкнуліся» толькі на стацыянарнай тэлефоннай сувязі, то нас адназначна чакаў бы фінансавы крах, — падкрэсліў Канстанцін Цікар. — Зараз мы фактычна ліквідавалі ў краіне чаргу на ўстаноўку стацыянарных тэлефонаў. Гэта пытанне застаецца актуальным хіба што толькі для мікрараёнаў новабудоўлі, але і новабудоўлі актыўна тэлефанізуюцца. Паслугі таксафонаў таксама нельга аднесці да прыбытковых. У нас ёсць сістэма кіравання таксафонамі, таму мы маем магчымасць адсочваць трафік літаральна з кожнага апарата. Мушу канстатаваць, што бурнае развіццё сотавай сувязі магло б адправіць усе гарадскія таксафоны ў музеі сувязі (пра гэта сведчыць і рэзкае зніжэнне продажу картак для таксафонаў), аднак мы не дазволілі гэта зрабіць. Вышэй сотавае ўкараненне паслуг «Зручны званок з таксафона» і «Уваходная сувязь на таксафон». У першым выпадку званок размовы ажыццяўляецца праз аператара «Белтэлекам» па кодзе «8—11». Той папярэджвае абанента, што яму паступіў званок. І калі абанент дае згоду на аплату гэтага званка, то ажыццяўляецца спалучэнне. Гэтая паслуга выгадна абаненту пры адсутнасці ў яго стацыянарнай тэлефоннай карты, сэрвіснай тэлефоннай карты, мабільнага тэлефона і іншых сродкаў сувязі. Як мы пераканаліся, часцей за ўсё такая паслуга запатрабавана сярод пацыентаў бальнічных устаноў. Хачу таксама дадаць, што апошнія два гады мы ўвогуле не набывалі для краіны новых таксафонаў. А тыя, што ёсць, пастаянна пераразмяркоўваем — адпраўляем у тыя месцы, дзе ёсць у іх патрэба, напрыклад, у раёны новабудоўлі. Як мы бачым, там яны пакуль могуць канкураваць з сотавай сувяззю. Стаўка ў бліжэйшыя гады будзе зроблена кампаніяй «Белтэлекам» на нарошчванне абаненцкай базы карыстальнікаў высакахуткаснага доступу ў інтэрнэт — да 2015 года плануецца пашырыць яе да 2,2 мільёна абанентаў. Прычым для такога смелага прагнозу маюцца ўсе падставы: калі на пачатак 2006 года колькасць абанентаў шырокапалоснага доступу ў інтэрнэт складала ўсяго 1,5 тысячы, то на канец 2010 года кампанія мела ўжо 750 тысяч абанентаў **by fly**. Толькі за мінулы год было падключана 350 тысяч новых абанентаў — столькі, колькі за чатыры папярэднія гады. Літаральна днямі прафесійнае журы конкурсу «Брэнд года—2010» аб'явіла брэнд **by fly** пераможцам у намінацыі «Інтэрнэт-правайдар». Між іншым, у 2009 годзе **by fly** таксама прызнаваўся па выніках галасавання спажыўцоў лідарам сярод інтэрнэт-брэндаў.

Таксама на працягу пяці бліжэйшых гадоў «Белтэлекам» разлічвае падключыць яшчэ і 850 тысяч абанентаў лічбавага інтэрактыўнага тэлебачання ZALA, давёўшы агульную абаненцкую базу да 1 мільёна карыстальнікаў. Цяпер найбольшае распаўсюджванне тэлебачанне ZALA атрымала ў сельскай мясцовасці і ў раёнах малапавярховай забудовы, якія мала цікавяць аператараў кабельнага тэлебачання.

— Пашырэнне пакрыцця тэлебачаннем ZALA «Белтэлекам» плануе праводзіць у тым ліку і з дапамогай эфірнага вяшчання. Для ажыццяўлення праекта на камерцыйным эфірным тэлебачанні ў нас ёсць і свой кантэнт, і сетка дастаўкі, і сетка продажу, — патлумачыў Канстанцін Цікар. — Нават нягледзячы на тое, што эфірнае вяшчанне не прадугледжвае інтэрактыўных функцый, гэта ўсё роўна найлепшы спосаб задаволіць патрэбы сельскіх жыхароў у пашыранай колькасці тэлевізійных каналаў. Тэхналогія эфірнага вяшчання дазваляе праводаць па 24 камерцыйных і 8 сацыяльных каналаў. Наш прыход у сельскую мясцовасць з паслугай інтэрактыўнага тэлебачання, нарэшце, зрушыў з мёртвай кропкі пытанні доступу сельскіх жыхароў да сучасных інфармацыйных тэхналогій. Вясковая чарга на падключэнне да тэлебачання ZALA складае 38—40 тысяч абанентаў. Увогуле тэлевізар становіцца інтэрактыўным устройствам, якое мы плануем выкарыстоўваць для прадастаўлення новых, магчыма, пакуль нязвыклых, для нашых кліентаў паслуг. Напрыклад, седзячы дома на канапе, з дапамогай тэлевізійнага пульта абаненты хутка змогуць аплачваць, як мінімум, паслугі сувязі, абменьвацца інфармацыяй з рознымі службамі (па газу, электрычнасці, вадзе). Можна будзе запісацца на прыём у выканкам, скарыстацца рознымі інфармацыйнымі паслугамі (тэлефоннымі даведнікамі, картамі), зайсці ў «Электронную Беларусь», атрымаць доступ да інтэлектуальных сеткавых гульняў.

У 2010 годзе «Белтэлекам» пачаў рэалізоўваць стратэгію пакетнага прадастаўлення паслуг. Ужо сфарміраваны пакеты «Эканом» (тэлефон плюс інтэрнэт) і «Оптымум» (інтэрнэт плюс тэлебачанне). Гэта дае магчымасць кліентам, па-першае, атрымліваць паслугі ад аднаго аператара, па-другое, істотна пры гэтым эканоміць сямейныя выдаткі. У бліжэйшых планах — зрабіць лінейку пакетных прапаноў і рэалізаваць канцэпцыю Tripe Play (тры паслугі ад аднаго аператара і па адной фізічнай лініі). Натуральна, што з пераходам кампаніі на тэхналогіі xPON і рэалізацыяй магчымасцяў платформы IMS/NGN колькасць паслуг будзе і надалей пашырацца. Канстанцін Цікар упэўнены, што пераход на аптычныя сеткі дазволіць іх кліентам не толькі мець доступ у інтэрнэт на хуткасцях у дзясяткі Мбіт/с, глядзець тэлебачанне ў HD-якасці ці нават 3D, але і звесці да мінімуму абмежаванні па прадастаўленні сэрвісаў з-за характарыстык абаненцкіх ліній. Таксама ў планах кампаніі «Белтэлекам» значыцца і пашырэнне знешняга шлюзу да 200 Гбіт/с. Нагадаем, што пасля апошняга пашырэння аб'ём знешняга шлюзу складае 80 Гбіт/с. Разам з гэтым «Белтэлекам» будзе праводзіць пашырэнне магістральных сетак да 100 Гбіт/с на ўчастках Мінск — абласныя цэнтры, а таксама да 10 Гбіт/с — на ўнутрызанальных сетках.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Надзённае

ВАЗЬМІЦЕ Ў САЮЗНІКІ... БАНК

Без павышэння сваёй фінансавай граматнасці нашаму адукаванаму насельніцтву далей проста нельга

У апошнія дзесяцігоддзі банкаўская сістэма Рэспублікі Беларусь пачала актыўна прапаноўваць усё новыя і новыя паслугі. Найбольш бурна сёння развіваецца рынак рознічных банкаўскіх паслуг, г. зн. усяго таго, што мае дачыненне да абслугоўвання фізічных асоб (асобных грамадзян). Гэты артыкул закліканы дапамагчы чытачам разабрацца ў стракатай мазаіцы прапаноў і магчымасцяў гэтага сегмента рынку.

Такім чынам, што прапаноўвае звычайнаму жыхару нашай краіны рынак банкаўскіх паслуг? Стоп! Злавіў сябе на думцы: а для чаго мне патрэбны банк? Па-першае, каб атрымаць свае зробленыя грошы. Па-другое, каб граматна іх патраціць. Калі ж не ўсё патраціў, то куды падзець лішкі? А калі не хапіла, то дзе пазычыць? Вось, бадай, па-буйному, і ўсё. А зараз давайце разбірацца.

ПЕРШАЕ: як атрымаць наяўныя грошы?

Большасць прадпрыемстваў рэспублікі выплачвае заработную плату праз банкі. Гэта выгадна прадпрыемствам: не трэба ўтрымліваць касу, касіра, ахову, перавозіць грошы, асабліва калі шмат філіялаў па ўсёй рэспубліцы. Гэта выгадна і банкам, бо прадпрыемствы плацяць ім пэўны працэнт ад выдадзеных сум за разлікова-касавае абслугоўванне.

Якія ж крытэрыі найбольш актуальныя пры выбары банка? Галоўнае — дзе і як я змагу атрымаць свае грошы? Ці спатрэбяцца дадатковыя выдаткі, калі я буду атрымліваць грошы менавіта там, дзе мне зручна? Наколькі шырокі пералік дадатковых паслуг?

Варыянты атрымання наяўных грошай наступныя: у разлікова-касавых цэнтрах і ў банкаматах свайго банка, а таксама ў разлікова-касавых цэнтрах і банкаматах іншых банкаў. У сетцы свайго банка камісія за выдачу наяўных грошай з трымальнікаў картак не спаганяецца. Што зразумела, бо прадпрыемства за гэта ўжо заплаціла. У іншых банках, за рэдкім выключэннем, камісія спаганяецца, што звязана з дадатковымі расходамі банка за міжбанкаўскія разлікі. Таму асноўным крытэрыем можна лічыць развітасць інфраструктуры банка, дзе безумоўным лідарам з'яўляецца ААТ «ААБ «Беларусбанк». Някепскую канкурэнцыю ў прамысловых цэнтрах яму стварае ААТ «БПБ-Банк», а на вёсцы — ААТ «Белаграпрамбанк». Цікавыя варыянты прапаноўваюць і іншыя банкі. Адміністрацыі прадпрыемства, якая толькі плануе пераход на выплату заработнай платы праз банк, можна параіць аб'явіць конкурс сярод банкаў. Паверце, дзвюх аднолькавых прапаноў не будзе. Прадпрыемства мае права трымаць разліковы рахунак і абслугоўвацца ў розных банках.

Банкі прапаноўваюць некалькі варыянтаў зарплатнага абслугоўвання, пры гэтым, як правіла, усе яны звязаны з выдачай работнікам банкаўскіх пластыкавых картак той ці іншай плацежнай сістэмы. Масавы пераход ад выкарыстання картак міжнародных плацежных сістэм да картак унутранай сістэмы «БелКарт», які цяпер адбываецца, выкліканы некалькімі прычынамі. Да іх ліку можна аднесці наступныя: абслугоўванне картак «БелКарт» банкам абыходзіцца танней, у рамках сістэмы «БелКарт» не патрабуецца размяшчэння страхавых дэпазітаў за мяжой, значна спрошчаны шэраг арганізацыйных і тэхнічных працэдур.

Трэба памятаць, што незалежна ад таго, лагатып якой плацежнай сістэмы адлюстраваны на Вашай картцы, правілы карыстання ёю і парадак выканання аперацый практычна не адрозніваюцца.

Калі ў Вас ёсць магчымасць выбару, то можна параіць завесці дзве карткі розных плацежных сістэм з прывязкай да аднаго карт-рахунку для выкарыстання ў розных месцах — дома і за мяжой. Гэта не толькі практычна, але і зручна: калі Вы згубілі або зламалі адну картку, то заўсёды ёсць магчымасць выкарыстаць другую, не чакаючы перавыпуску першай.

ДРУГОЕ: як можна патраціць?

Асноўная функцыя банкаўскай пластыкавай карткі — гэта забеспячэнне доступу яе трымальніку да свайго рахунку ў банку. Для некаторых з нас, хто прывык да наяўных грошай у кішэні і да «рынačных» (чытай — базарных) таварна-грашовых адносін, наяўнасць рахунку ў банку да гэтай пары не лічыцца «правілам добрага тону». І гэта цалкам можна патлумачыць дэфолтамі, дэнамінацыямі, інфляцыяй і да т.п., якія выпалі на наш не просты час.

Іншыя справы ў краінах, дзе банкі існуюць не адно стагоддзе. Там для большасці законапаслухмянага насельніцтва наяўнасць рахунку ў банку з'яўляецца звычайнай справай. Калі ў Вас няма рахунку ў банку, значыць, Вы — або эмігрант, або асацыяльны элемент, што, зрэшты, для іх амаль адно і тое ж, спраў яны з Вамі мецць не будуць. У гэтым ёсць свой сэнс.

Атрыманне з дапамогай карткі доступу да свайго рахунку ў любым месцы і ў любы час азначае, што цяпер банк адкрыты для Вас кругласутачна. Пры дапамозе пластыкавай карткі Вы можаце патраціць свае грошы, не звяртаючыся ў банк. Для гэтага не патрабуецца атрыманне наяўных грошай, аперацыі ажыццяўляюцца безнаяўным спосабам. Статыстыка сведчыць, што людзі ахвотней расстаюцца з безнаяўнымі грашыма, чым з наяўнымі — такая псіхалогія чалавека.

Сёння карткі розных плацежных сістэм прымаюцца ў аплату за розныя тавары і паслугі практычна ва ўсіх буйных арганізацыях гандлю і сэрвісу па ўсёй рэспубліцы. Вельмі зручна аплачваць з дапамогай карткі камунальныя і іншыя паслугі ва ўстройствах самаабслугоўвання банкаў і нават у інтэрнэце. Для гэтага Вам дастаткова сябе ідэнтыфікаваць і ўвесці паказанні лічыльнікаў, банк жа аўтаматычна падставіць актуальныя тарыфы або даведаецца ў пастаўшчыка паслуг пра неабходную суму. Такія сучасныя тэхналогіі адчувальна берагуць ваш час.

Пры аплаце тавараў і паслуг у сетцы арганізацый гандлю і сэрвісу з выкарыстаннем картак любой плацежнай сістэмы камісійнае ўзнагароджанне з пакупніка не спаганяецца. Як правіла, узнагароджанне не спаганяецца і пры аплаце карткай паслуг у сетцы свайго банка, аднак у іншых банках гэта правіла можа не выконвацца.

ТРЭЦЯЕ: куды падзець «лішнія» грошы?

Большасці з нас цяжка сабе гэта ўявіць, але, тым не менш, здарылася: заўтра зарплата, а на рахунку яшчэ ёсць грошы! Пры гэтым тэрміновыя пакупкі ўжо зроблены, і грошы спатрэбяцца толькі праз некалькі месяцаў — напрыклад, на водпуск.

Правільным рашэннем было б размяшчэнне «свабодных» грошай на дэпазітным рахунку ў банку. Калі ў Вас ёсць картка, то такую аперацыю таксама можна ажыццявіць без наведвання банка пры дапамозе паслугі пераводу з рахунку на рахунак, у тым ліку ў банкаматах і інфакіёсках. Аперацыя пераводу сродкаў на ўкладны рахунак нагадвае аплату паслуг, толькі ў гэтым выпадку выбіраецца не пастаўшчык паслуг, а від укладу, яго тэрмін і сума. Зразумела, за тры месяцы шмат не «набяжыць» (прыкладна 3 капейкі з рубля ўкладу), але калі палажыць на 3 гады і не здымаць працэнты, то вернуцца ўжо паўтары сумы ўкладу.

Нагадаем, што ў Рэспубліцы Беларусь у выпадку банкруцтва любога банка вяртанне ўкладаў грамадзян гарантавана ў поўным памеры, таму такая аперацыя не з'яўляецца рызыкоўнай.

ЧАЦВЁРТАЕ: а калі не хапае?

Вось гэта нам бліжэй! Жыццё ідзе, дзеці растуць, трэба пашыраць жылплошчу, а яшчэ ахвота куды-небудзь з'ездзіць у адпачынак або набыць абноўку. Быццам і сумы пад'ёмныя, але свабодных грошай пакуль няма. Добра, калі ёсць багатыя сваякі, якія Вам давяраюць. А калі з роднымі не пашанцавала? Тады выхад адзін: пазычыць грошы ў банка, а па-навуковаму — узяць крэдыт. Чаму ў банка? А банкі ж для гэтага і прыдуманыя, каб браць у адных кліентаў і даваць іншым, а на розніцы ў працэнтах зарабляць і развіваць свой бізнэс.

Вось тут у банкаў прапаноў яшчэ больш: на пабудову або рамонт жылля, на набыццё аўтамабіля, мэблі, бытавой тэхнікі, на адпачынак або лячэнне, і нават (не дай Бог!) на рытуальныя паслугі. Ёсць крэдыты з паручыцелямі, ёсць без іх, ёсць прама ў краме за паўгадзіны, толькі пакажы пашпарт. Розныя сумы, розныя тэрміны, розныя працэнты — галава ідзе кругам! Давайце разгледзім варыянты.

Калі Вам патрэбны крэдыт на пэўныя патрэбы, то мэтазгодна звярнуць увагу на мэтавыя крэдыты, таму што яны, як правіла, ільготныя. Пры афармленні такіх крэдытаў банкі патрабуюць пацвярджэнне права на атрыманне льготнага крэдыту і пэўныя гарантыі яго вяртання (даведкі аб даходах, паручыцельствы і інш.). Гэта найбольш выгадныя крэдыты, але для іх афармлення патрабуецца час і падстава. Як правіла, па такіх крэдытах банку трэба даць справаздачу.

Наступная група крэдытаў — на спажывецкія патрэбы. Рабіць справаздачу па іх не трэба, але патрабаванні да пазычальнікаў амаль такія ж, як і пры афармленні льготных крэдытаў. Некаторыя банкі не патрабуюць паручыцеляў, аднак для кампенсацыі рызыкі невяртання ўстанаўліваюць павышаныя працэнты за карыстанне такімі крэдытамі.

Нядаўна з'явіўся новы від спажывецкага крэдытавання — на набыццё тавараў беларускіх вытворцаў. Гэта вельмі цікавая прапанова пад адносна невялікі працэнт.

Шырокае распаўсюджванне атрымалі кароткатэрміновыя крэдыты — так званыя «авердрафты», якія прапаноўваюцца банкамі ў рамках зарплатнага абслугоўвання. Авердрафты даступныя, адносна танныя (калі не здымаць наяўнымі), пагашаюцца аўтаматычна без візіту ў банк, як толькі на Ваш рахунак залічваецца чарговая зарплата. Многія карыстаюцца такой зручнай магчымасцю, і хоць стаўка па такім крэдыце адносна высокая, але за тры—пяць дзён карыстання авердрафтам «да палучкі» плата за крэдыт не перавысіць паўкапейкі з рубля пазычанай сумы.

Існуе і самы проста спосаб афармлення крэдыту прама ў краме, так званае «экспрэс-крэдытаванне». Працэнты за яго не такія ўжо і вялікія, але ёсць адна асаблівасць: банк дадаткова бярэ каля 2% ад усёй сумы «за абслугоўванне крэдыту» штомесяц. На год бярэш — плюс 24 працэнты гадавых. Затое хутка, без першага ўзносу і без паручыцеляў. У гэтым выпадку можна параіць браць крэдыт на магчыма больш кароткі тэрмін і з магчымасцю датэрміновага пагашэння.

ПЯТАЕ: Вы сабраліся за мяжу...

Згодна з агульнасусветнай статыстыкай, больш за 90% сваіх заробленых грошай насельніцтва траціць па месцы жыхарства. Астатнія грошы расходуюцца па-за сваім горадам або краінай, у асноўным, на адпачынак ці забавы. Ёсць розныя варыянты адпачынку: ад пяцізорачных атэляў і «ўсё ўключана» да падарожжаў аўтастопам і адпачынку «дзікуном». У любым выпадку неабходныя грошы на розныя патрэбы, і пры гэтым у валюце краіны знаходжання. Пастараемся даць параду той катэгорыі насельніцтва, праца або адпачынак якіх праходзіць за межамі краіны.

За ежу, таксі і дробныя пакупкі за мяжой лепш разлічвацца наяўнай разменнай манетай, якой можна абзавесціся ў абменным пункце прама ў аэрапорце або на вакзале краіны знаходжання. Ажыццяўляць пакупкі ў буйных крамах зручней за ўсё з дапамогай пластыкавых картак, таму што камісія з пакупніка пры ажыццяўленні безнаяўных аперацый не спаганяецца. За гасцініцу таксама мэтазгодна плаціць карткай, гэта зручна і бяспечна — гасцініцы даражаць сваёй рэпутацыяй. У сумніўных установах краін трэцяга свету картку лепш не паказваць: магчымае махлярства. А вось здымаць наяўныя грошы ў банкаматах з дапамогай карткі не рэкамендуецца з-за адносна высокіх камісійных працэнтаў і не заўсёды выгадных курсаў канвертацыі, у офісах замежных банкаў камісія яшчэ вышэйшая.

Калі Вы збіраецеся зрабіць за мяжой буйную пакупку (напрыклад, футра або аўтамабіль), то лепш скарыстацца дарожнымі чэкамі, якія прадаюцца ў банках нашай краіны. Яны бываюць розныя. Таму ўдакладніце, якія чэкі можна будзе абмяняць на наяўныя грошы ў тым горадзе, куды Вы накіроўваецеся на шопінг. Калі Вы за час паездкі па нейкіх прычынах не выкарыстаеце дарожныя чэкі, то нічога страшнага: той банк, які Вам іх прадаў, прыме назад.

Калі коратка сфармуляваць агульнае правіла, то яно адпавядае наступнай прымаўцы: «Не трэба класці ўсе яйкі ў адзін кошык». Адпраўляючыся ў падарожжа, вазьміце колькі наяўных грошай у валюце, адну, а лепш дзве карткі розных міжнародных плацежных сістэм і некалькі дарожных чэкаў. Пакладзіце ўсё гэта ў розныя кішэні (абавязкова асобна ад дакументаў) і «не лавіце варон».

Высновы

Свет уладкаваны так, што за ўсё трэба плаціць. Банкаўскія паслугі — не выключэнне. Пастарайцеся вызначыцца ў сваіх патрэбнасцях, не забываючы іх суадносіць са сваімі магчымасцямі. Лічыце свае даходы на перспектыву, рабіце прагнозы, уважліва чытайце ўмовы дагавораў, сачыце за сваімі расходамі, цікаўцеся новымі прапановамі банкаў. Тады банкі стануць для Вас зручнымі памочнікамі ў паўсядзённым жыцці. А Вы з годнасцю зможаце сказаць: «Я — сучасны чалавек».

Аляксандр ГЛУШКОЎ,
начальнік упраўлення агульнасістэмнага развіцця ААТ «Банкаўскі працэсінгавы цэнтр».

ШАШКІ

Пад рэдакцыяй міжнароднага арбітра Мікалая ГРУШЭЎСКАГА

АЎТАРСКІЯ КОНКУРСЫ

Іх працягваюць гросмайстар СССР з Гомеля Леанід Вітошкін і міжнародны майстар з Мінска Віктар Шульга: першы — трынаццаты па ліку заданнямі 9 і 10, другі — чатырнаццаты заданнямі 3 і 4:

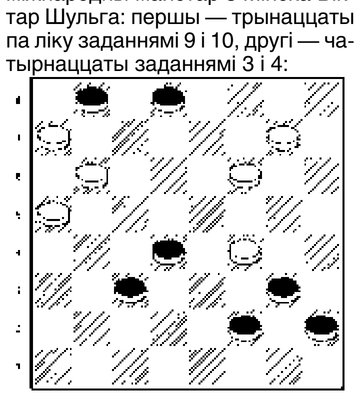

№ 13/9. **Белыя**: a5, a7, b6, f4, f6, g7 (6). **Чорныя**: b8, c3, d4, d8, f2, g3, h2 (7).

№ 13/10. **Белыя**: a1, b2, c3, c7, d2, e1, h6 (7). **Чорныя**: e3, e5, f4, f8, g3, g7 (6).

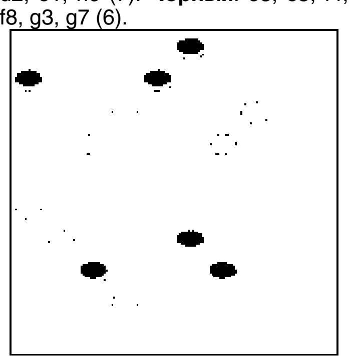

№ 14/3. **Белыя**: 12, 14, 17, 19, 26, 31, 42 (7). **Чорныя**: 3, 6, 8, 33, 37, 39 (6).

№ 14/4. **Белыя**: 6, 29, 30, 40, 44, 47, 49 (7). **Чорныя**: 25, 27, 32, 37, 38, 42, 45 (7).

Ва ўсіх іх ход і перавага на баку белых.

Пераможцы стануць першакласнымі рашальнікамі, іх чакаюць сюрпрызы ад аўтараў, а тыя, хто развяжа ўсе заданні, выканаюць альбо пацвердзяць норму другога спартыўнага разраду па шашках.

* * *

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Накіроўвайце іх на адрас: **220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда», рубрыка «Шашкі»**.

КУБКІ БЕЛАРУСІ

Іх разыгралі 20 каманд: 8 — па рускіх шашках (на першых трох дошках гулялі мужчыны, на чацвёртых — жанчыны) і 12 — па міжнародных (дзве мужчынскія дошкі і адна жаночая). Як і чакалася, Кубак па шашках-64 выйграла каманда СДЮШАР № 11 г. Мінска, па 100-клетках — РЦАПа. За школу алімпійскага рэзерву выступалі яе трэнер, заслужаны майстар спорту Рэспублікі Беларусь А. Плакхін, кандыдат у майстры Я. Ханукаеў, першаразраднікі К. Норд і Аліна Каваленка, за цэнтр алімпійскай падрыхтоўкі — міжнародны гросмайстар Ірына Пашкевіч, майстры А. Мацявін і Ніна Герасімовіч. Другое і трэцяе прызавыя месцы заваявалі: на малых дошках — шашысты з Брэсцкай вобласці і з Уздзенскага раёна, на вялікіх — прадстаўнікі РЦАПа-2 і СДЮШАР-11.

РАШЭННІ

Калі ласка, праверце свае рашэнні ранейшых заданняў.

Аўтарскі-12 (П. Шклудаў): **№ 20.** d8 (a3A) f2, c1x. A(a5) f2, c1x; **№ 21.** h6 (c1A) c7, a3x. A(e1) c7, a5x; **№ 22.** c1 (h6A) b6, f8x. A(h4) b6, d8x і **№ 23.** a3 (d8A) g3, h4x. A(f8) g3, h6x.

М. Грушэўскі: **бліц-56/6** — 31, 21, 9, 3, 13, 23, 44x, **па-за конкурсам — № 1.** 6, 7, 43, 1, 23, 21, 3, 46x і **№ 2.** 14, 2, 7, 8, 1, 21, 37, 27x.

Бліц-58/2 (С. Гладкі—В. Габрыелян): 3...ed4! 4. c:e5 cb4 5. a:c3 gf4 6. e:g5 h:b2x. Цікава, што ўся сям'я юбіляра Віталя Габрыеляна шашачная: сам — гросмайстар, чатырохразовы чэмпіён СССР, жонка і сыны — майстры спорту. Зараз жывуць яны ў Мар'інай Горцы.

НУ І КАМПАНІЯ!

У хаце жыхаркі в. Плянты (Камянецкі раён) знайшлі мёртвым мясцовага жыхара, які раней быў судзімы за забойства.

Гаспадыню і яе сужыцеля, ужо адбыўшага пакаранне за нанясенне цяжкіх цялесных пашкоджанняў, затрымалі. Ёсць падазрэнне, што ўдар нажом чалавеку, які потым загінуў, нанёс адзін з іх.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Зачапіла!

КУПІЦЕ САБЕ КАТА, СПАДАРЫ?

Увесь выхадны дзень — гожую нядзельку я быў рабом вялікага і тлумнага Ждановіцкага рынку. Злёгку церушыў снег, потым супакойваўся. Махалі сваімі мётламі дворнікі, апранутыя ў яркія камізэлькі. Дзелавіта снавалі нашы велікагрузныя жанчыны з торбамі ў руках. Жыццё віравала, а я ўсё хадзіў па радах і засяроджана шукаў тое, што мне так тэрмінова спатрэбілася.

Гандляры наперабой прапаноўвалі мараканскія мандарыны і слуцкія бэры, шарсцяныя шкарпэткі і бітыя валёнкі, вэнджаныя каўбасы і бабруйскую мэблю, нават легкавыя аўтамабілі — хто чым багаты. Я ўсім хораша дзякаваў і ішоў далей, пакуль на «Полі цудаў» — узаконенай барахолцы, без якой не абыходзіцца ніводзін горад, — мой погляд не спатыкнуўся аб звычайнага глінянага ката. Расфарбаванага, як каляднае яечка, лупатага, з шырокай прарэзінай на вусатай галаве. Я заплаціў за яго столькі, колькі сказала гаспадыня. У маршрутным таксі беражліва трымаў яго на каленях, дома паставіў на самае віднае месца і з палёгкай уздыхнуў. Ну вось, я гатовы жыць па новым Жыллёвым кодэксе, калі ён будзе прыняты заканадаўцамі.

Дакладней, яшчэ не вельмі гатовы. А калі шчыра, то не гатовы зусім. Ні маральна, ні матэрыяльна. Для таго і купіў ката, каб падрыхтавацца матэрыяльна. У дні авансаў і палучак, каб зрабіць сякі-такі «загашнік», буду кідаць у яго некалькі хрусткіх паперак. І прымушу рабіць гэта сваіх сямейнікаў. А таксама гасцей, калі ім пасля «аглаблёвай» будзе не шкада.

Для тых, хто не ведае: пасля прыняцця новага Жыллёвага кодэкса наша жыроўка «пабагацее» на яшчэ адну графу: плата за непрыватызаванае дзяржаўнае жыллё. Кашалёк адпаведна пабяднее.

А наконт маральнай гатоўнасці... Вось з гэтым больш складана. Такога навагодняга «падарунка» я не чакаў. Спачатку хацеў узрушыцца, потым сказаў сабе: механізм напаўнення бюджэту павінен працаваць бездакорна, як страўнік у слана. І каго будзе цікавіць плацежаздольнасць тых 15 працэнтаў суграмадзян, якія не змаглі ці не захацелі прыватызаваць дзяржаўнае жытло?

Я нават адчуў павагу да чыноўнікаў, што прыдумалі такую нетрадыцыйную крыніцу даходаў. Гэта, безумоўна, вельмі творчыя людзі, і яны не дарма ядуць свой хлеб з маслам. Мне захацелася дапамагчы ім. Падумалася: а чаму б, напрыклад, не браць з чалавека грошы за праезд па дзяржаўных дарогах? Нашы квіткі ў аўтобусе і трамваі — плата крыху ў гарадскую казну, крыху аўтатранспартнай гаспадарцы. Калі дадаць плату за карыстанне дарогамі, то мы падтрымаем яшчэ і дарожнікаў, і чыгуначнікаў, і тых людзей, што пракладваюць трамвайныя пуці і хто іх рамантуе. І гэта будзе зусім па-рыначнаму.

А плаціць за праход па тратуарах не жадаеце? Патрэбна гарадскому жыхару ў магазін ці аптэку — спачатку купі «прахадны білет».

Але я ўзяў сябе ў рукі і ў сваіх фантазіях вярнуўся ў рэчышча жыллёва-камунальнай тэматыкі. Каб было больш рэалістычна. І адразу выявіў некалькі, скажам так, рэзерваў. Нашы жыроўкі можа «ўпрыгожыць» графа «Плата за наведванне домакіраўніцтва». І за званок дыспетчару. Спатрэбіўся сантэхнік — калі ласка. Але потым, будзь добры, аплаці выклік.

А яшчэ давайце ўвядзем плату за права наведаць паліклініку і магазін. І за права дзяцей вучыцца ў школе. Гэта нічога, што мы будзем страчваць сацыяльныя пазіцыі адну за адной.

Цікава, ці возьмуць на сябе дэпутаты смеласць вось так паступова здаваць тыя самыя сацыяльныя заваёвы? І што тады застанецца ад аб'яўленай у краіне сацыяльнай арыентацыі?

Да слова сказаць. Спадары чыноўнікі вельмі ўдала выбралі час, каб праз СМІ аб'явіць пра маючае адбыцца падаражанне жыллёвых паслуг для асобна ўзятай, але даволі шматлікай катэгорыі грамадзян — якраз напярэдадні народнага сходу і нядаўніх выбараў. Каб электарат не расслабляўся. Рынак ёсць рынак — нічога святога.

P.S. *Асабіста я не прыватызаваў сваю трохпакаёўку карыснай плошчай у 38 квадратаў і чэкі «Жыллё» не атрымліваў. Не было часу хадзіць па кабінетах, а службу «Адно акно» тады яшчэ не стварылі. Не бачыў, шчыра кажучы, асаблівай мэтазгоднасці. Ды і сорамна неяк было «прыхватызаваць» тое, што належыць усяму народу. Не прыватызаваў, каб народны набытак не пайшоў за бясцэнак.*

Мне не хацелася рабаваць дзяржаву, хай сабе і на законнай падставе. То цяпер яна будзе мяне..?

Узімку жыроўка «з'ядае» амаль чвэрць пенсіі. Што можа быць пасля тых самых «навацый», не хочацца думаць. Няўжо ўсе спадзяванні — на ката?

Ці на дэпутатаў?

Ці не толькі на іх?

На народным сходзе гаварылі дакладна наступнае: ключавым прыярытэтам заўсёды будзе Чалавек. Гэта — дзяржаўная палітыка.

Чулі? Чалавек, а не ненаедная «жыроўка».

Уладзімір БЯРЭЗІН.

«БОЛЬШ ЗА ТОЕ, РАЗГЛЯДАЕЦЦА ПЫТАННЕ АБ ПАШЫРЭННІ ЗАЛЫ ЧАКАННЯ...»

Вяртаючыся да надрукаванага

Двойчы за апошні час — у нумарах «Звязды» ад 4 снежня мінулага года і ад 18 студзеня ўжо бягучага — мы звярталіся да скаргі жыхароў гарадскога пасёлка Смілавічы Чэрвеньскага раёна адносна магчымага пераносу з цэнтра населенага пункта на значную адлегласць да шашы Мінск — Магілёў аўтобуснага прыпынку. Нагадаем, такой нагодзе садзейнічала распачатае індывідуальным прадпрымальнікам прама насупраць будынка колішняй аўтастанцыі будаўніцтва крамы па продажы будматэрыялаў.

У спробах разабрацца ў сітуацыі журналіст газеты і ў першы, і ў другі раз звяртаўся ў шматлікія інстанцыі. У публікацыі ад 18 студзеня, у прыватнасці, акцэнт рабіўся на афіцыйнае рэагаванне аддзела транспарту і камунікацый Мінскага аблвыканкама: перанос аўтобуснага прыпыначнага пункта не плануецца, а нават калі такое ў перспектыве і адбудзецца, дык пры змяненні схемы руху аўтобуснага маршруту інтарэсы насельніцтва будуць максімальна ўлічаны. Аднак калі гэты адказ прыйшоў своечасова, дык рэагаванне з Чэрвеньскага райвыканкама нават на першую публікацыю рэдакцыя дачакалася толькі цяпер.

«На ваш ліст ад 7.12.2010 г. паведамляем, што прыпыначны пункт у г.п. Смілавічы зачыняць не планавалася і ў перспектыве не плануецца. Больш з тое, разглядаецца пытанне аб пашырэнні залы чакання і яго добраўпарадкаванні ў 2011 годзе. Паводле інфармацыі Чэрвеньскага РАУС, паведамленняў адносна дарожна-транспартных здарэнняў на вул. Кастрычніцкай у г.п. Смілавічы, прылеглай да якіх з'яўляецца будоўля гандлёвага павільёна, не паступала.

У адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 667 ад 27 снежня 2007 года «Аб выманні і прадастаўленні зямельных участкаў» пры выдзяленні зямельных участкаў для будаўніцтва крамы апытанне грамадскасці мясцовага жыхарства не патрабуецца.

Індывідуальны прадпрымальнік Хасяневіч ва ўстаноўленым законам парадку распрацаваў і ўзгадніў з зацікаўленымі службамі праектна-каштарысную дакументацыю для будаўніцтва крамы будаўнічых матэрыялаў. Згодна з заключэннем Дзяржаўнай будаўнічай экспертызы, праект рэкамендаваны да зацвярджэння.

Дакументы на зямельны ўчастак і дазвол на будаўніцтва афармлены ва ўстаноўленым парадку».

Сяргей РАСОЛЬКА.

Рэгуліроўшчык ДАІ на сталічнай вуліцы.

ВЫСОКІ ЎЗРОВЕНЬ КРАДЗЯЖОЎ

У Беларусі, як і ва ўсім свеце, стабільна расце колькасць злачынстваў у галіне высокіх тэхналогій. Так, калі ў 2009 годзе такіх было 2160, то ў 2010-м — 2523.

Паводле звестак Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі, назіраецца павелічэнне колькасці крадзяжоў з выкарыстаннем камп'ютарнай тэхнікі, што звязана з ростам колькасці выпушчаных у абарачэнне банкаўскіх пластыкавых картак, павелічэннем колькасці карыстальнікаў гэтых картак, а таксама тых, хто ажыццяўляе сваю прафесійную дзейнасць з выкарыстаннем камп'ютараў і інтэрнэту. Напрыклад, супрацоўнікамі аддзела па раскрыцці злачынстваў у галіне высокіх тэхналогій УУС Брэсцкага аблвыканкама выяўлены 15-гадовы жыхар Брэста. З дапамогай спецыяльнага праграмнага модуля ён аваладаў больш як 600 рэквізітамі грамадзян для доступу да сеткі інтэрнэту і розных інтэрнэт-рэсурсаў, што і выкарыстоўваў у асабістых мэтах.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Не ўцёк

Вечарам у в. Воля Івацэвіцкага раёна на веласіпедыста, мясцовага жыхара, наехала аўтамашына. Вадзіцель тармазіць не стаў і з месца наезду з'ехаў. Веласіпедыст загінуў на месцы, а вадзіцеля супрацоўнікі міліцыі выявілі.

Кожнаму па цяляці

Двое жыхароў в. Горнава (Пінскі раён), трактарыст СВК і беспрацоўны, зайшлі ноччу на ферму мясцовага сельгаскааператыва і скралі двух цялят. Зладзеяў знайшлі хутка.

Завітаў у госці

Да 74-гадовай бабулі завітаў у госці маладзейшы на 14 гадоў пенсіянер. Гаспадыня яго сустрэла і на стол накрыла. А госць пасля пачастунку «аддзякаваў» жанчыне — узяў палку і пачаў біць бабулю. Затым забраў 280 тысяч рублёў і сышоў. Рабаўніка затрымалі.

Павесяліліся...

Беспрацоўны і муляр, жыхары Бярозы, вырашылі павесяліцца і размясцілі на сайце ў Інтэрнэце парнаграфічныя выявы. Цяпер на іх завялі крымінальную справу.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Направление на работу № 0341400, выданное УО «БГСХА» на имя Хрол Максима Олеговича, **считать недействительным**.

СЁННЯ — ДЗЕНЬ СУРКА

Ёсць нагода!

ДЗЕНЬ сурка (Groundhog Day) — традыцыйнае народнае свята ў Канадзе і ЗША, якое адзначаецца 2 лютага. Лічыцца, што ў гэты дзень трэба назіраць за сурком, які вылазіць са сваёй норкі, каб па яго паводзінах меркаваць аб хуткасці надыходу вясны.

Традыцыі свята Дня сурка выходзяць з глыбокай старажытнасці, гэта сплаў вераванняў індзейцаў, звязаных з жывёламі, і прынесеных еўрапейскімі перасяленцамі прыкмет аб надвор'і. Сэнс свята ў тым, што, абудзіўшыся ад зімовай спячкі, сурок па надвор'і вызначае, ці варта яму яшчэ паспаць колькі тыдняў альбо ўжо час вылазіць з норкі і сустракаць вясну. Калі надвор'е сонечнае і сурок бачыць свой цень, то зіма будзе доўжыцца яшчэ 6 тыдняў — а значыць, канчаткова абуджацца сурку рана. Калі ж надвор'е пахмурнае і свайго ценю сурок не бачыць — значыць, вясна не за гарамі і можна пачаць рыхтавацца да сустрэчы з ёй.

Вясна прыйдзе, кошт нафты стабілізуецца, долар упадзе...

Штогод, 2 лютага, невялікі правінцыяльны гарадок з 10-тысячным насельніцтвам і немілагучнай назвай Punxsutawney, размешчаны ў заходняй частцы амерыканскага штата Пенсільванія, прыцягвае да сябе ўвагу ўсяго свету, бо мясцовыя жыхары абставілі паводзіны сурка ў цэлы рытуал. Намаганнямі рэдактара мясцовай газеты ў 1886 годзе быў створаны Клуб Сурка, пра які хутка даведалася ўся Амерыка, і паступова Дзень сурка стаў нацыянальным святам. Сурка Філа нават узвялі ў ранг Афіцыяльнага нацыянальнага прадказальніка надвор'я. На свята пачалі прыязджаць вядомыя палітыкі і зоркі шоу-бізнэсу. А самі прадказанні сталі агучвацца ў выпусках навін на самых буйных каналах ТБ і радыё краіны. У 1986 годзе сурок Філ атрымаў аўдыенцыю ў тагачаснага прэзідэнта ЗША Рональда Рэйгана, для чаго жывёле давялося ехаць у Вашынгтон. З нядаўняга часу цырымонія перамоў з сурком трансліюецца ў інтэрнэце, а сам сурок мае некалькі ўласных сайтаў.

Традыцыя перакладаць адказнасць за доўгатэрміновыя прагнозы надвор'я на жывёл пачалася яшчэ ў Старажытным Рыме, дзе 2 лютага адзначаўся Дзень вожыка. Метэаралагічны прагноз у гэты дзень будаваўся на аснове паводзін разбуджанага вожыка, які бачыў ці не бачыў свой цень. Жыхары Заходняй Еўропы захавалі гэтую традыцыю і ў больш познія перыяды. А перасяленцы ў Паўночную Амерыку захапілі яе з сабой. Па той бок акіяна, дзе вожыкі не вадзіліся, роля адказнага метэаролага перайшла да сурка.

Цікава, што гісторыя ўзнікнення свята мае дачыненне і да хрысціянства. 2 лютага па грыгарыянскім календары хрысціяне Еўропы адзначалі Грамніцы. Ужо тады надвор'е ў гэты дзень лічылі адказным за хуткасць набліжэння вясны. У Паўночнай Амерыцы да гэтага часу папулярная наступная прымаўка: «Калі на Грамніцы ясна і бязвоблачна — быць двум зімам у годзе».

Цікава, што ў нас, на Беларусі, ёсць свае прыкметы адносна надвор'я на гэтую дату, цалкам процілеглыя амерыканскім. 2 лютага — Яўхімій. Калі на Яўхімія ў поўдзень ззяе сонца — чакай ранняй вясны. Калі мяцеліца — то снег будзе ісці яшчэ тыдзень.

Падрыхтавала Іна АРЭХАВА.

«СІБІР» НА ПРЫПЯЦІ

Апошнія прыгатаванні да веснавога сезону ў Мазырскім рачным порце праходзіць ледакол з гучнай назвай «Сібір». Гэта судна прызначана для ломкі лёду і вызвалення водных шляхоў для суднаходства. Ледакол пабудаваны на базе буксіра, які быў спушчаны на ваду 30 год таму. Летась работнікі Рэчыцкага суднарамонтнага завода падарылі яму другое жыццё: адрамантавалі і значна ўзмацнілі абшыўку. Дзякуючы гэтаму судна зможа справіцца з тоўстым лёдам. Дарэчы, ў басейне ракі Прыпяць гэта адзінае судна, здольнае вырашаць праблемы папярэджвання веснавых надзвычайных сітуацый. Таму, хутчэй за ўсё, працы для яго сёлета будзе дастаткова, лічаць у Гомельскім абласным упраўленні МНС.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

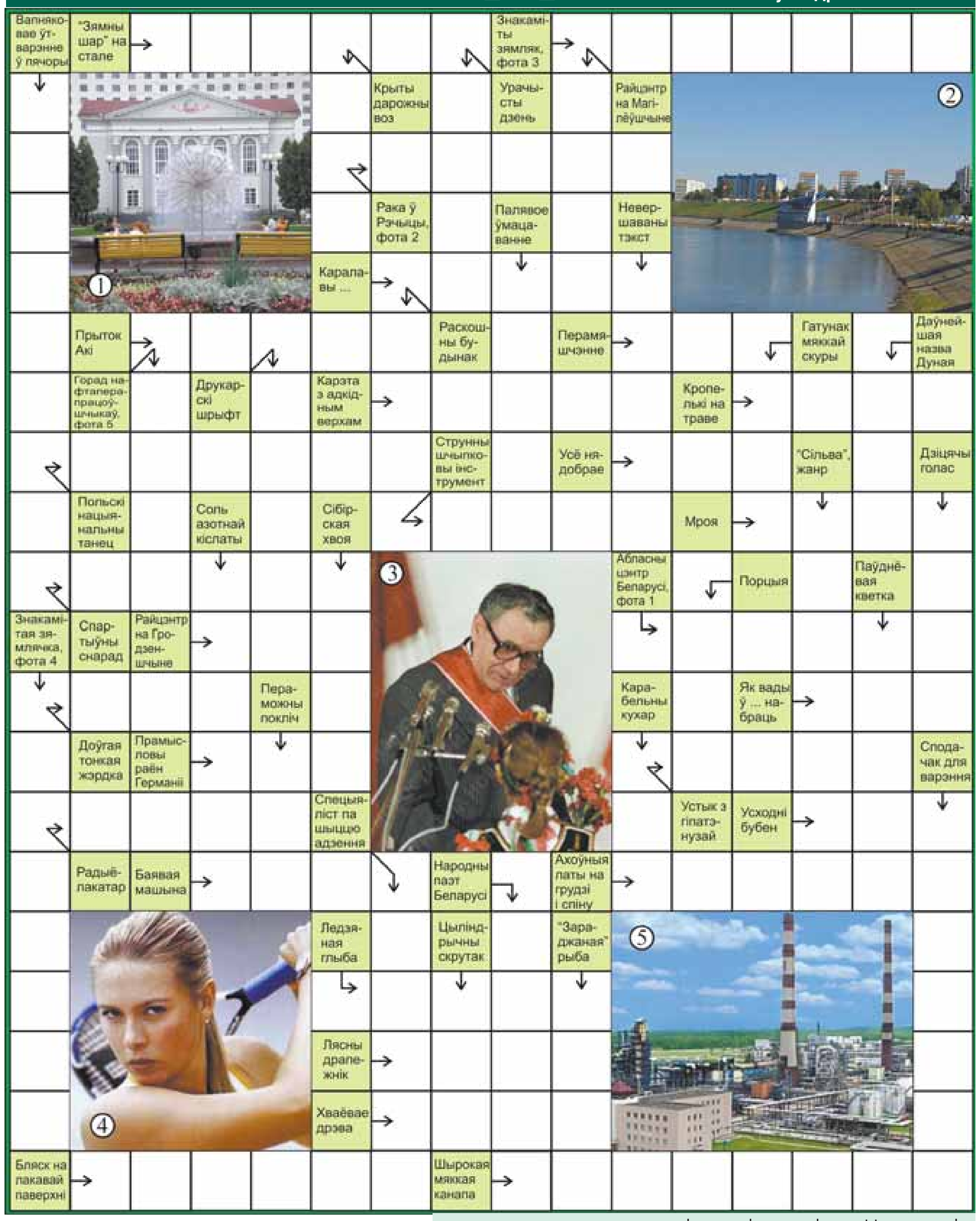

АДКАЗЫ НА СКАНВОРД

Па гарызанталі: Глобус. Грамыка. Дняпро. Палін. Мокша. Рух. Ландо. Раса. Мазурка. Зло. Цытра. Мара. Турнік. Іўе. Гомель. Шост. Рот. Рур. Катэт. Радар. Тар. Танк. Кіраса. Тарос. Воўк. Елка. Глянец. Атаманка. **Па вертыкалі:** Сталагміт. Шарапава. Мазыр. Нітрат. Курсіў. Ура. Буда. Кедр. Палац. Кравец. Свята. Рол. Люнет. Броўка. Горкі. Скат. Проза. Кок. Доза. Хром. Аперта. Істр. Лотас. Альт. Разетка.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.55	16.52	8.57
Віцебск —	7.50	16.36	8.46
Магілёў —	7.46	16.42	8.56
Гомель —	7.37	16.44	9.07
Гродна —	8.09	17.08	8.59
Брэст —	8.05	17.14	9.09

Месяц

Маладзік 3 лютага. Месяц у сузор'і Вадалея.

Імяніны

Пр. *Рымы, Яфіма.*

К. *ГРАМНІЦЫ (Ахвяраванне Пана), Марыі, Аскара, Карнеля, Міраслава.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

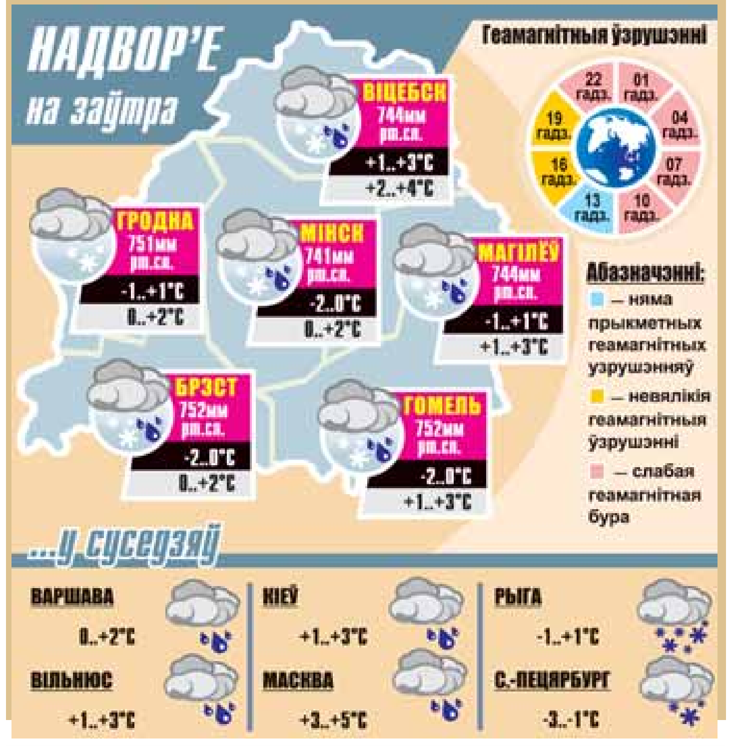

2 лютага

Дзве даты

485 год — нарадзіўся Ян Вісліцкі, паэт-лацініст, выхадзец з Беларусі. Скончыў Ягелонскі ўніверсітэт у Кракаве, атрымаў ступень бакалаўра, у 1510-12 гадах — магістр у ім. Аўтар од, эпіграм, элегіяй, пасланняў («Ода да караля Жыгімонта», «Элегія да Багародзіцы Панны Марыі», «Эпіграма на зайздросніка»). На гістарычным матэрыяле напісаў эпічную паэму «Пруская вайна», якая вылучаецца манументальнасцю батальных сцэн і мастацкім паказам прыроды (у другой частцы твора апісана Грунвальдская бітва 1410 г.). Паэма з'явілася родапачынальніцай эпапеі ў беларускай, польскай, літоўскай літаратуры. Памёр у 1520-х гг.

1885 год — нарадзіўся Міхаіл Васільевіч Фрунзе, рэвалюцыянер, савецкі ваенны і дзяржаўны дзеяч, ваенны тэарэтык, адзін з арганізатараў Савецкіх Узброеных Сіл. Да рэвалюцыі неаднаразова арыштоўваўся, быў двойчы прысуджаны да смяротнага пакарання, замененага пажыццёвай катаргай. З 1916 года — на Заходнім фронце, вольнанаёмны артылерыйскай часткі ў мястэчку Івянец, затым у Мінску ў камітэце Усерасійскага земскага саюза на Заходнім фронце. Стварыў у Мінска падпольную бальшавіцкую арганізацыю. Вёў рэвалюцыйную агітацыю на фронце, выступаў на мітынгах і падпольных сходах, арганізоўваў братанне салдатаў. Адзін са стваральнікаў Мінскага Савета, член яго выканкама, начальнік народнай міліцыі Мінску, дарэчы, адзін з першых рэдактараў газеты «Звязда». Быў намеснікам старшыні СНК УССР, старшынёй РВС СССР, наркамам па ваенных і марскіх справах СССР, начальнікам Ваеннай акадэміі РСЧА. Аўтар навуковых прац, якія аказалі ўплыў на развіццё савецкай ваеннай навукі і фарміраванне ваеннай дактрыны. У гады Вялікай Айчыннай вайны імя М. В. Фрунзе было прысвоена 5 партызанскім брыгадам і 22 партызанскім атрадам, якія дзейнічалі на акупаванай тэрыторыі Беларусі.

Цытата дня:

«Няма нічога больш сумнага, чым жыццё жанчын, якія ўмелі быць толькі прыгожымі».

Бернар дэ Фантэнель (1657—1756), французскі вучоны.

Настальгічная вандроўка

КАБ ТРАПІЦЬ У АКОПЫ, РЫХТУЙЦЕ ЛЫЖЫ!

(Карэспандэнт «Звязды» гэтай зімой стаў, бадай, першым і адзіным наведвальнікам славутай мясціны)

ПАБЫВАЦЬ у Купалаўскіх Акопах мне даводзілася ва ўсе поры года і самыя розныя станы надвор'я: любаваўся гэтай мясцінай у час першых лясных кветак і яркай восеньскай пазалоты, сустракаў тут летнюю росную раніцу і праводзіць кароткі лістападаўскі дзень. Але зімовых Акопаў бачыць яшчэ не даводзілася. І вось нарэшце прычакаў, пакуль усталюецца адпаведнае надвор'е. Добра, што гэтая славутая мясцінка знаходзіцца не надта далёка ад сталіцы: прыблізна 25 кіламетраў да павароту на Харужанцы (дарога № 58 Мінск—Мядзел) і яшчэ кіламетраў 5-6 праз Карпілаўку і Харужанцы. Маляўнічы куточак, ведаю, вабіць многіх сталічных жыхароў: як-ніяк гэта ж цэнтр Беларускай Швейцарыі! Шмат разоў бачыў наведвальнікаў каля падмуркаў колішняга хутара. Тут спакой, спеў птушак, дыхаецца вольна. Прастора для вачэй, пагляд лашчаць магутныя дубы на паляне за агароджай і загадкавы лес на схілах Сухой гары. Камень-валун за драўлянай кладкай, на якім прымацавана мармуровая шыльда, здаецца, пасівеў ад сваёй даўніны. Тым, хто цікавяцца творчасцю Янкі Купалы, абавязкова трэба наведаць Акопы — месца найбольшага літаратурнага плёну песняра. На Лагойшчыне шмат прыгожых Купалавых мясцін, але гэты куток паэт любіў больш за іншыя. Можа таму і творчы акопаўскі вынік гэткі значны. Менавіта ў Акопах была завершана вясёлая п'еса «Паўлінка». Тут створаны і іншыя знакавыя п'есы — «Тутэйшыя», «Прымакі», «Раскіданае гняздо»; паэмы «Бандароўна», «Магіла льва», «Яна і я», дзясяткі вершаў, пераклады. У Акопах з 1909 па 1926 гады жылі маці і сёстры паэта. Купала прыязджаў да іх на адпачынак з Вільні і Пецярбурга, нават атрымліваў па пошце газету «Наша ніва», вёў перапіску. На жаль, у савецкія часы Акопы ў Купалавай біяграфіі ніяк не згадваліся. Сам жа колішні фальварак знік і стаў часткаю лесу.

Марозная раніца, шэрань, лагоднае сонейка — найлепшая падстава для вандровак і экскурсій. Але дабрацца да Акопаў аказалася справай не з простых. Дарогу ад вёскі Харужанцы, у якой знаходзіцца філіял літаратурнага музея, да Акопаў зімою ніхто не даглядае, не чысціць (усяго два кіламетры, як сведчыць дарожны ўказальнік). Толькі дзякуючы леснікам, якія недалёка ад урочышча рэжуць лес і прабілі свае каляіны, пераадолеў палову шляху. Другую, па бездаражы, правальваючыся па калені, рызыкнуў прайсці пешкі. Прайшоў метраў з трыста і ўжо пашкадаваў, што не прыхапіў лыжы — яны былі б вельмі дарэчы. Напэўна, шмат хто яшчэ жадаў наведаць зімовыя Акопы, але не адважыліся прабівацца па цаліне: адкуль ім ведаць пра адсутнасць дарогі ці нават якой-небудзь сцежкі. Хоць я і адчуваў сябе ў нейкай ступені першапраходцам, але хутка ўзмакрэлы ад напружанай хады, цёплага зімовага адзення і важкай фотаапаратуры, вялікай радасці не выпрабоўваў. Было жаданне вярнуцца ў Харужанцы, зайсці ў музей і запытацца: чаму зімою да Акопаў бездараж? Але гэткі настрой быў нядоўгі. Бо велічны стан лесу ў шэрай намітцы ды абсалютная цішыня рабілі сваю справу — перапаўнялі пачуцці і рухалі наперад. І цяпер я рады, што мая апантанасць была мацнейшай за часовыя і маленькія нязручнасці.

Акопы сёлета добра замецены, нават падмуркаў не бачна. Над белым покрывам снегу цямнеюць толькі зруб-муляж студні ды жэрдкі агароджы колішняга падворка з брамкай. Недзе з паўднёвага кута, з-за пагорка, да студні вядуць заечыя сляды. Яны пятляюць і знікаюць у раўчуку — там, дзе замецена кладачка і дрэмле пад снегам сівы валун. Цікава, здаецца нічога асаблівага ў гэткую пару ўбачыць нельга, а ў Акопах усё-роўна прыходзіць адчуванне, як быццам дакранаешся да нечага велічнага. Асаблівае месца! Таму раю ўсім наведаць яго нават зімой. Але на ўсялякі выпадак неабходна прыхапіць лыжы.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Лагойскі раён.

ККУП «Витебский областной центр маркетинга» проводит торги по продаже недвижимого имущества ЗАО ПСК «Витстрой»

ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ БАЗА, расположенная по адресу: г. Витебск, ул. 39-й Армии, 58,

состоящая из: ангара общей площадью 939,3 кв.м; гаража с бытовыми помещениями общей площадью 85,8 кв.м; незавершенного строительством ангара общей площадью 903 кв.м.

Площадь земельного участка – 0,9445 га.

Начальная цена 792 389 151 бел. руб. без учета НДС.

Контактные телефоны: (0212) 47 97 35, МТС 514 36 47. www.marketvit.by, vcm74@mail.ru.

ПРАЕКТА НЯМА. А ДЗЕ ГРОШЫ?

Дырэктар аднаго з кобрынскіх ААТ заключыў дагавор з мінскай фірмай на распрацоўку праектна-каштарыснай дакументацыі новага аб'екта. На рахунак праектантаў было пералічана 90 мільёнаў рублёў. Фірма рабіць праект не спяшалася, але кобрынскі заказчык чамусьці падпісаў акт здачы-прыёмкі дакументацыі. Усё б нічога, ды вышэйназваныя 90 мільёнаў былі бюджэтнымі грашыма, якія выдзяляліся на развіццё малых і сярэдніх гарадоў. Цяпер 43-гадоваму жыхару Кобрына давядзецца адказваць у адпаведнасці з законам.

Яна СВЕТАВА.

ПІЛІ РАЗАМ З ДЗЕЦЬМІ

У Віцебскай вобласці летась 401 грамадзянін быў прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці за спойванне непаўналетніх.

Як падкрэсліваюць кіраўнікі ўпраўлення ўнутраных спраў Віцебскага аблвыканкама, работа па прафілактыцы такіх парушэнняў будзе ўзмацняцца. Многія сярод пакараных «штрафнікоў» куплялі спіртное незнаёмым дзецям па просьбе апошніх, сумесна распівалі...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Усміхнемся

Жаночы спіс прымавак.

Зрабіў справу — гуляй з дзіцем.

Вынес смецце — не ўспамінай месяц.

Выпіў з сябрамі — начуеш у іх жа.

Злавілі з засосам — выхадныя з пыласосам.

Не даеў на вячэру, даясі на сняданак.

Рыхтуй мужыка ўлетку, каб было футра ўзімку.

Злавіла ў рэстаране — 2 тыдні ў Мілане.

Вучыш вадзіць — вучы вадзіць, а не гарлапань на мяне.

Са страшнай сяброўкай і ў клуб не страшна.

☺

Тэлефонны званок:

— Алё! Гэта я ў морг трапіў?

— Не, пакуль толькі патэлефанавалі.

☺

Сняжынка вагой 130 кілаграмаў прыціснула зайчыка на маскарадзе ў інтэрнаце хлебабулачнага камбіната.

☺

Малодшы сын застаўся з татам на цэлы дзень. Увечары тата тэлефануе маці:

— Ён жудасна капрызны, увесь дзень ходзіць за мной і раве.

— Саша, а ты яго чым карміў у абед?

— ....????....Во! Яго ж трэба было пакарміць!...

☺

Рыбак забыўся свой улоў у аўтобусе пад сядзеннем. Праз тры дні ў мясцовай газеце з'явілася аб'ява: «Хто пакінуў кошык з рыбай у аўтобусе № 47, можа зайсці ў гараж і забраць аўтобус».

НЕ ПЛЮЙ У КАЛОДЗЕЖ!

Калодзеж даволі часта станавіўся своеасаблівым удзельнікам як каляндарных, так і сямейна-родавых абрадаў.

● У славян быў шырока распаўсюджаны наступны звычай: пасля вяселля нявеста павінна была ўпершыню набраць вады з калодзежа ў прысутнасці гасцей — такім чынам, адбывалася яшчэ адно яе абрадавае «ўжыўленне» ў сям'ю мужа. Прычым госці павінны былі ўсяляк перашкаджаць ёй, не пускаць да калодзежа. На Беларусі існавала правіла: калі нявеста ўпершыню брала ваду ў калодзежы сваёй новай сям'і, то яна павінна была пакласці на зруб невялікі кавалачак вясельнага каравая і кінуць у калодзеж манету. Для таго, каб сямейную пару ніхто не разлучыў, у дзень вяселля закрывалі замок, ключ ад якога кідалі ў калодзеж.

● На Каляды калодзеж станавіўся цэнтрам дзявочай варажбы. Напрыклад, у ноч на Раство Хрыстова дзяўчына закрывала калодзеж на замок, ключ клала пад падушку і загадвала, каб у сне «суджаны прыйшоў вады папіць».

● У памінальныя дні калодзежы былі месцам, куды абавязкова прыносілі крыху рытуальнай ежы. Часам яе нават кідалі ў калодзеж, часцей — пакідалі на ўсю ноч на зрубе калодзежа. Часам ён выступаў і як «рытуальная магіла». Калі ў сям'і не «гадаваліся» дзеці, бабка-павітуха «закрывала» смерць на замок, які клала ў труну з памерлым дзіцем, а ключ кідала ў калодзеж. А на Тройцу, як і ўсе пабудовы ў гаспадарцы, калодзежы ўпрыгожвалі зелянінай, вянкамі з кветак і траў. Лічылася, што калодзеж, які мае сувязь з «тым» светам, здольны пазбаўляць ад хвароб і выконваць жаданні. Асаблівай лекавай сілай валодала калодзежная вада напярэдадні Раства Хрыстова (6 студзеня), Хрышчэння (18 студзеня), Стрэчання (14 лютага). Вадой, узятай у гэты дзень ранкам, мыліся, паілі хворых, купалі дзяцей і г. д.

● Ваду, узятую з калодзежа «па ўсіх» правілах, замаўлялі і лячылі ёю сурокі. У калодзеж кідалі рэчы, на якія «адсылалі» свае немачы — напрыклад, гарох, зерне ячменю (пры лячэнні «ячменю» на вачах) і г. д.

● Вада, узятая не з аднаго, а з некалькіх калодзежаў, лічылася асабліва гаючай. Так, знахары, якія выкарыстоўвалі калодзежную ваду, прасілі браць яе з трох, сямі ці дванаццаці калодзежаў. Лічылася, каб павялічыць колькасць малака ў каровы, яе неабходна напаіць вадой з трох калодзежаў. Для выпечкі вясельнага каравая ваду таксама бралі з сямі калодзежаў.

● Цікава, але цудадзейнымі якасцямі валодала і трава, якая расла побач з калодзежам. Яе давалі як корм хатняй жывёле для пладавітасці.

● У славян шырока распаўсюджана павер'е, што ў кожным калодзежы жыве дух-ахоўнік — калодзезнік. Каб задобрыць яго, адзін раз на год — у Ільін дзень (2 жніўня) раніцай, калі бралі першае вядро вады з калодзежа, на дно вядра клалі лісце мяты. На Юрая Зімовага (9 студзеня) «слухалі» ваду ў калодзежы. Калі яна была спакойная — чакай цёплую зіму, калі ж з калодзежу даносіліся гукі — трэба было спадзявацца на моцныя маразы і завеі.

● У народнай культуры калодзежы і вада з іх заўсёды былі надзелены статусам святасці. Лічылася, што калодзежы знаходзяцца пад аховай Багародзіцы і святой Параскевы Пятніцы. Нездарма казалі: «Не плюй у калодзеж, давядзецца вады напіцца». Гэты фразеалагізм можна разумець як у пераносным, так і ў прамым сэнсе.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by
ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Передрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.380. Індэкс 63850. Зак. № 523. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12